چاپ هفتم

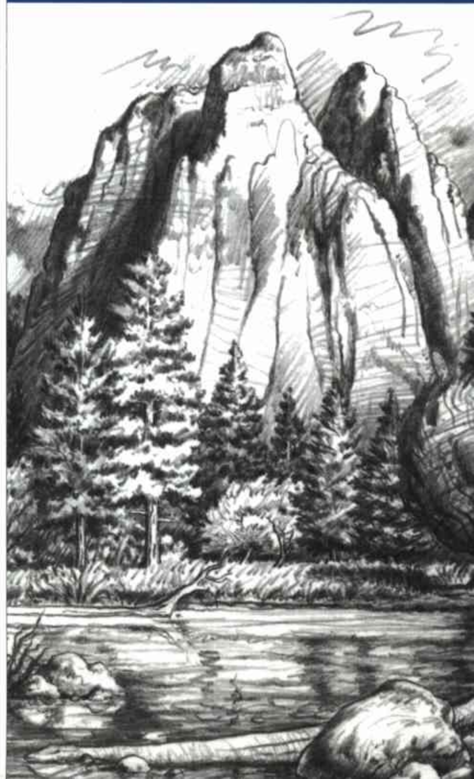
آموزش طراحی با مداد

جین فرانکس

ترجمهٔ: فریبرز فریدافشین، مریم خسروشاهی

آشنایی با شیوه‌های
مختلف
طراحی با مداد

آموزش طراحی با مداد

نویسنده: جین فرانکس

مترجمان:

فریبرز فریدافشین

مریم خسروشاهی

سرشناسه	:فرانکس ، جین - Franks, Gene
عنوان و نام پدیدآور	:آموزش طراحی بامداد / اثر جین فرانکز ؛ مترجمان فریبرز فریدافشین. مریم خسرو شاهی ـ تهران: کتاب آبان، ۱۳۸۶.
مشخصات نشر	:تهران : کتاب آبان ، ۱۳۸۴ .
مشخصات ظاهری	:۱۳۷ ص.:مصور.
فروست	:روش طراحی گام به گام
شابک	:978-964-8913-29-3
وضعیت فهرست نویسی	:فیپا
یادداشت	:کتاب حاضر ترجمه کتاب "Pencil Drawing" است
موضوع	:طراحی با مداد –فن
موضوع	:طراحی با مداد –راهنمای آموزشی.
شناسه افزوده	:فریدافشین، فریبرز، ۱۳۶۲ - ، مترجم
شناسه افزوده	:خسروشاهی، مریم ۱۳۶۱ - ، مترجم
رده بندی کنگره	: الف ۱۳۸۶ ۹ه ۴ ف ۸۹۰ NC
رده بندی دیویی	:۷۴۱/۲۴
شماره کتابشناسی ملی	:۱۰۳۱۶۴۴

انتشارات کتاب آبان

آموزش طراحی با مداد

روش طراحی گام به گام

اثر: جین فرانکس

ترجمهٔ فریبرز فریدافشین و مریم خسروشاهی

نظارت چاپ: حسین مهدیزاده سراج ؛ ناظر امور هنری: لیلا آیرملوزاده

چاپ، لیتوگرافی، صحافی: اندیشه نوین

نوبت چاپ: هفتم، ۱۳۹۲؛ تیراژ: ۳۰۰۰ جلد

شابک: ۳ـ۲۹ـ۸۹۱۳ـ۹۶۴ـ۹۷۸ ISBN: 978-964-8913-29-3

Website: www.abanbook.com

Email: info@abanbook.com

قیمت : ۷۰۰۰۰ ریال

خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، کوچه فاتحی داریان ،پلاک ۲، طبقهٔ همکف، واحد ۱۰

تلفن: (۸خط ویژه) ۶۶۹۵۵۰۱۲ ؛ نمابر: ۶۶۴۰۱۶۴۳

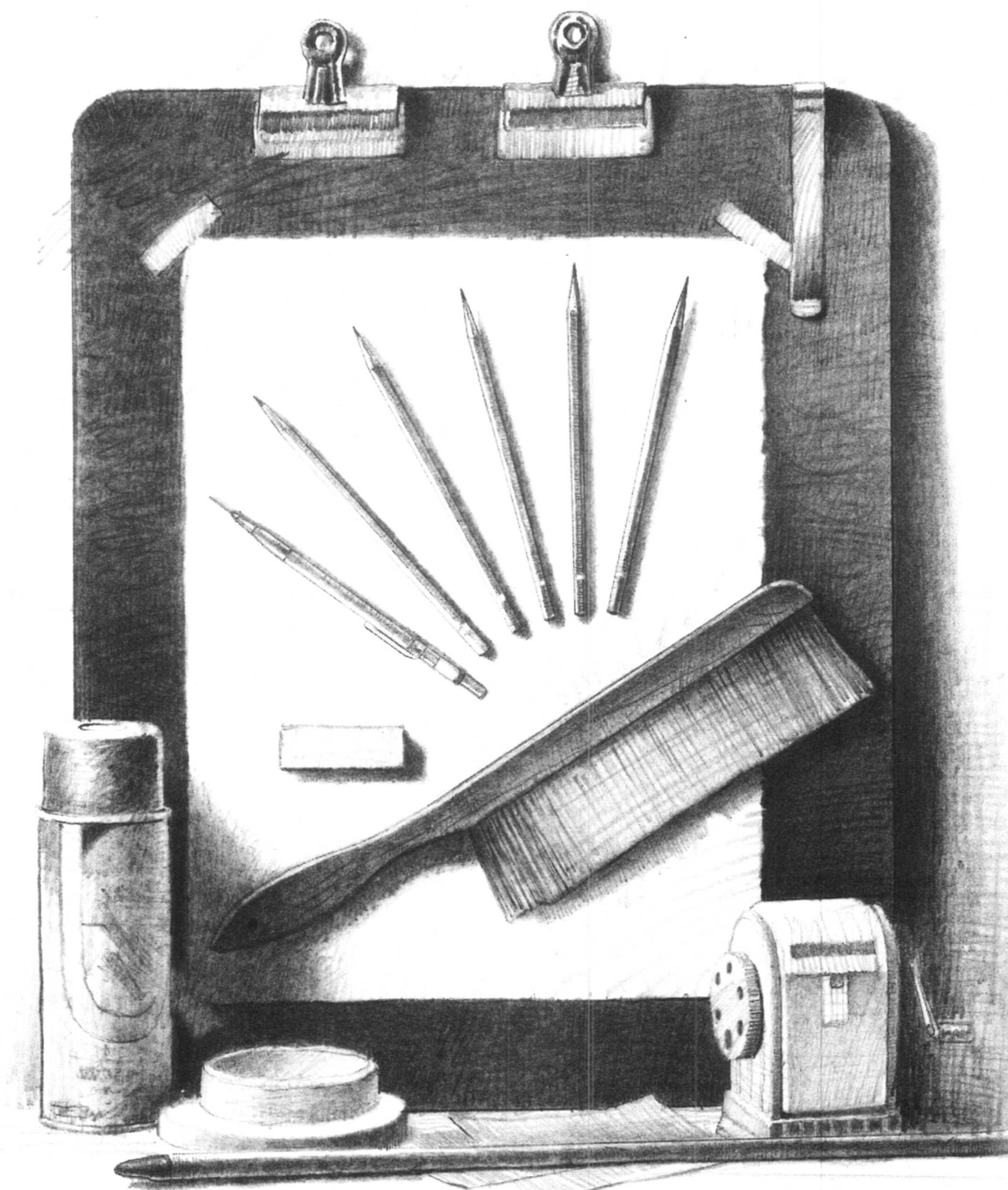

«فهرست»

«پیشگفتار»

بـه دنیای بـزرگ مداد خوش آمدید. شـایدِ این کتاب یکی از کاملترین و بـزرگترین مجموعه‌هایی باشـد که دربـارهٔ مداد نوشـته شـده اسـت. موضوعات متنوعی، از حیوانات گرفته تا انسـانها، را در این کتاب می‌بینید. طرح‌های این کتاب طرح‌های ابتدایی، پیشطرح‌ها و طرح‌های نهایی هسـتند که با تضاد تیرگی و روشنی، بافت و سایهٔ مناسب کشیده شده‌اند.
نویسندهٔ هنرمند این کتاب، جین فرانکس، در استفاده از مداد برای طراحـی تجربـه زیادی دارد. این کتاب نتیجهٔ تجربـه‌های اوسـت. او زمان زیادی را صرف می‌کرد تا موضوع مناسبی پیدا کرده و آن را به خوبـی نورپردازی کند، یا در طبـــــیعت منتظر زمان خاصی می‌شد تا عکس موردنظرش را بگیرد. او بسیاری از کاغذها و مدادها را آزموده است تا انواع مناسـب آنها را بـرای کارش پیدا کند. نوع قـلم زدن و نوک مدادها را مطابـق موضوع طراحی تعیین می‌کند. همین مسائل پایه‌ای هستند که باعث پیشرفت در کار هنری می‌شوند. بهتر است شما نیز بیاموزید تا برای کارتان وقـت بگذارید، این یکی از درسهای این کتاب کوچک است. جین فرانکس دوسـت ندارد که او را هنرمند خطاب کنند، زیرا معتقـد اسـت که هنر را خداوند بـه او هدیه کرده اسـت و او تنها از آن اسـتفاده می‌کند. همچنین بـاور دارد که کارهای هنری را باید با آنهایی قسمت کرد که آن را می‌فهمند.
جین فرانکس معتقد است که طراحی با مداد «ابـتدای راه آموزش طراحـی» است. در حالی که کشیدن پیشطرح برای یک نقاشی یا ساخت یک مجسـمه بسـیار لازم اسـت، آنرا می‌توان بـه تنهایی قـاب کرد و نمایش داد؛ و مداد اولین و ساده‌ترین وسیله‌ای است که یک هنرمند با آن سر و کار دارد. پس، مهم است که هنرمندان ابتدا طراحی با مداد را به خوبی بـیاموزند. وقـتی که یک هنرمند سیاه و سفید فکر می‌کند شکل‌ها را بـه سـاده‌ترین و شـاید بـه شاعرانه‌ترین صورت ممکن می‌بیند. حتی یک طراحی کوچک و سـاده مثل یک کار هنری تمام شـده بـه حسـاب می‌آید. طراحـی‌های بسـیاری از هنرمندان مطرح دنیا در موزه‌ها نگه‌داری می‌شوند. طرح‌های سیاه و سفید زیبایی و اهمیت خاص خود را دارند.
افرادی که این کتاب را می‌خوانند سـه دسـته هسـتند. دانش‌آموزان یا دانشجویان که گام به گام بـا طراحـی مدادی آشـنا می‌شوند. این کتاب بـه آنها کمک می‌کند که قابـلیت اسـتفاده از مداد را در خود تقـویت کنند. هنرمندان حرفه‌ای‌تر به سـبـک شـخصی خود پایبند خواهند ماند و بـا این کتاب روش آموزش آن بـه دیگران برایشـان آسـان‌تر خواهد شـد. گروه بعدی هنردوسـتان هسـتند که دوست دارند یاد بگیرند بـه خوبـی بـا مداد طراحی کنند و دیگران تحصینشان کنند. روی‌هم‌رفته برای همهٔ خوانندگان این کتاب آرزو می‌کنم که مداد را از دریچهٔ تازه‌تری تجربه کنند.
امیدواریم که از این کتاب لذت ببـــرید و طرح‌های این کتاب کمکتان کند و بـیش از پیش فعالیت کنید. مدادتان را همیشـه همراهتان داشـته باشـید و هرجا که رسیدید و وقت کردید طراحی کنید. بـه دنیا نشـان دهید که دنیای مداد چه زیباست! برایتان آرزوی پیروزی می‌کنم.

«ابزارها و روش‌ها»

«ابزار لازم»

«مداد»

من در این کتاب از هر دو نوع مداد چوبی و اتود استفاده کرده‌ام. برای شروع کار، این مدادها را به شما توصیه می‌کنم:

«مدادهای چوبی»

نرم ⟵ 5B 3B B HB F ⟶ سخت

«مدادهای اتود»

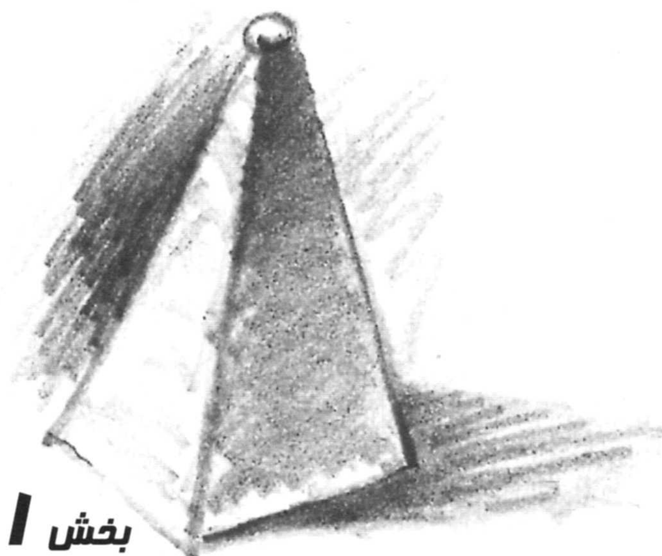
اتودهای با بدنه فلزی و مغزی H که برای کشیدن طرح اولیه استفاده می‌شوند.

«کاغذ»

من کاغذ صاف و بدون بافت را ترجیح می‌دهم. چراکه می‌توانم بافت را خودم بسازم.

«سایر ابزارها»

یک «تخته طراحی» صاف، «چسب کاغذی» یا «گیره» برای چسباندن کاغذ به تخته طراحی، «پاک‌کن مدادی» (من فقط از این نوع پاک‌کن استفاده می‌کنم چون به کاغذ آسیب نمی‌رساند)، یک برگ «کاغذ سفید ساده» برای گذاشتن زیر دست در هنگام کارکردن تا طراحی کثیف نشود، «مداد تراش»، «کاغذ سنباده» برای شکل دادن نوک مداد، «فیکساتیو» که به شکل قوطی اسپری است. در انتهای کار، چند لایه از این فیکساتیو برای جلوگیری از کثیف شدن طراحی استفاده می‌شود.

بخش I

«روش طراحی با مداد»

«آشنایی»

وقتی با ابزار و طریقه آماده‌سازی آنها آشنا شدید و تمرین‌های مربوط به سایه روشن و خط‌های مدادی را که در صفحه‌های بعد می‌آیند، انجام دادید، آنگاه آماده‌اید تا چهار مرحله لازم برای کشیدن طراحی‌های مدادی را شروع کنید. باید وقت زیادی را صرف هر کدام از این مراحل کنید. تمرین درست، تأثیر بسزایی در طراحی‌های نهایی‌تان خواهد داشت. پس تصمیم بگیرید که برای کسب مهارت در طراحی با مداد به اندازه کافی تلاش کنید.

«مرحلهٔ اول: کشیدن طرح اولیه»

طرح اولیه را به وسیله مداد اتود با مغزی H بکشید. مداد اتود را صاف و موازی با کاغذ در زیر دستتان نگه دارید. در کشیدن خط‌ها آزادی زیادی داشته باشید و همهٔ بازویتان را حرکت بدهید. در این مرحله تنها به شکل‌های اصلی فکر کنید. جزئیات را بعداً اضافه خواهید کرد. این مرحله را بارها و بارها تمرین کنید.

«مرحلهٔ دوم: طراحی خطی»

صرف وقت و تمرین زیادی لازم است تا بتوانید یک طراحی خطی گویا بکشید. با نوک مداد اتود (H) یا (F) یا مداد چوبی، این طراحی *خطی را بکشید. مداد را هم مثل حالت نوشتن در دست بگیرید و هم حالتی که مداد در زیر دست باشد را امتحان کنید. در حالتی که مداد زیر دست باشد، می‌توانید در ضخامت خط‌ها تنوع بـه وجود آورید، بـدین صورت که اگر مداد را بـه پهلو بچرخانید خط‌ها پهن‌تر و اگر از نوک مداد استفاده کنید خط‌ها نازک‌تر خواهند بود. سعی کنید طوری تمرین کنید که بتوانید گرد بودن اشیا و عمق را با خط‌های گویا نشان دهید.

«مرحلهٔ سوم: سایه‌های مقدماتی»

برای آن که کار درست سایه زده شود، باید طرح ساختاری را به دقت و کمرنگ مشخص کنید. به آرامی «لایه‌های» خاکستری متوسط را روی هم قرار دهید تا تیرگی‌ها و سایه‌ها را بسازید. خیلی سریع سایه‌ها را کاملاً تیره نکنید. وقتی از کارتان مطمئن شدید، این قسمت‌ها را با فشار بیشتر مداد یا با استفاده از مدادهای نرم‌تر تیره کنید. نوک مداد را صاف و صیقلی نگه دارید تا تیرگی‌ها یکدست شوند.

«مرحلهٔ چهارم: پایان کار»

برای سایه زدن نهایی از مداد تیره با نوک صیقلی استفاده کنید تا بر تیرگی‌ها تسلط داشـته باشـید. مراحـل مختلف سـایه‌زدن را بـارها و بارها با مدادهای نرم تکرار کنید تا به غلظت موردنظرتان در سایه‌ها برسید. با پیشرفت کار خط‌ها را تقویت و بـر بـعضی قسـمت‌ها تأکید کنید. در انتها چند خط پویا در کارتان بکشید تا جلوهٔ هنری آن را بالا ببرید.

به هر کدام از طراحی‌های نهایی این کتاب توجه و جزئیات آن را به دقت مشـاهده کنید و از سـایر مراحـل تمرین تنها بـه عنوان اشـارات و تذکرات استفاده کنید. سپس روی نحوه در دست گرفتن و برخورد شخصی خودتان با مداد تمرکز کنید.

برای جلوگیری از کثیف‌شدن کار، روی کار نهایی چندین لایه فیکساتیو قابل اصلاح بپاشید (اگر بلافاصله پس از اتمام کار آن را در قـاب و زیر شیشه می‌گذارید، نیازی نیست فیکساتیو بپاشید.)

گاهی ممکن است بخواهید یک کار کامل را تنها با یک درجه از سختی مداد بکشـید. مداد (HB) بـا سـختی و تیرگی متوسـط بـرای این کار مناسب است. ممکن است بخواهید کارتان را با سه مداد HB که هرکدام میزان گردی سرشان متفاوت است، شـروع کنید. بـا ایجاد تنوع در میزان فشار بر سر مداد و تغییر در وضعیت دست، می‌توانید تیرگی‌های متعدد و گسترده وسیعی از خط‌ها را به وجود آورید.

«تراشیدن مدادها»

«مدادهای چوبی»

می‌توانید برای تراشیدن این مدادها هم از تراش رومیزی (مکانیکی) استفاده کنید و هم از تراش دستی. نوک مداد را بـا دسـتمال کاغذی پاک کنید. سـرهای گرد و کند مداد را می‌توان بـا کمی تلاش سـاخت. هنگام طراحـی من چندین مداد با هر یک از این انواع سرها را دارم.

«مداد اتود»

من حـدوداً یک سـانتی‌متر از مغزی را از سـر مداد اتود بیرون می‌گذارم و روی کاغذ سمباده آن را شکل می‌دهم. سپس مقدار بیشتری از مغزی را بـیرون می‌آورم و آن را صیقل می‌دهم.

«خط‌های مدادی»

«نوک مداد» «کنارهٔ نوک مداد» «مداد موازی با کاغذ»

....

خط‌های پهن و باریک

....

خط‌های پهن و باریک

خط‌های آزاد و وسیع

....

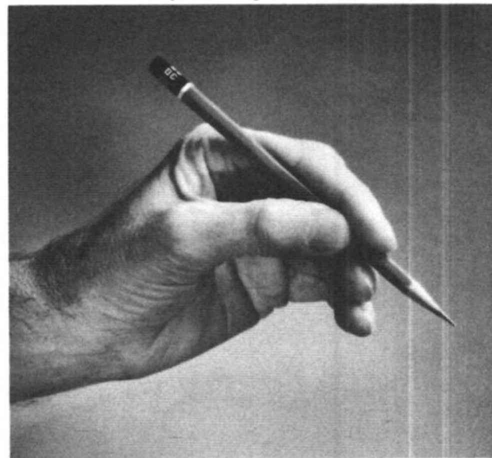
سایه‌های لعابی

....

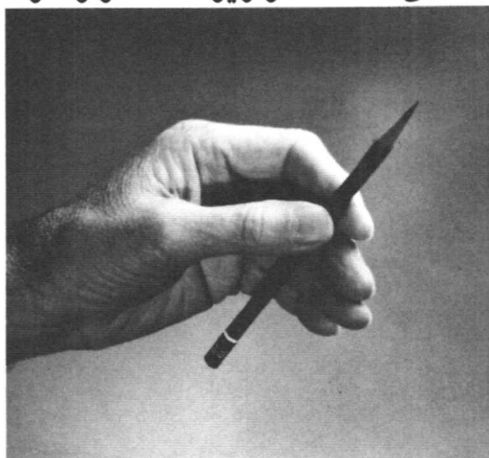
هاشور زدن

تودهٔ خط‌های آزاد

مثل حالت نوشتن با مداد

حالتی که مداد در زیر دست قرار دارد

«جدول سایه روشن»

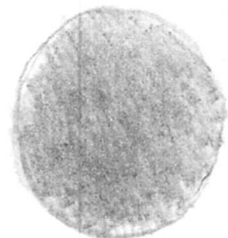
«خاکستری‌ها»

۱

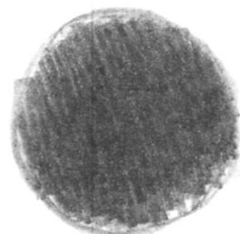
روشن

۲

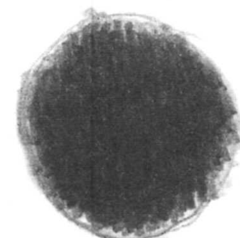
روشن متوسط

۳

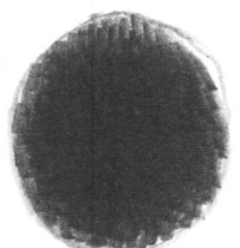
خاکستری متوسط

۴

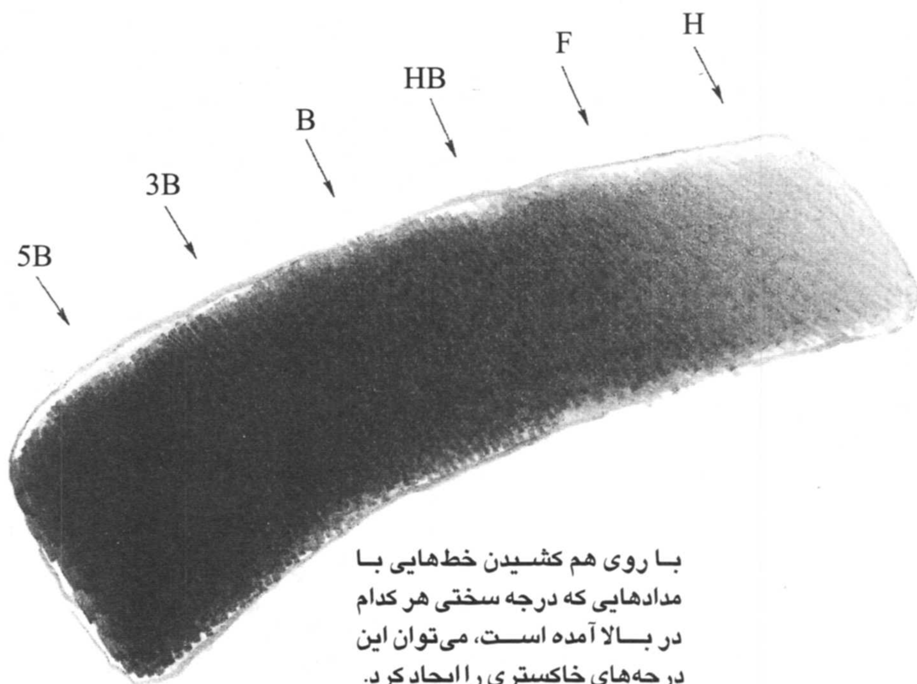
تیره متوسط

۵

تیره

«از تیرگی به روشنی»

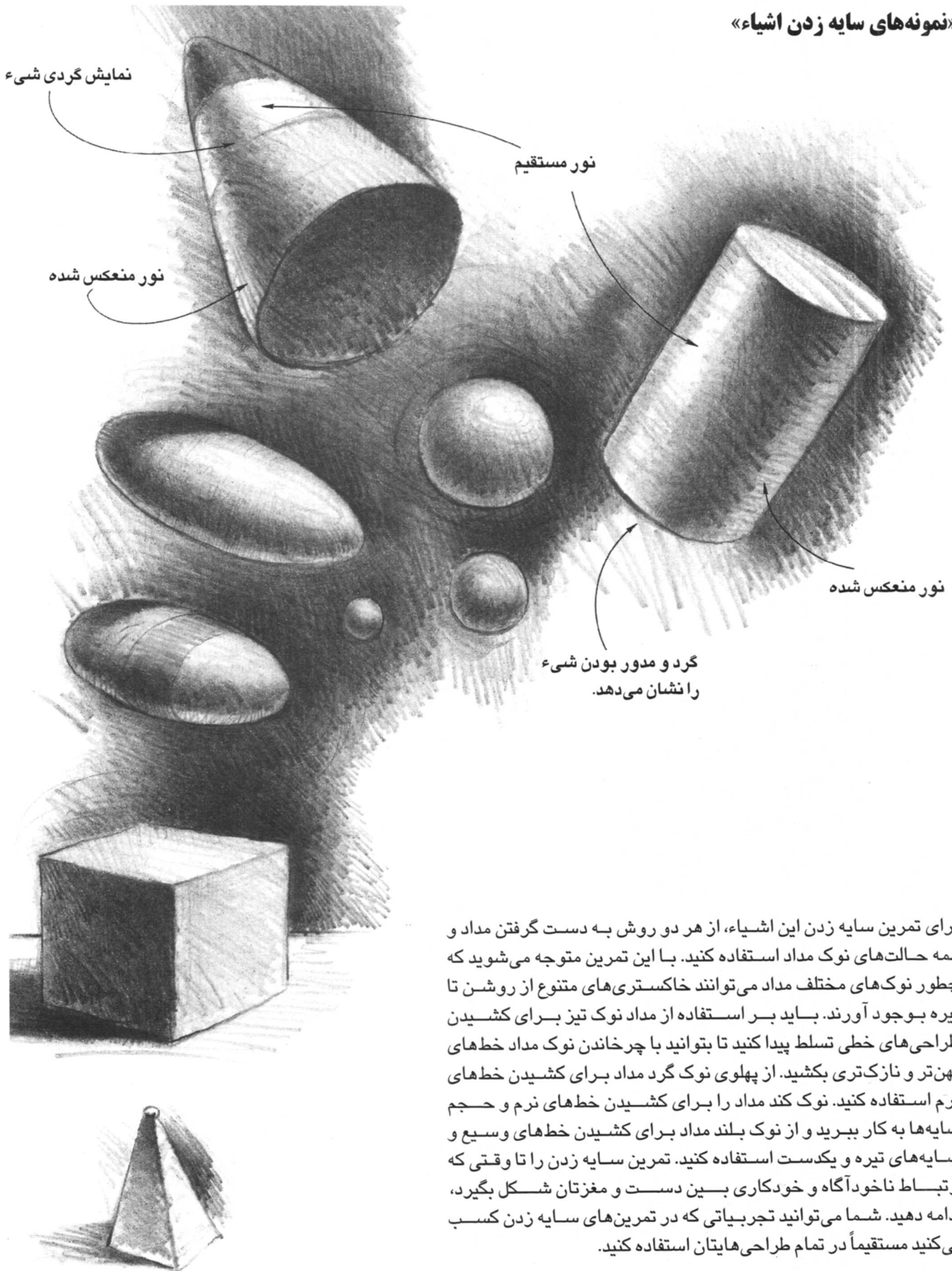

با روی هم کشیدن خط‌هایی با مدادهایی که درجه سختی هر کدام در بالا آمده است، می‌توان این درجه‌های خاکستری را ایجاد کرد.

در اینجا پنج درجه خاکستری از نه درجه موجود در جدول سایه روشن نشان داده شده‌اند. در هنگام طراحی، حتی طراحی‌های پیشرفته، به این پنج درجه خاکستری نیاز خواهید داشت. این پنج درجه خاکستری را بارها و بارها تمرین و تکرار کنید. وقتی این خاکستری‌ها کاملاً در ذهن‌تان جا گرفتند، می‌توانید ظریف‌ترین جلوه‌های سایه روشن را هم به وجود آورید. وقتی به طور غریزی بدانید که هر کدام از مدادها را چطور به دست بگیرید و استفاده کنید، می‌توانید هر درجه از خاکستری‌ها را با اطمینان بیشتری اجرا کنید.

وقتی به تدریج بر جدول سایه روشن و خاکستری‌ها مسلط شدید، می‌توانید طراحی‌های ساده را به آثار هنری پر از بُعد و عمق تبدیل کنید.

«نمونه‌های سایه زدن اشیاء»

برای تمرین سایه زدن این اشیاء، از هر دو روش به دست گرفتن مداد و همه حالت‌های نوک مداد استفاده کنید. با این تمرین متوجه می‌شوید که چطور نوک‌های مختلف مداد می‌توانند خاکستری‌های متنوع از روشن تا تیره بوجود آورند. باید بر استفاده از مداد نوک تیز برای کشیدن طراحی‌های خطی تسلط پیدا کنید تا بتوانید با چرخاندن نوک مداد خط‌های پهن‌تر و نازک‌تری بکشید. از پهلوی نوک گرد مداد برای کشیدن خط‌های نرم استفاده کنید. نوک کند مداد را برای کشیدن خط‌های نرم و حجم سایه‌ها به کار ببرید و از نوک بلند مداد برای کشیدن خط‌های وسیع و سایه‌های تیره و یکدست استفاده کنید. تمرین سایه زدن را تا وقتی که ارتباط ناخودآگاه و خودکاری بین دست و مغزتان شکل بگیرد، ادامه دهید. شما می‌توانید تجربیاتی که در تمرین‌های سایه زدن کسب می‌کنید مستقیماً در تمام طراحی‌هایتان استفاده کنید.

«طبیعت بیجان»

طراحی از طبیعت بیجان موضوع مناسبی برای شروع آموختن طراحی است. برای چیدن و نورپردازی طبیعت بی‌جان هرچقدر که بخواهید زمان دارید.

«انتخاب موضوع»

وقتی به دنبال موضوعی برای طراحی می‌گردید کنجکاو باشید. ذهنتان را باز کنید و به حستان اعتماد کنید. گاهی هم موضوعات خاص و غیرمعمول را برای طراحی انتخاب کنید. به دور و برتان نگاه کنید یا از دوستان و والدینتان وسایلی را برای طراحی قرض کنید. من دوست دارم از اسباب‌بازی چوبی یک کودک یا کفش‌های کهنه طراحی کنم. وقتی که به کنار دریا می‌روید صدف یا چیزهای دریایی دیگری که کنار ساحل ریخته‌اند را جمع کنید، چون موضوعات جالبی برای طراحی هستند. موزه‌ها و کتابخانه‌ها نیز منابع خوبی دارند که می‌توانید از روی آنها طراحی کنید.

«چیدمان»

می‌توانید اشیاء را جلوتان بگذارید و آنها را بکشید یا اینکه از آنها عکس بگیرید. در هر روشی که انتخاب می‌کنید، طریقهٔ چیدن اشیاء بسیار مهم است. ابتدا همهٔ اشیاء را یکجا روی هم بریزید و سپس آنها را مرتب کنید، شیء را بردارید، چیزی را صاف بگذارید یا بیندازید... بعضی موضوعات جالب هستند مثل یک خرس اسباب‌بازی کنار یک شیء قدیمی. وقتی از پارچه طراحی می‌کنید نرمی آن را نشان دهید به گونه‌ای که پخشیدگی نور روی آن حس شود.

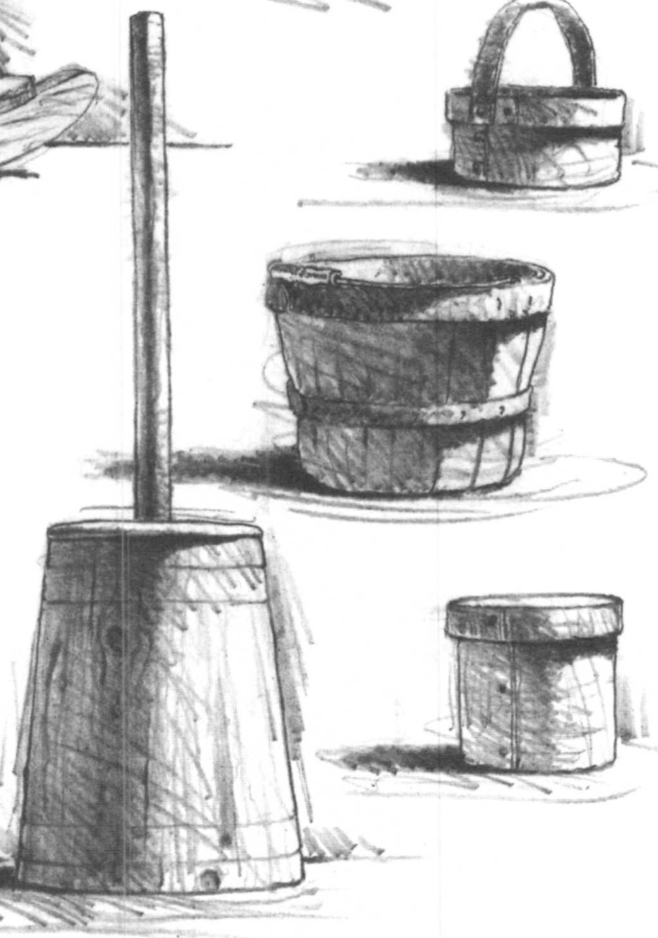
در اینجا چند نکتهٔ مهم و گفتنی وجود دارد:

- موضوعی را انتخاب کنید که معنی دار باشد و دوست داشته باشید.
- سعی کنید موضوعتان بافت و طرح‌های متنوع داشته باشد، چون کنتراست جالبی در کار سیاه و سفید مدادی ایجاد می‌کند.
- برای نورپردازی از نور موضعی یا طبیعی استفاده کنید. ولی حواستان باشد که بافت و شکل خاص موضوع حفظ شود. نور، سایه‌های افتان و تیرگی‌ها به کار جان می‌بخشند.
- روش طراحی را مناسب با طرح و موضوع انتخاب کنید. مانند ضرب قلم‌های پهن و نرم که برای اشیاء پشمی مناسبند و ضرب قلم‌های نازک و کم‌رنگ برای اشیاء ظریف‌تر.

اگر دقیق و خوب کار کنید مطمئن باشید که طراحیتان همه را به خود جذب می‌کند.

بخش ۲

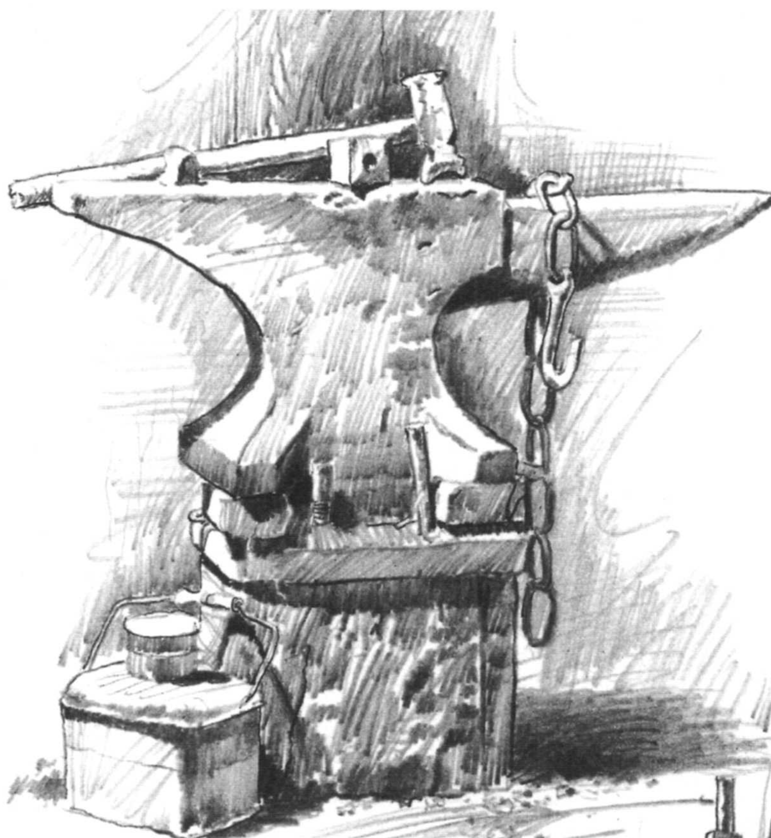
چرا پیشطرح بکشیم؟

پیشطرح صورت ساده و سریعی از طراحی است. این روش سریع و آسانی برای پیاده کردن تفکرات موجود در ذهن بر روی کاغذ است و بخش مهمی از برنامه آموزشی هنرجویان را تشکیل می‌دهد.

این تمرین اساسی فواید بسیاری دارد. کشیدن پیشطرح «چشم ذهن» شما را تقویت می‌کند و هماهنگی بین دست و ذهن را پرورش می‌دهد. این روشی است برای آن که مطالعه بصری واضح‌تری از اشیای اطرافتان داشته باشید. پیشطرح‌ها را می‌توان برای مطالعه نقاشی‌ها و طراحی‌های نهایی استفاده کرد. وقتی به کشیدن پیشطرح عادت کردید، از این کار لذت خواهید برد و از جهات دیگر هم منافعی برایتان خواهد داشت. با این کار شما به صورت یک طراح ماهر تربیت خواهید شد، نکته‌ای که برای تبدیل شدن به یک هنرمند واقعاً شایسته لازم است. این تمرین برای پرورش توانایی شما در کشیدن آنچه می‌بینید، بسیار لازم است.

من همیشه به دنبال اشیاء عتیقه و تاریخی هستم. بنابراین وقتی این سکوی تعمیر و چرخ گاری و این سندان کهنه را در یک آهنگری قدیمی دیدم، خیلی خوشحال شدم. آنها گوشه‌ای افتاده بودند و خاک می‌خوردند، درست همان‌طور که در این تصاویر می‌بینید. تاریخ خاطره انگیزی که در خود داشتند باعث شد که طراحی از آنها برایم خوشایندتر شود. آنها را با مدادهای B با نوک‌های گرد و کند کشیدم.

برای پیشطرح زدن، خاکستری سایه‌ها را با خط‌های وسیع بکشید. بعد با سیاهی‌های به‌جا و طراحی خطی آن را تقویت کنید.

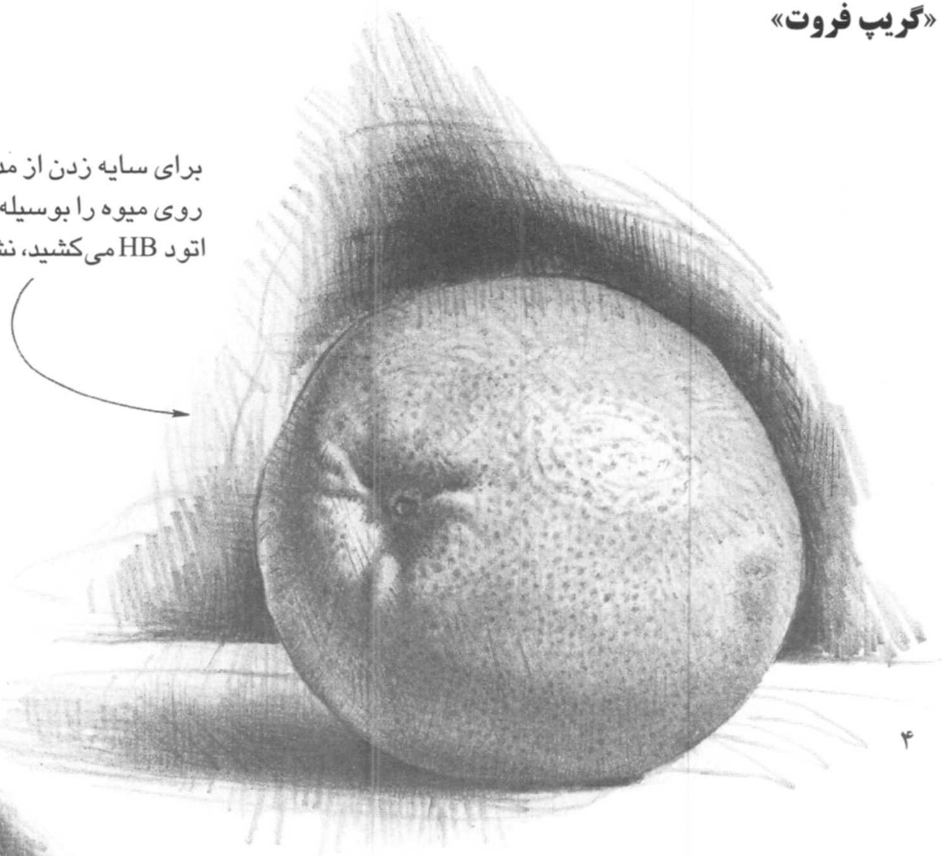

سندان قدیمی

سکوی تعمیر
چرخ‌های گاری

«گریپ فروت»

برای سایه زدن از مدادهای HB و B استفاده کنید. حفره‌های روی میوه را بوسیله سایه‌های لعابی کمرنگی که با کناره نوک اتود HB می‌کشید، نشان دهید.

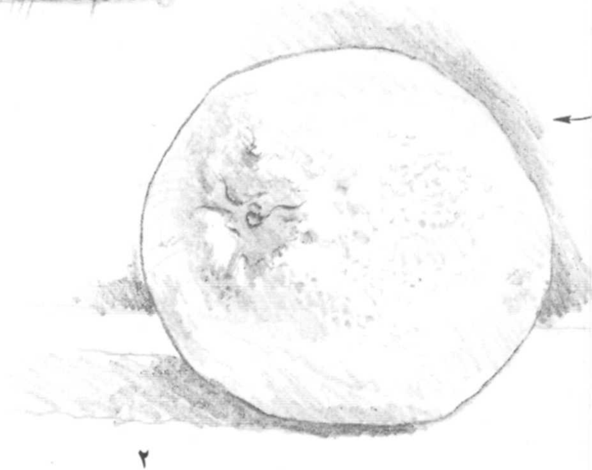
۴

با کنارهٔ نوک کند مداد F سایه‌ها را ملایم و نرم کنید.

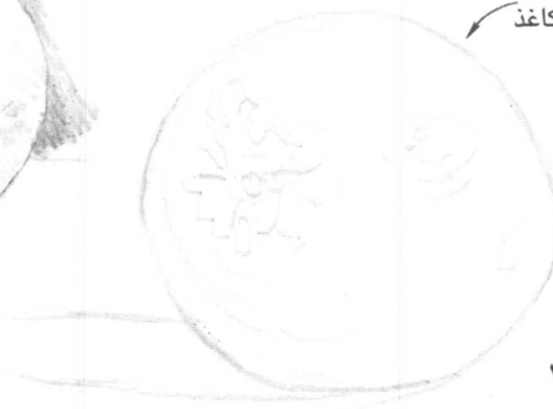
۳

خط‌ها با کناره و نوک مداد F کشیده می‌شوند.

۲

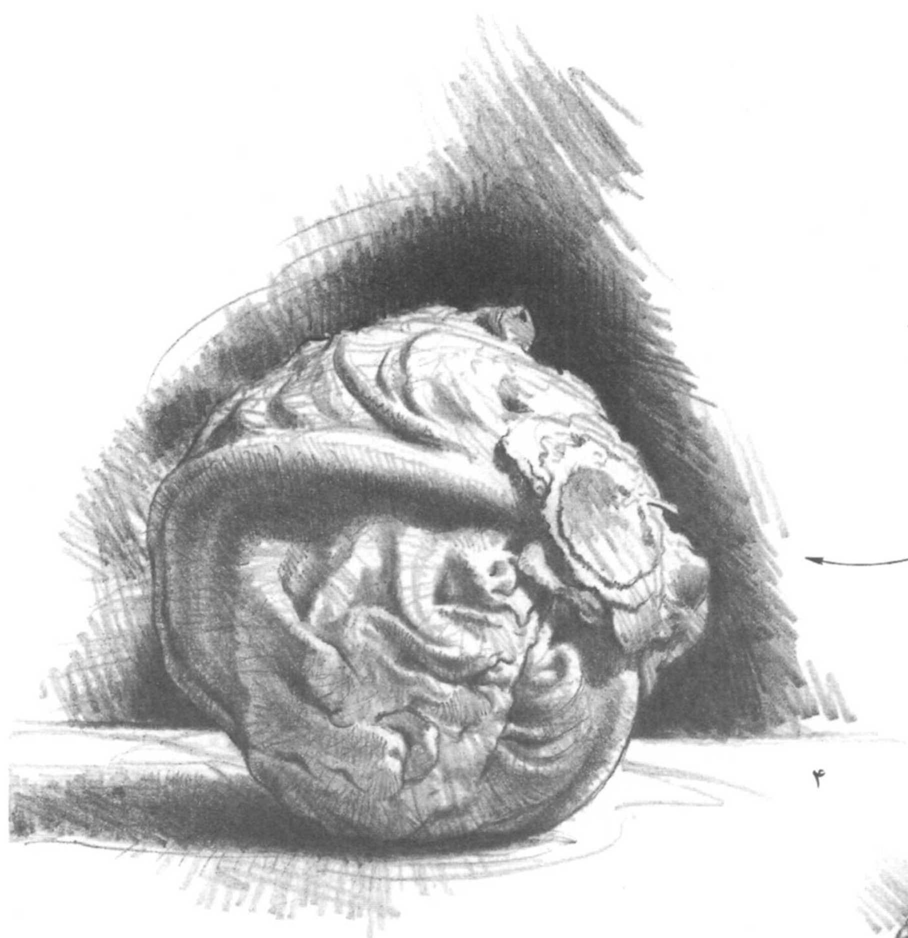
در این مرحله اتود H را به صورت تخت و موازی با کاغذ نگه دارید.

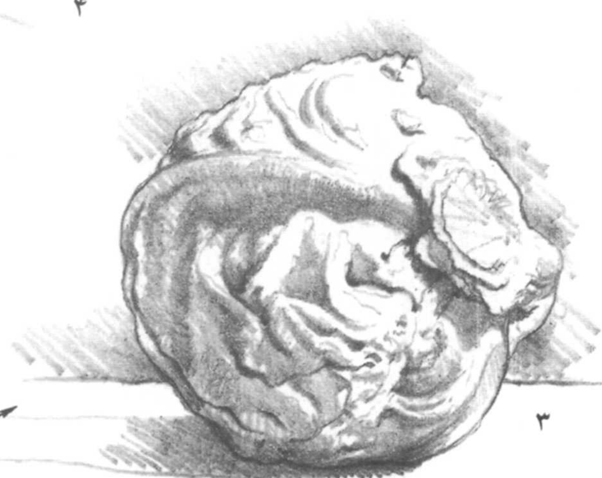
۱

«کلم»

قسـمت‌های تیره را بـا مداد B بکشـید و سایه‌های نهایی را با مداد HB بکشید و طرح را کامل کنید.
بـرای تـیرگی‌های نهـایی مـداد را بیـشتر فشار دهید.

۴

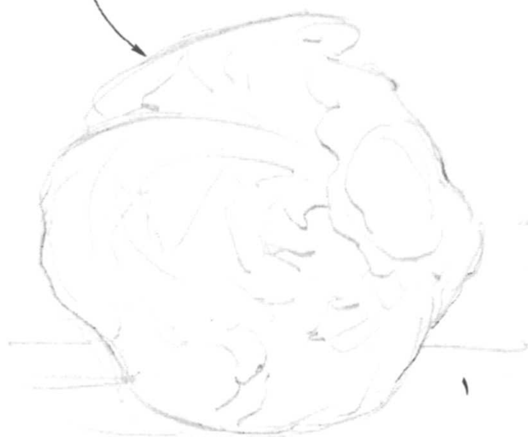

۳

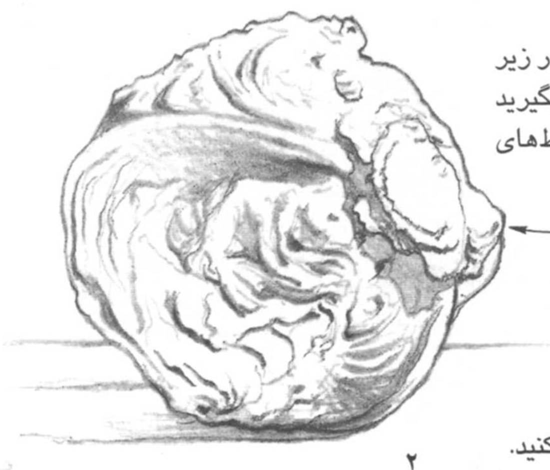
سـایه زدن را بـا مداد HB که بـه حـالت نوشـتن در دسـت گرفته‌اید، ادامه دهید. بـرای این کار از نوک کند و از کنارهٔ نوک گرد مدادهایتان اسـتفاده کنید. بـا همان مداد شـروع بـه سایه زدن پس زمینه کنید.

اتود H را بـه صورت تخت و موازی با کاغذ نگه دارید.

اتود HB را به حـالتی که در زیر دست قرار داشـته باشد، بگیرید و بـا چرخاندن نوک آن خط‌های نازک و پهن‌شونده بکشید.

۱

۲

شروع به کشیدن تیرگی‌ها کنید.

«بطری‌های شیشه‌ای»

اتود H را بـــه صورت تخت و موازی بـا کاغذ نگه دارید.

۱

نوک اتود H را استفاده کنید.

۲

با خط‌های ساده شروع بـه سایه‌زدن کنید.

۳

بـا سـه نوع نوک مختلف مداد HB چند لایـه تیـرگی اضافه کنید.

۴

در اینجا من از سه نوع نوک مختلف مداد HB تنها برای کشیدن اشیاء اسـتفاده کردم. نوک‌های گرد و کند را بـرای سـایه‌زدن و نوک تیز را بـرای طراحـی خطی به کار برده‌ام.

از لایه‌های متعدد خط‌های نرم و سایه‌های لعابی برای شبیه‌سازی شیشه استفاده کرده‌ام.

«قهوه جوش»

طرح کلی را در حالی که اتود با مغزی H را زیر دستتان نگه داشته‌اید، بکشید.

۱

طرح خطی دقیق را با اتود H بکشید. برای کشیدن خط‌های نازک و پهن‌شونده مداد را روی کناره نوکش بچرخانید.

۲

اتود HB را به صورت تخت و موازی با کاغذ نگه دارید تا خط‌های وسیع بکشید و شروع به سایه‌زدن کنید. برای آن‌که در سایه‌ها رگه و ناهمواری ایجاد نشود، می‌توانید از مداد نرم‌تر استفاده کنید.

۳

اتود HB را به صورت تخت و موازی با کاغذ نگه دارید تا خط‌های وسیع بکشید. بعد با مداد B نوک گرد و مداد 3 B تیرگی‌های نهایی را بکشید.

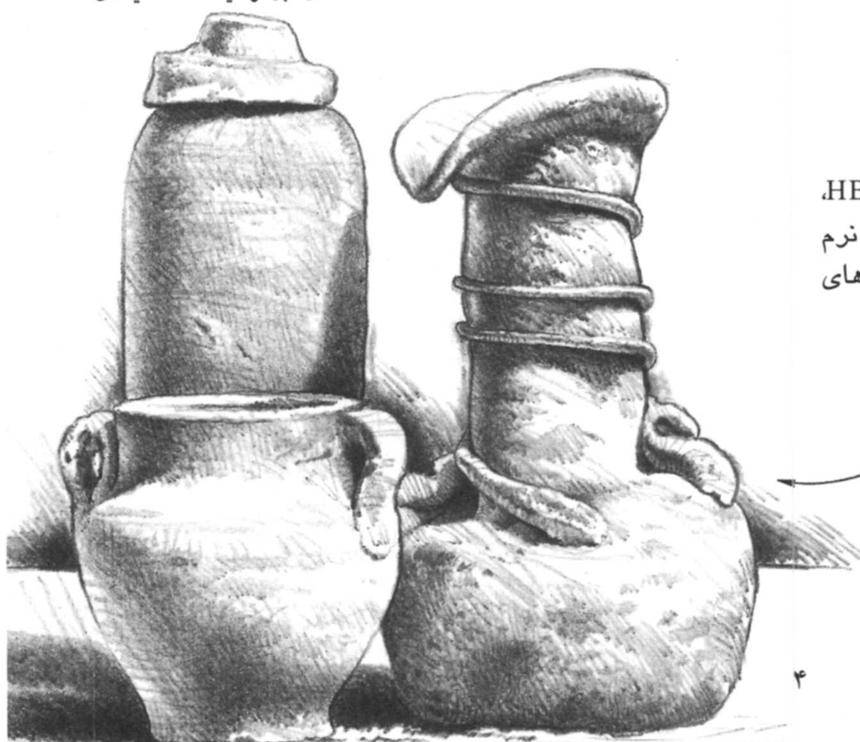

۴

با خط‌های ظریف و باریک سایه‌هایی روی قهوه‌جوش و فنجان، بوسیله اتودهای F و HB بکشید. بگذارید در بعضی جاها سفیدی کاغذ از بین تیرگی‌ها دیده شود. خط‌های نهایی و تیرگی‌ها را با مدادهای B نوک‌تیز و نوک گرد بکشید.

«گنج‌های باستانی»

ظرف گلی، بقایای دریای مرده،
۱۰۰ سال قبل از میلاد تا ۷۰ میلادی

با کنارهٔ نوک گرد و نوک کند مداد HB، سایه‌های لعابی را بکشید. از خط‌های نرم استفاده کنید، اما برای کشیدن تیرگی‌های نهایی، مداد را بیشتر فشار دهید.

گلدان مکشوفه در پمپی، ۷۹ میلادی

ظرف آب، جلیله قنا، ۳۰ میلادی

از مداد F با نوک گرد و نوک کند برای کشیدن حجم سایه‌ها استفاده کنید.

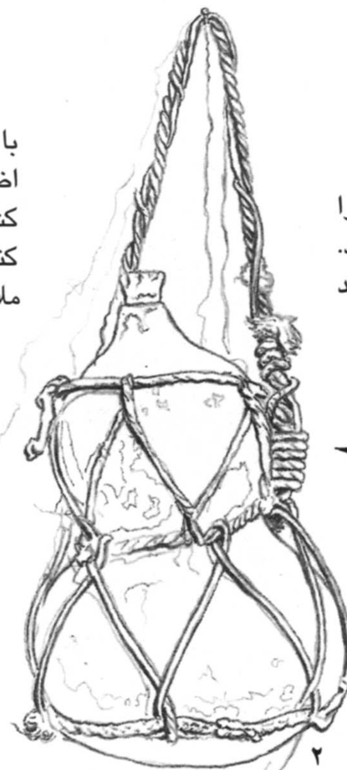
شکل‌ها را به کمک طراحی خطی اصلاح کنید. طراحی خطی را با چرخاندن نوک تیز مداد F بکشید. با نوک گرد مداد و فشار کم دستتان، سایه‌های تأکیدی را اضافه کنید.

طرح کلی شکل‌ها را با اتود H که به صورت تخت و موازی با کاغذ نگه داشته‌اید، بکشید.

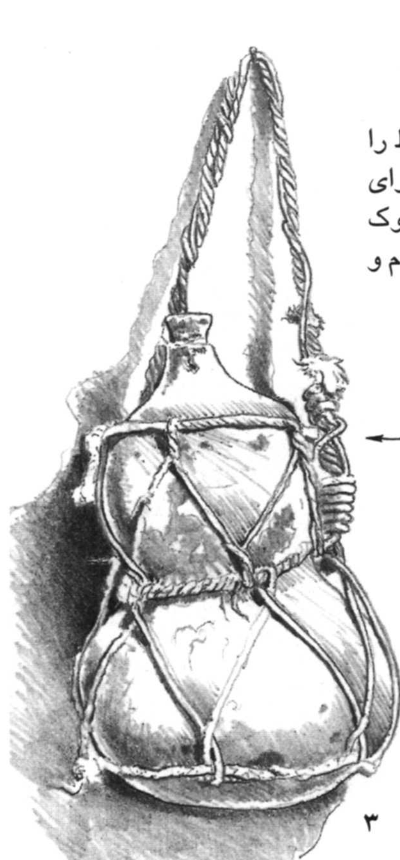

با اتود F طرح کلی شکل‌ها را بکشید. برای این کار اتود را به حالت تخت و موازی با کاغذ، یا به حالتی که زیر دست قرار بگیرد نگه دارید و حرکت روان و آزاد داشته باشید.

قسمت‌های مربوط به جزئیات را با کنارهٔ نوک اتود H بکشید. برای تأکید بر تیرگی‌ها، با مداد اتود F آن‌ها را مشخص کنید.

با مداد F خاکستری‌های متوسط را اضافه کنید. از نوک گرد آن برای کشیدن خط‌های واضح و از نوک کند آن برای کشیدن خط‌های نرم و ملایم استفاده کنید.

سایه زنی نهایی را به کمک مداد HB کامل کنید. برای تیرگی‌های نهایی مداد را بیشتر فشار دهید. خط‌های آزاد و روان به کارتان اضافه کنید تا طراحی آزادانه به نظر برسد.

ظرف کدو برای نگه داشتن آب یا دانه‌های گیاهان، ساختهٔ سرخپوستان «کاهولا»

«صدف حلزونی»

ابعاد شکل را با پهنای اتود H که موازی با کاغذ نگه داشته‌اید، کمرنگ بکشید.

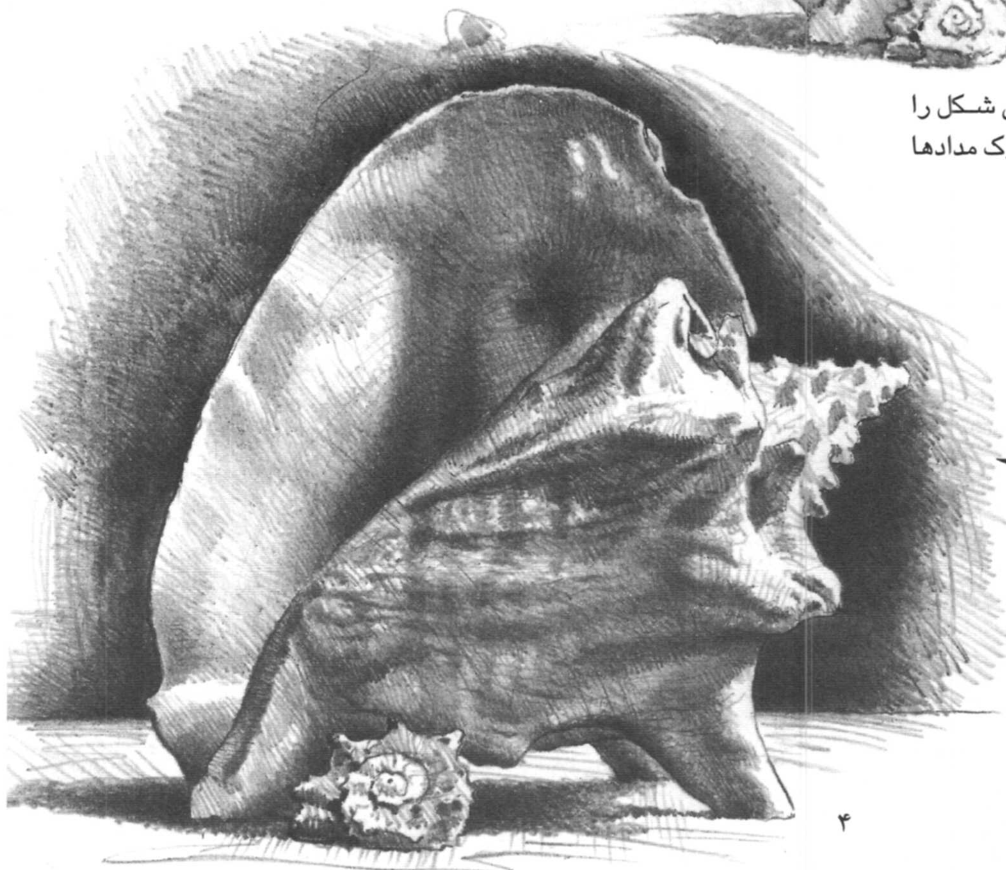
با نوک اتود F شروع به کشیدن شکل اصلی صدف کنید.

۱

۲

۳

با مدادهای F و HB کار سایه‌زدن شکل را پیش ببرید. برای این کار از کنارهٔ نوک مدادها و نیز نوک کند آنها استفاده کنید.

۴

در حالی که لایه‌های نازکی از سایه‌های لعابی را روی هاشورهای قبلی می‌گذارید، مرحلهٔ ۳ را تکرار کنید. برای تیرگی‌های بیشتر، مداد را فشار دهید. برای کشیدن سیاهی‌ها از مداد B استفاده کنید.

درخشش و جلای چینی مانند این صدف با لایه‌های متعدد سایه روشن نشان داده می‌شود.

«ستاره دریایی»

پس‌زمینه را با پهنای مداد H که به صورت موازی با کاغذ نگه داشته‌اید و خط‌های وسیع بکشید.

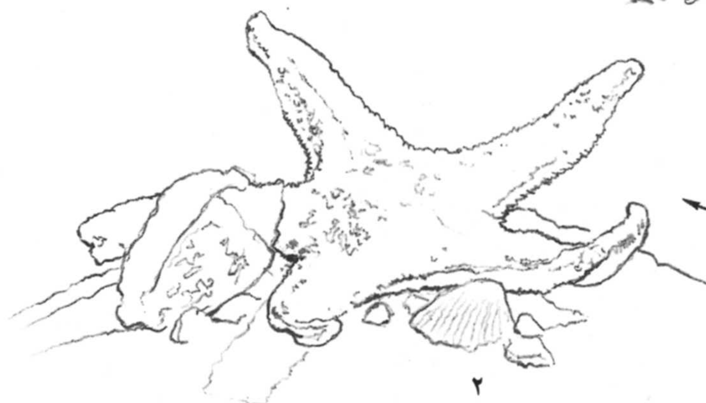
۴

با نوک کند مداد HB سایه‌های مقدماتی را با خط‌های نرم و ملایم بکشید.

با نوک کند مدادهای F و HB سایه‌های نرم و ملایمی بکشید و برای آن که طراحی صورت کامل شده پیدا کند، بعضی قسمت‌ها را تیره کنید. با فشار بیشتر نوک تیز مداد F سایه‌های کوچک و خط‌های تیره و قوی بکشید.

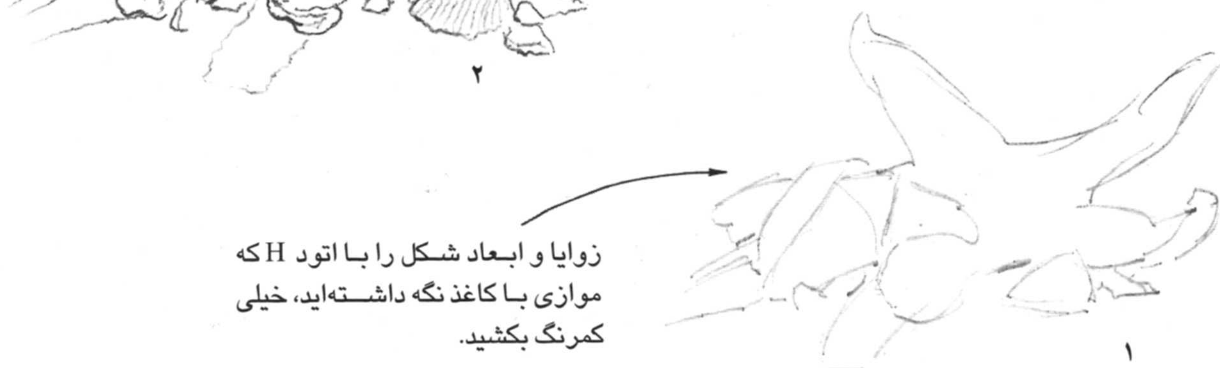

۳

۲

با مداد F نوک‌تیز طرح را به شکل صحیح و با جزئیات کامل بکشید.

۱

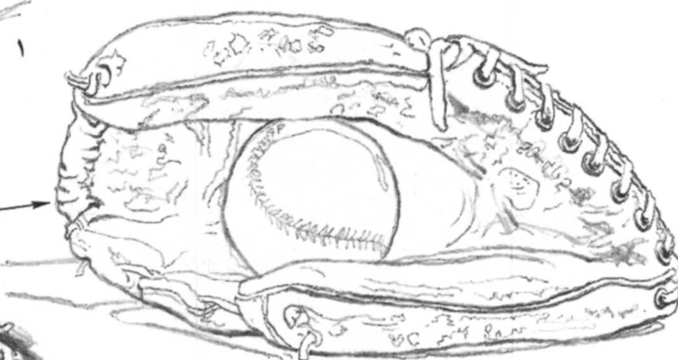
زوایا و ابعاد شکل را با اتود H که موازی با کاغذ نگه داشته‌اید، خیلی کمرنگ بکشید.

«دستکش و توپ بیسبال»

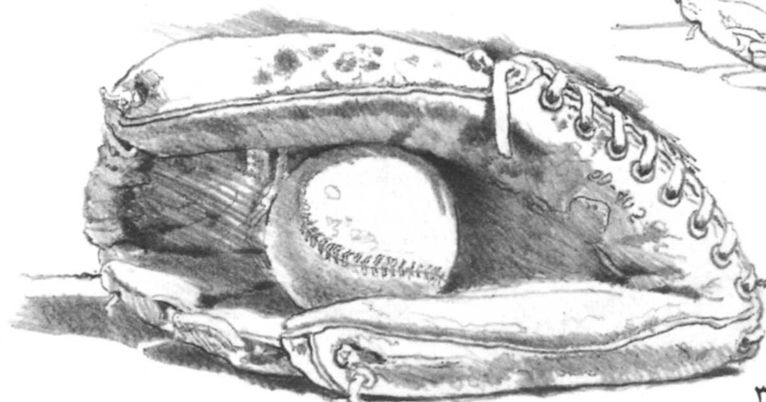
با مداد اتود H شکل کلی را بکشید.

۱

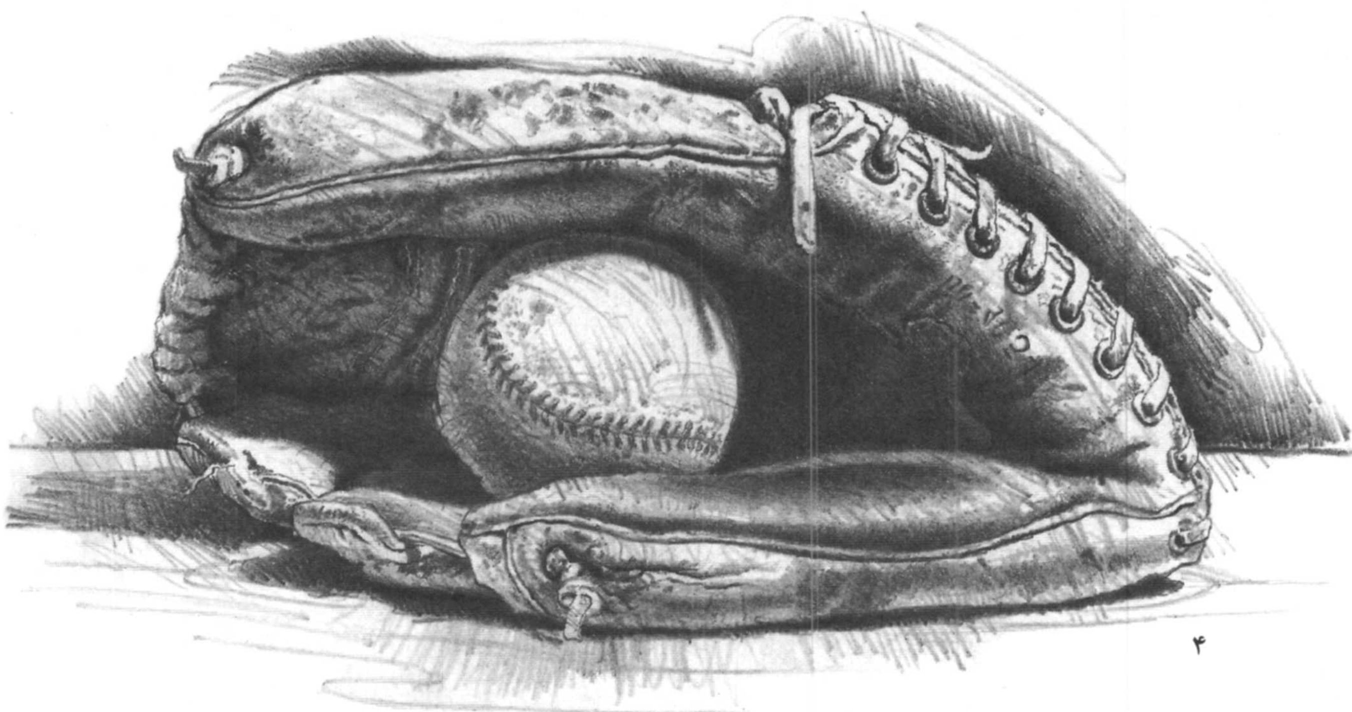
به وسیلهٔ مدادهای HB با نوک‌های گرد طراحی خطی را کامل کنید و از مداد HB نوک‌تیز برای کشیدن جزئیات دقیق استفاده کنید.

۲

۳

تیرگی‌های اطراف توپ را با مداد B سایه بزنید. برای سایه‌های نرم از مداد B با نوک کند و برای روی هم قرار دادن لایه‌های سایه از مداد B با نوک گرد استفاده کنید. برای سایه‌های لعابی تیره‌تر، مداد را بیشتر فشار دهید. برای خط‌های تیره نهایی، از نوک تیز مداد استفاده می‌شود.

۴

مرحله‌های ۱ تا ۳ را با مداد 3B و نوک‌های تیز و گرد و کند تکرار کنید. مدادها و نوک آنها را آزادانه تغییر دهید.

«کفش‌های تنیس»

طرح کلی را آزادانه با مداد اتود H بکشید.

طراحی خطی را با کنارهٔ نوک مداد F اصلاح کنید.

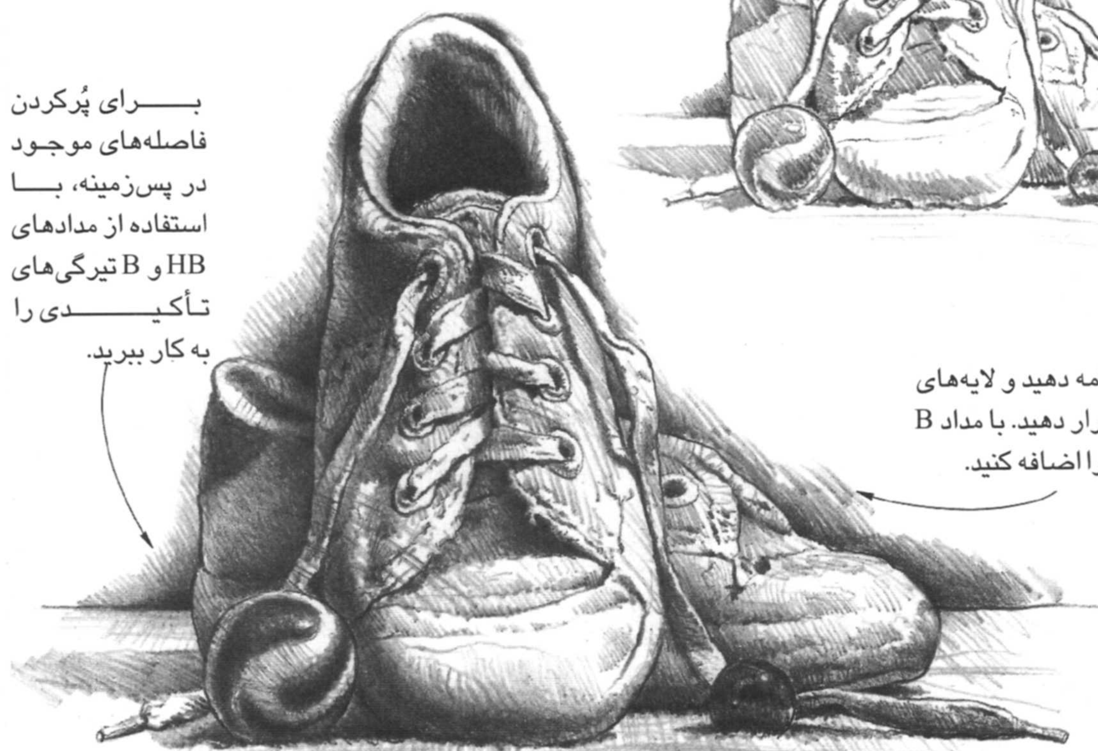
شروع به کشیدن تیرگی‌ها کنید.

با نوک‌های گرد و کند مداد HB سایه‌زدن شکل را شروع کنید.

برای پُرکردن فاصله‌های موجود در پس‌زمینه، با استفاده از مدادهای HB و B تیرگی‌های تأکیدی را به کار ببرید.

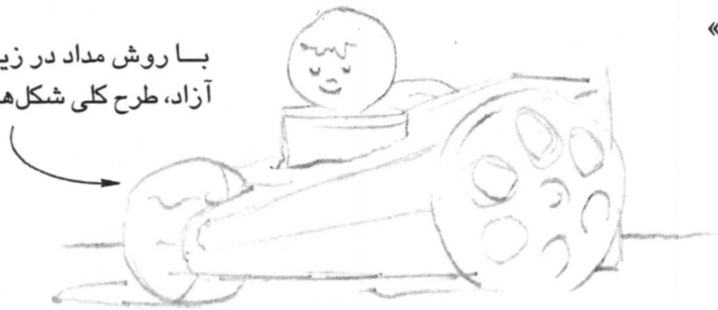
سایه زدن را با مداد HB ادامه دهید و لایه‌های مختلف تیرگی را روی هم قرار دهید. با مداد B تیرگی‌های نهایی و تأکیدی را اضافه کنید.

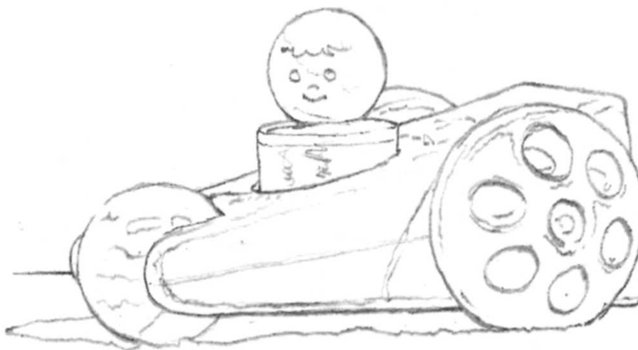
سایه روشن نهایی را با مداد HB کامل کنید و با مداد F لعابی متعدد روی آن قرار دهید. تیرگی‌های تأکیدی نهایی را با مداد B نوک‌تیز بکشید.

«ماشین اسباب بازی»

بـــا روش مداد در زیر دســـت و خط‌های روان و آزاد، طرح کلی شکل‌ها را به کمک اتود H بکشید.

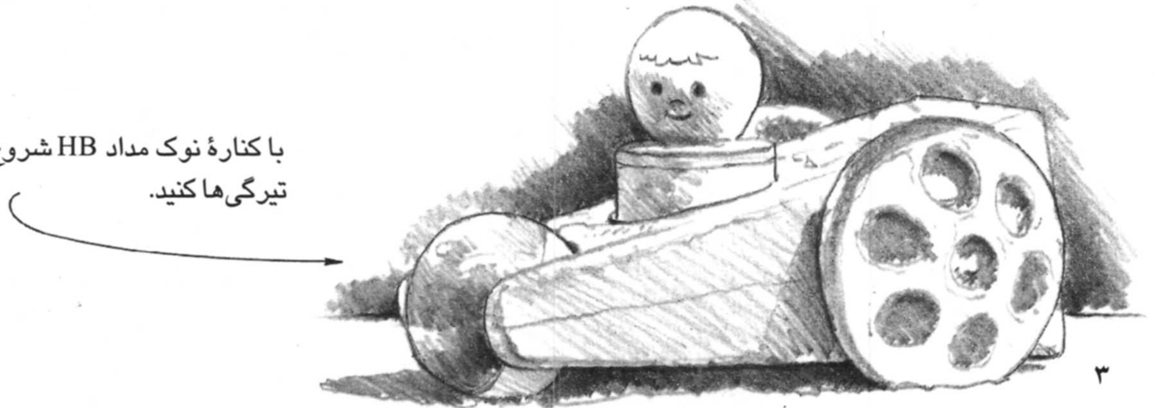
۱

شـکل‌ها را بـــه کمک نوک تیز مداد F بـــه صورت طراحی خطی با جزئیات کامل درآورید.

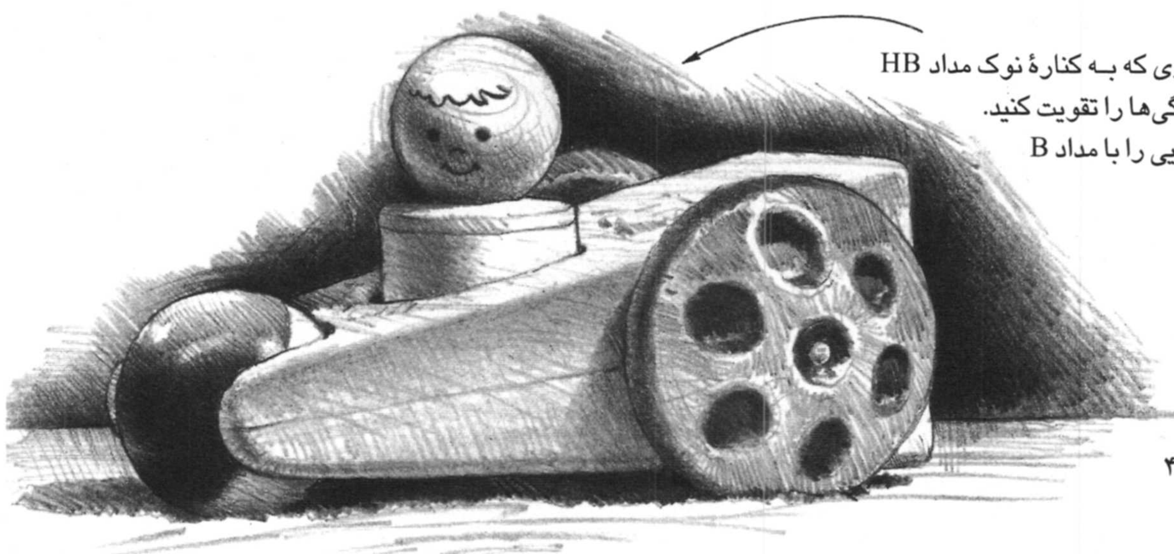
۲

با کنارهٔ نوک مداد HB شروع به گذاشـتن تیرگی‌ها کنید.

۳

با فشار بیشتری که بـه کنارهٔ نوک مداد HB می‌آورید، تیرگی‌ها را تقویت کنید.
تیرگی‌های نهایی را با مداد B نشان دهید.

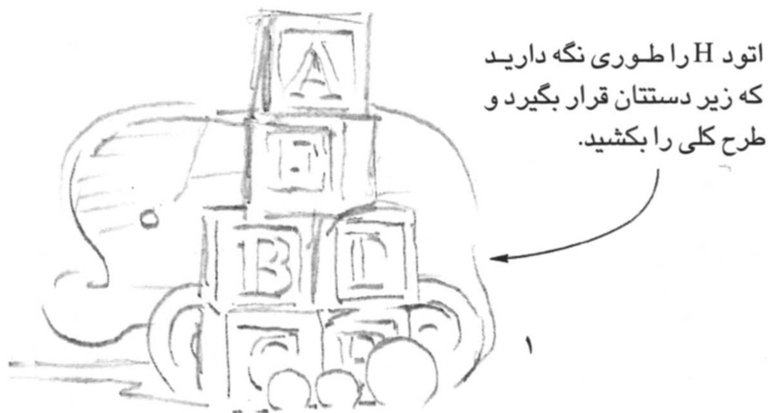

۴

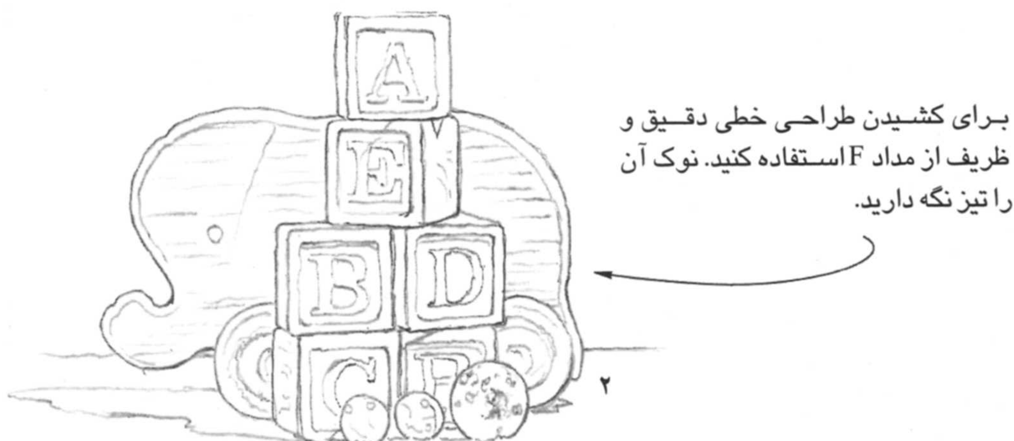
شکل‌های گرد، استوانه‌ای و مثلثی و بیضی‌های فرورفته، طرح متنوعی به وجود می‌آورند.

«مکعب‌ها و تیله‌ها»

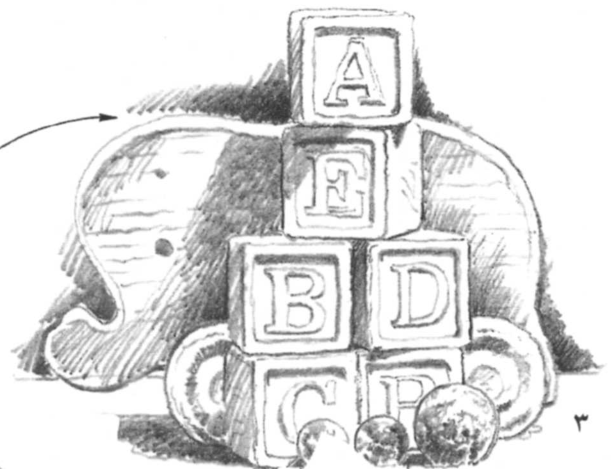
اتود H را طوری نگه دارید که زیر دستتان قرار بگیرد و طرح کلی را بکشید.

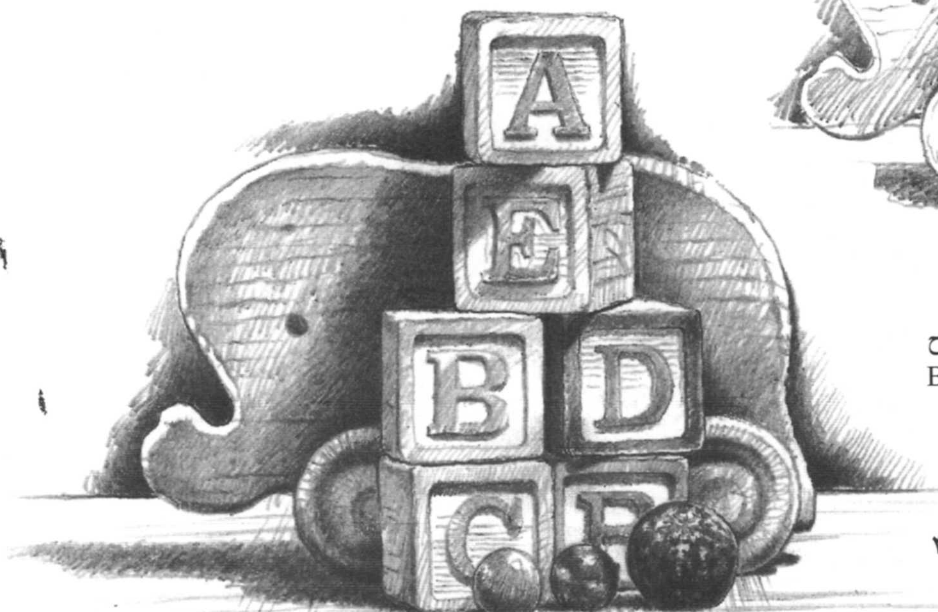
برای کشیدن طراحی خطی دقیق و ظریف از مداد F استفاده کنید. نوک آن را تیز نگه دارید.

با نوک کند مداد HB سایه‌ها را نرم و ملایم پیش ببرید. برای خط‌های تأکیدی از لبهٔ تیز نوک مداد استفاده کنید.

با نوک‌های گرد و کند مدادهای HB و F طرح را تیره کنید. برای تیرگی‌های نهایی مداد B را محکم فشار دهید.

در این طرح شکل‌های گرد و مربع شکل که به پرسپکتیو رفته‌اند را می‌بینید.

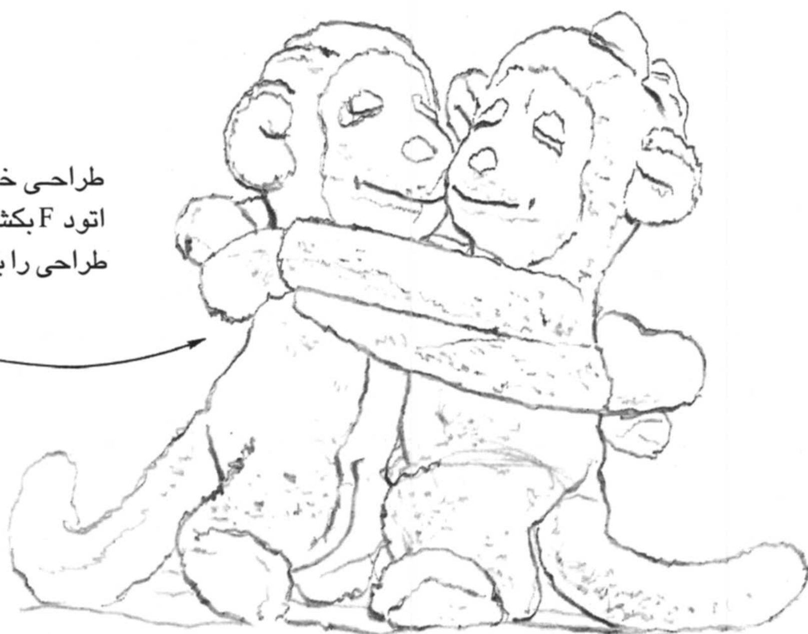
«عروسک‌های میمون»

طرح کلی میمون‌ها را کمرنگ با مداد اتود H بکشید.

۱

طراحی خطی دقیق و اصلاح شده‌ای با مداد اتود F بکشید و طرح محیطی تمام عناصر طراحی را بکشید.

۲

برای تیرگی‌ها از مداد B با نوک کند استفاده کنید.

با مدادهای HB و B شروع به سایه زدن کنید. با نوک تیز مداد تیرگی‌ها را از درون خاکستری‌های متوسط درآورید و خط‌های تأکیدی را بکشید.

۳

به سراغ مدادهای 3B و 4B با نوک‌های کند و گرد بروید تا سایه‌های تیره‌تر را بکشید.

۴

این طراح را به صورت تفریحی و بی‌دغدغه کشیدم. از کشیدن خط‌های تیره و سایه‌های نوآورانه لذت بردم.

دقت کنید که بسیار بیش از آن چیزی که انتظار دارد از مدادتان در طراحی دریافت می‌کنید. اگر با نوک‌های تیز، کند و گرد مداد تمرین کنید می‌توانید خط‌هایی جادویی شبیه آن چه که در این جا نشان داده شده است، بکشید.

من اغلب از نتیجه‌هایی که بلافاصله از مدادم می‌گیرم، شگفت‌زده می‌شوم. در ابتدا به نظرم می‌رسید که کار با مداد HB عالی و کافی است، اما به تدریج که پیشرفت کردم متوجه شدم که درجه‌های نرم‌تر مداد برای خاکستری‌های تیره‌تر و شدیدتر، مفیدتر و مناسب‌تر هستند. هنگام کار با مدادهای B و 3B متوجه شدم که با مداد 5B می‌توانم سایه‌های لعابی و خط‌هایی بکشم که برای سایه‌های نهایی، نرم و مناسب هستند.

مواردی که نوع ابزار لازم برای کار را تعیین می‌کنند عبارتند از کاغذ، اندازه شیء، شیوهٔ کار و اینکه چه میزان تیرگی و زبری خط‌ها مطلوب است.

بنابراین موضوع طراحی‌تان را به دقت درنظر بگیرید. دقت کنید که موفقیت طراحی مدادی‌تان در دست خودتان است. به دقت تمرین کردن مرحله‌های ابتدایی، انتخاب هوشمندانه موضوع، نوردهی دقیق و مناسب موضوع، تسلط بر ابزار و مداد، و نحوهٔ شخصی به دست گرفتن مداد، نتایج خارق‌العاده‌ای به دنبال خواهند داشت.

با چرخاندن کنارهٔ نوک اتود F خط‌های نازک و پهن شـونده بکشید.

با کنارهٔ نوک مدادهای F و HB خط‌های واضح‌تری بکشـید. از نوک کند مداد بـرای خط‌های نرم‌تر استفاده کنید.

ابتدا پس‌زمینه را با مدادهای B و 3B بکشید.

تیرگی‌های پس‌زمینه را کامل‌تر کنید تا روشنی‌ها بیشتر جلوه کنند.
با اتود HB که به صورت تخت و موازی با کاغذ نگه داشته‌اید، خاکستری‌های لعابی روی لباس و کلاه عروسک بگذارید. هرکجا که نیاز بود به سراغ مدادهای نرم‌تر یا سخت‌تر بروید.
با پیشرفت کارتان، خط‌های واضح را تقویت کنید. با چند خط آزاد و روان طرحتان را تمام کنید تا در چشم مخاطب گیرا و پویا به نظر برسد.

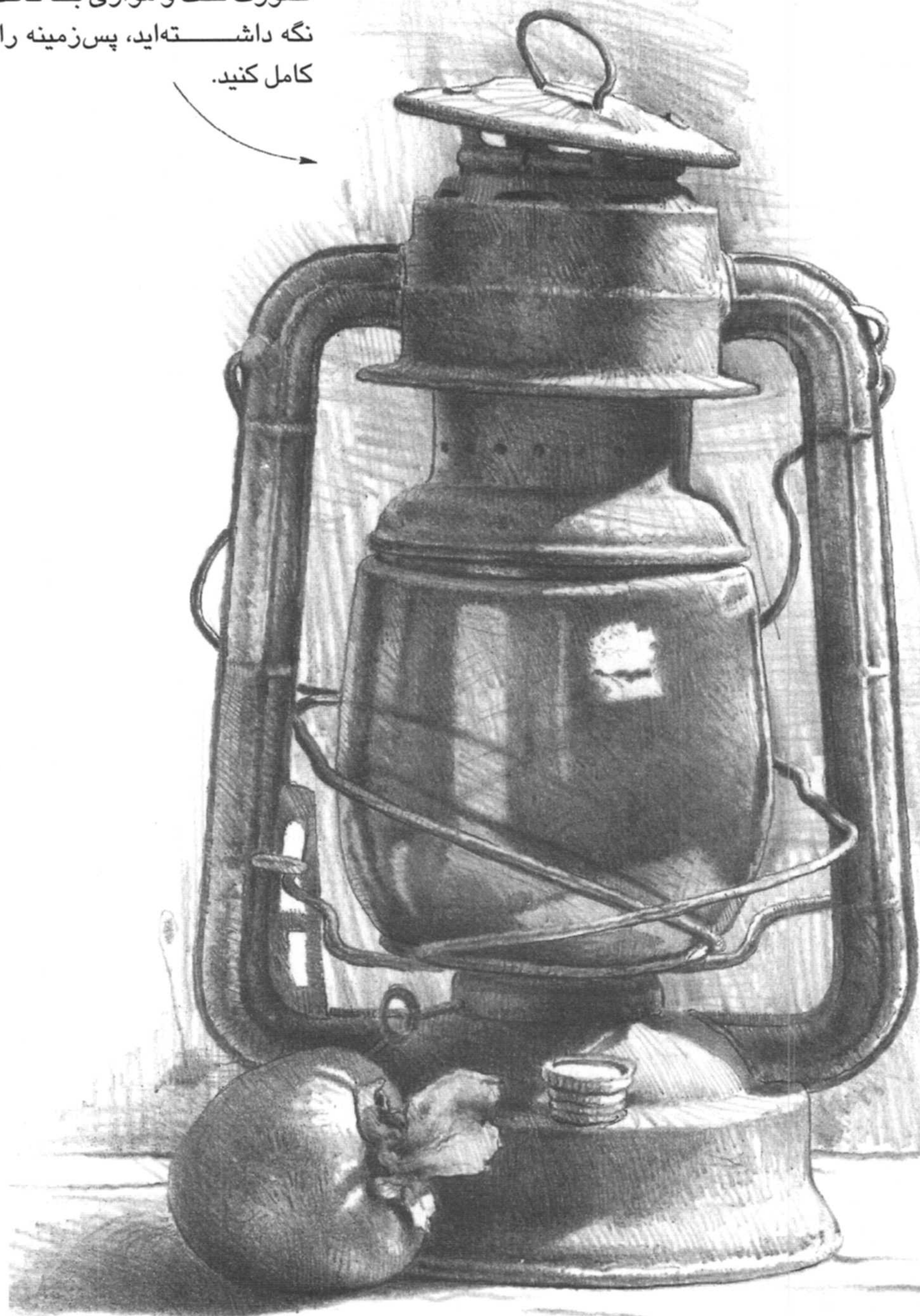

۴

با استفاده از مداد HB برای قسمت‌های روشن، و نوک‌های گرد و کند مدادهای B و 3B، طراحی‌تان را تیره‌تر کنید تا به حالت نهایی و پایان یافته‌اش برسد. برای تیرگی‌ها مداد را بیشتر فشار دهید.

طرح این عروسک متعلق به دههٔ ۱۹۳۰ است و خیلی از افراد آن را به یاد می‌آورند.

به کمک نوک بلند مداد F که به صورت تخت و موازی با کاغذ نگه داشته‌اید، پس‌زمینه را کامل کنید.

با نوک‌های گرد و کند مدادهای 3B به تکمیل و اصلاح طراحی‌تان بپردازید. هر کجا که لازم بود به سراغ مداد B بروید. با نوک بلند مداد F روی قسمت‌هایی که نزدیک هم هستند سایه‌های لعابی قرار دهید و تمام فضا را پر کنید. از نوک مداد F برای کشیدن خط‌ها و هاشور زدن استفاده کنید.

۴

این فانوس راه‌آهن قدیمی را در انبار قدیمی نزدیک خانه‌ام پیدا کردم. حباب قرمز رنگ آن خاطرات چراغ‌هایی که تاب می‌خوردند و سوسو زدن اندوه‌بارشان روی قطارهای باری را به یادم می‌آورد که سال‌ها قبل به هنگام نیمه شب تلق تلق کنان از شهرمان می‌گذشتند.

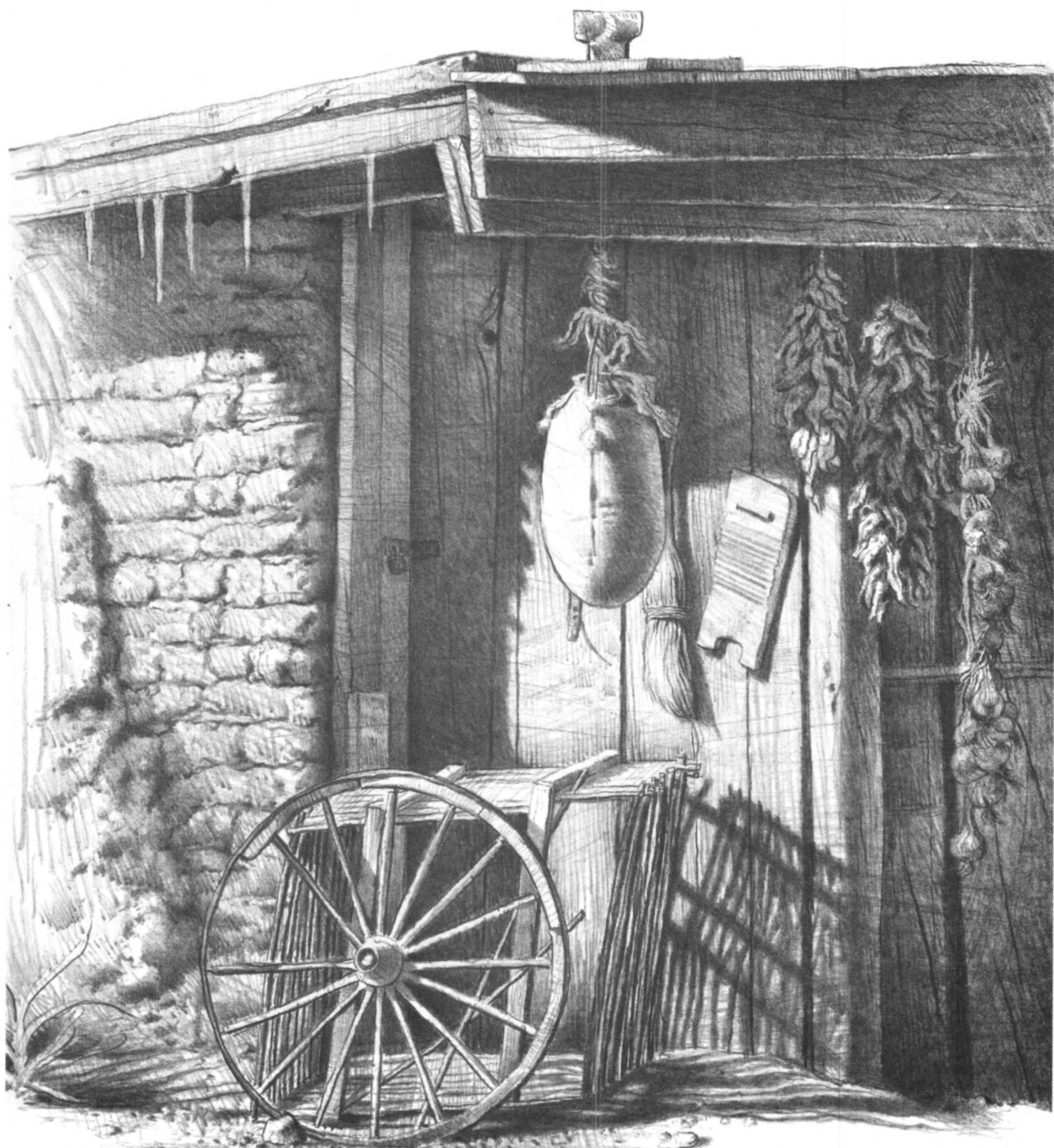
با نوک بلند مداد H که به صورت تخت و موازی با کاغذ نگه داشته‌اید، پس‌زمینه را با خط‌های وسیع و به صورت روان و آزاد بکشید.

سایه‌زنی نهایی‌تان را با مداد 3B کامل کنید. هرچه کار پیش می‌رود خط‌ها و تیرگی‌ها را اصلاح و تقویت کنید. از هر دو نوک گرد و کند مدادها استفاده کنید. در صورت نیاز به سراغ مدادهای نرم و سخت‌تر بروید. تیره‌ترین تیرگی را با فشار بیشتر به نوک گرد مدادها به وجود آورید. خط‌های نهایی و تأکیدها را با مداد B نوک‌تیز بکشید.

۴

نکته: برای کسب نتیجه بهتر به سراغ مدادهایی با سختی‌های متفاوت بروید و روش‌های مختلف به دست گرفتن مداد را امتحان کنید.

«ساختمان‌ها»

ساختمان‌ها نیز برای طراحی با مداد مناسبند؛ آنها پر از بافت، شکل و رنگ هستند. فراموش نکنید که هر ساختمان ابتدا یک طرح ساده روی کاغذ بوده است و سپس به یک ساختمان یا آسمان‌خراش تبدیل شده است.

«انتخاب موضوع»

به هرجا که می‌روید ساختمان‌ها و بناهای اطرافتان را برانداز کنید. ساختمان‌های قدیمی یا خرابه‌های یک شهر ممکن است شما را جذب کنند. به زمان ساخت و شرایط تاریخی و اینکه کاربرد آن بنا چیست، فکر کنید. گاهی یک ساختمان قدیمی مرور تاریخ گذشته است. وقتی که ساختمان را حس کنید راحت‌تر می‌توانید آن را بکشید. بهتر است از آن ساختمان قدیمی یا جدید که انتخاب می‌کنید از جهات مختلف عکس بگیرید تا در آینده روی آنها کار کنید.

«ترکیب‌بندی»

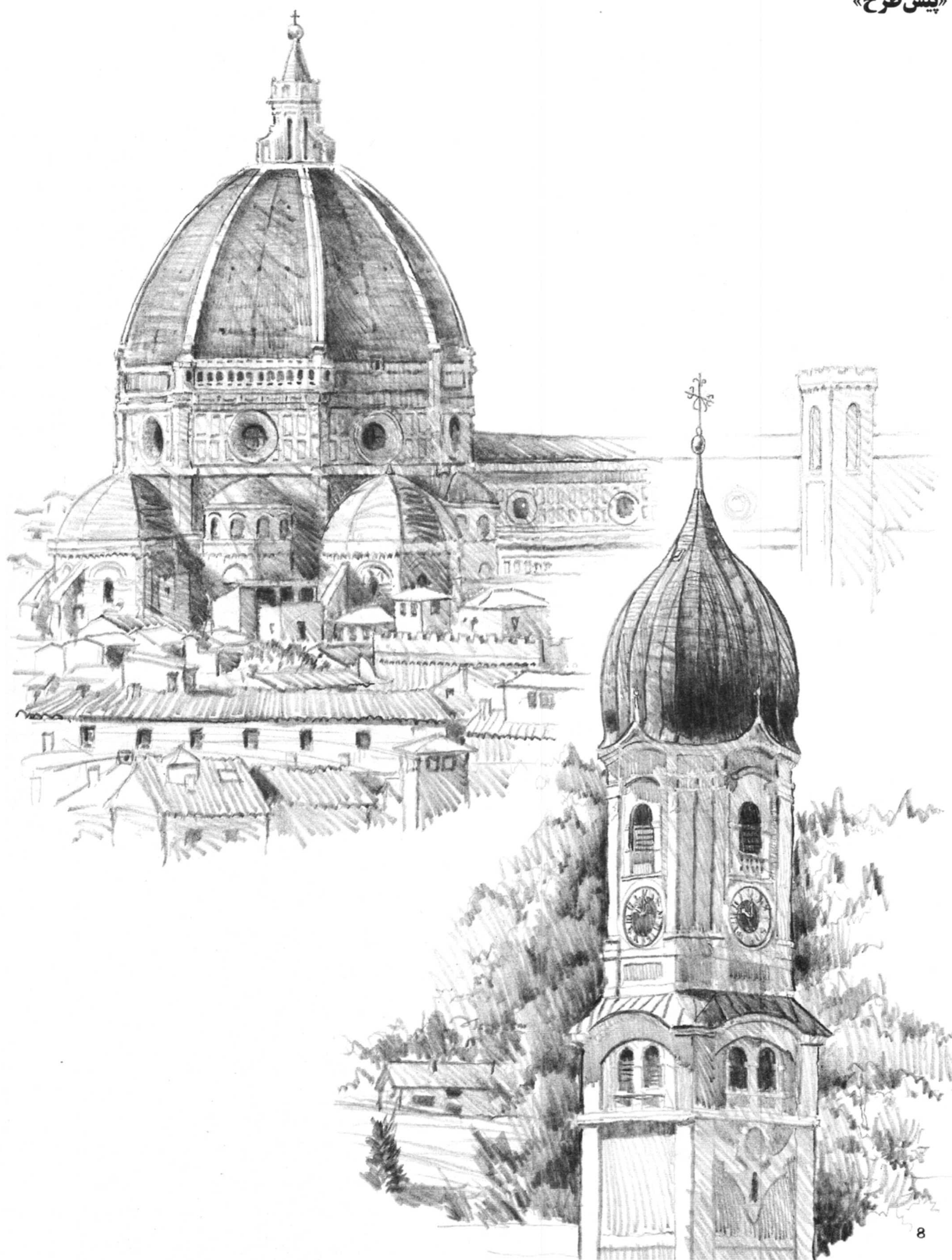
وقتی ساختمانی را انتخاب می‌کنید از جهات مختلف آن را ببینید و بهترین نمای یک ساختمان را که برای کشیدن مناسب است را برگزینید. به فضا و طبیعت اطراف ساختمان نیز توجه کنید. درخت‌ها، چمنزارها، پیاده‌روها، حصارها، دیوارهای سنگی، چراغ خیابان‌ها همه می‌توانند در یک ترکیب‌بندی جای بگیرند. نمای پشت بعضی از ساختمان‌ها کوهستانی است، این نمای زیبایی است که می‌تواند در طرحتان جا بگیرد. می‌توانید بعضی عناصر را به طرحتان اضافه یا بعضی را جابجا کنید. مثلاً ممکن است یک درخت در سمت چپ ترکیب‌بندی زیباتر از سمت راست باشد، پس جایش را تغییر دهید و به هر کجا که می‌خواهید ببرید.

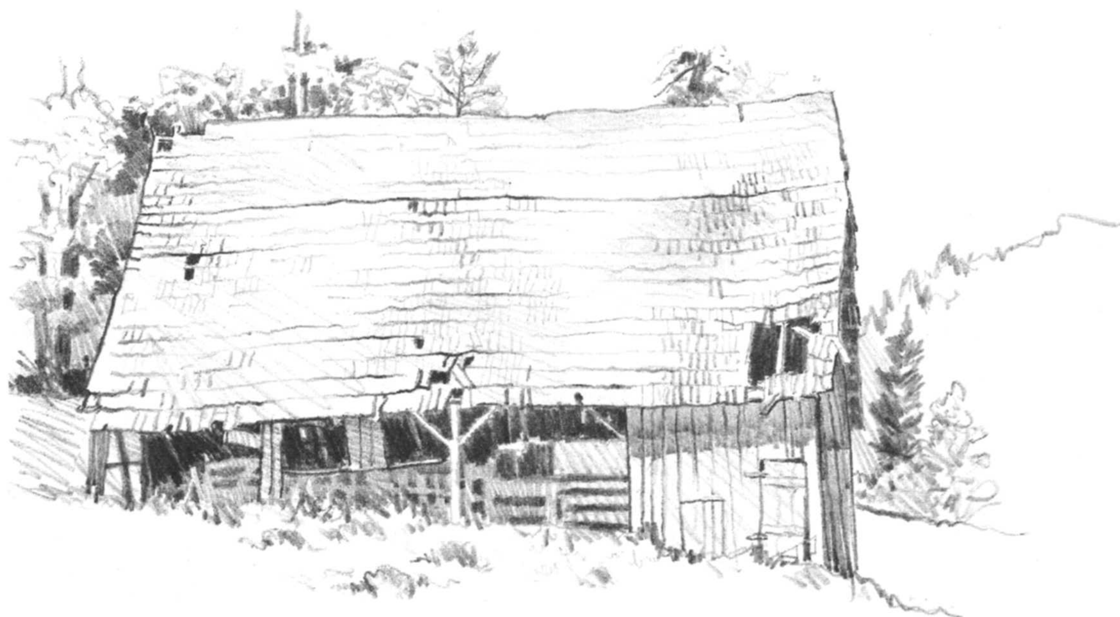
به این چند نکتهٔ مهم توجه کنید تا طرح‌های بهتری بکشید:

- از جهات و در ساعات مختلف یک ساختمان را بررسی کنید و بهترین زمان و جهت را برای طراحی انتخاب کنید.
- صبح‌ها و بعدازظهرها سایه‌ها بلندتر و نورها کم‌ترند.
- به سایه و نور مناسب برای کارتان فکر کنید.
- در کارتان پرسپکتیو درستی را برگزینید. در این زمینه کتاب‌های بسیاری وجود دارد که می‌توانید بخوانید.
- ترکیب‌بندی را مطابق با شکل ساختمانی که دارید تعیین کنید.

از خطوط و ضرب قلم‌های تیره و قوی در کارتان استفاده کنید.

8

این پیشطرح‌ها با مداد B کشیده شده‌اند و برای تیرگی‌های نهایی از مداد 2B استفاده شده است.

«انبار مزرعه»

مداد H را بــــه صورت
موازی با کاغذ نگه دارید.

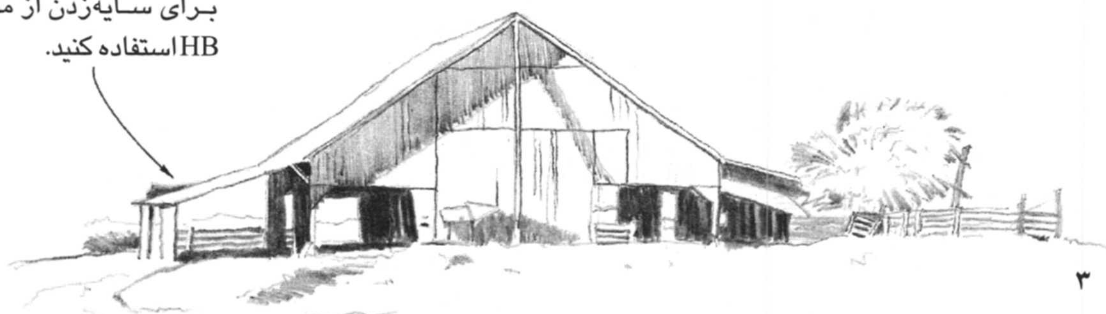
۱

نوک تیز مداد H

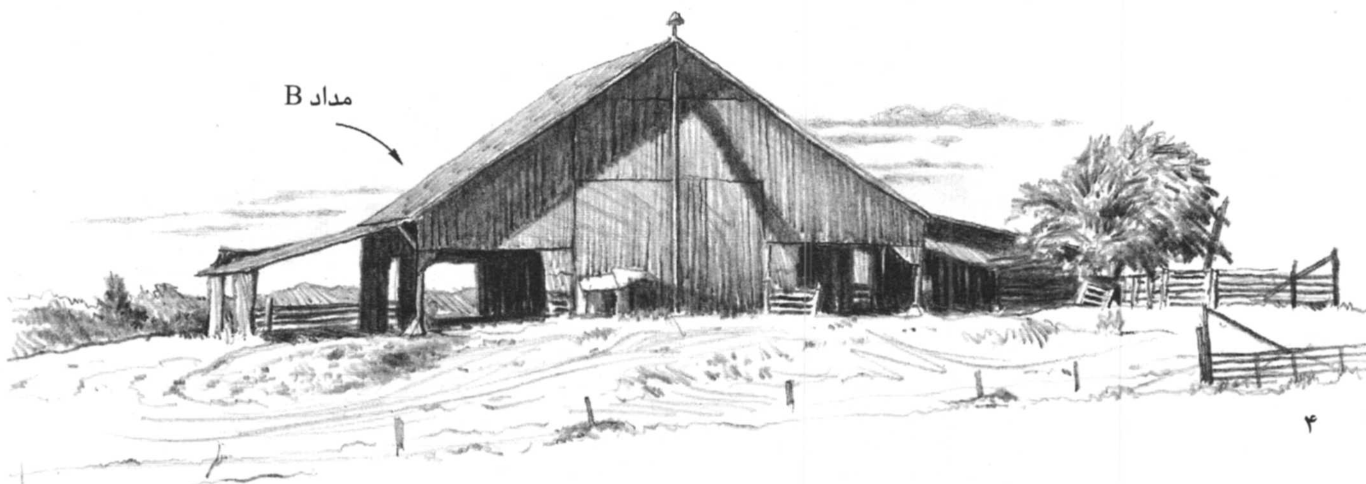
۲

بـرای سـایه‌زدن از مداد
HB استفاده کنید.

۳

مداد B

۴

تیرگی‌های نهایی را با نوک کند و نوک تیز مداد B بکشید.

«خانهٔ روستایی»

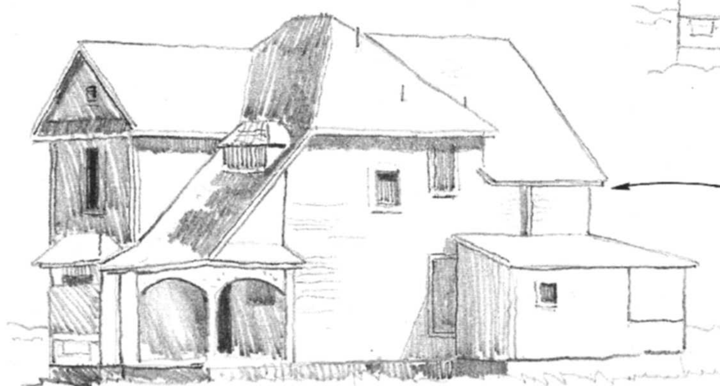
مداد H

۱

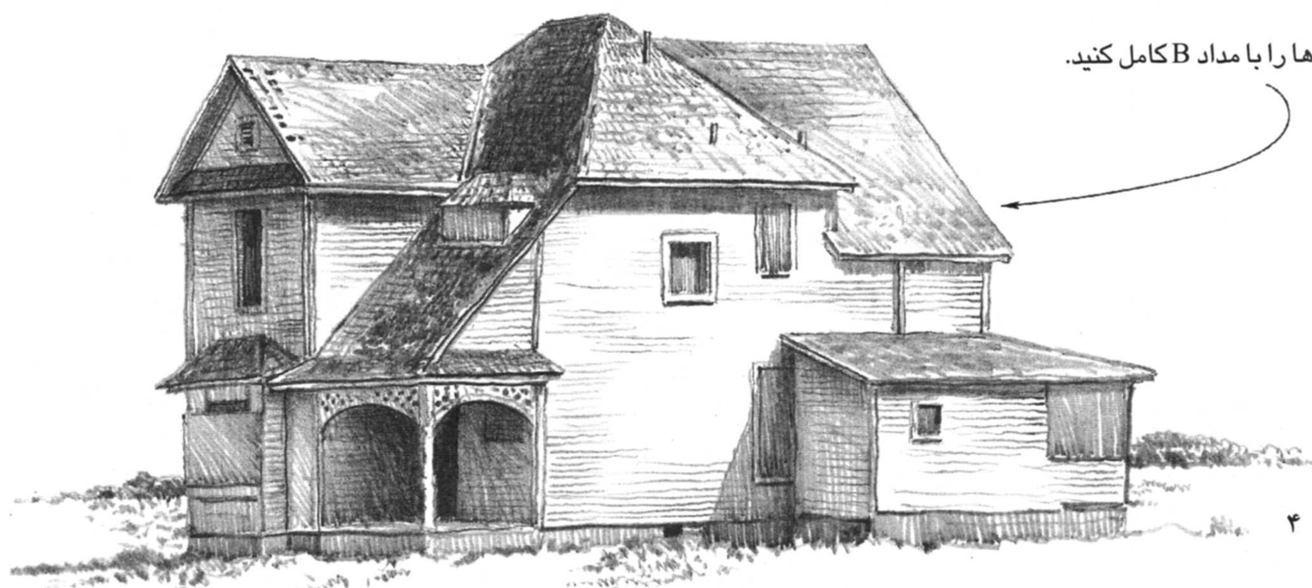
نوک مداد H

۲

با مداد HB سایه زدن را شروع کنید.

۳

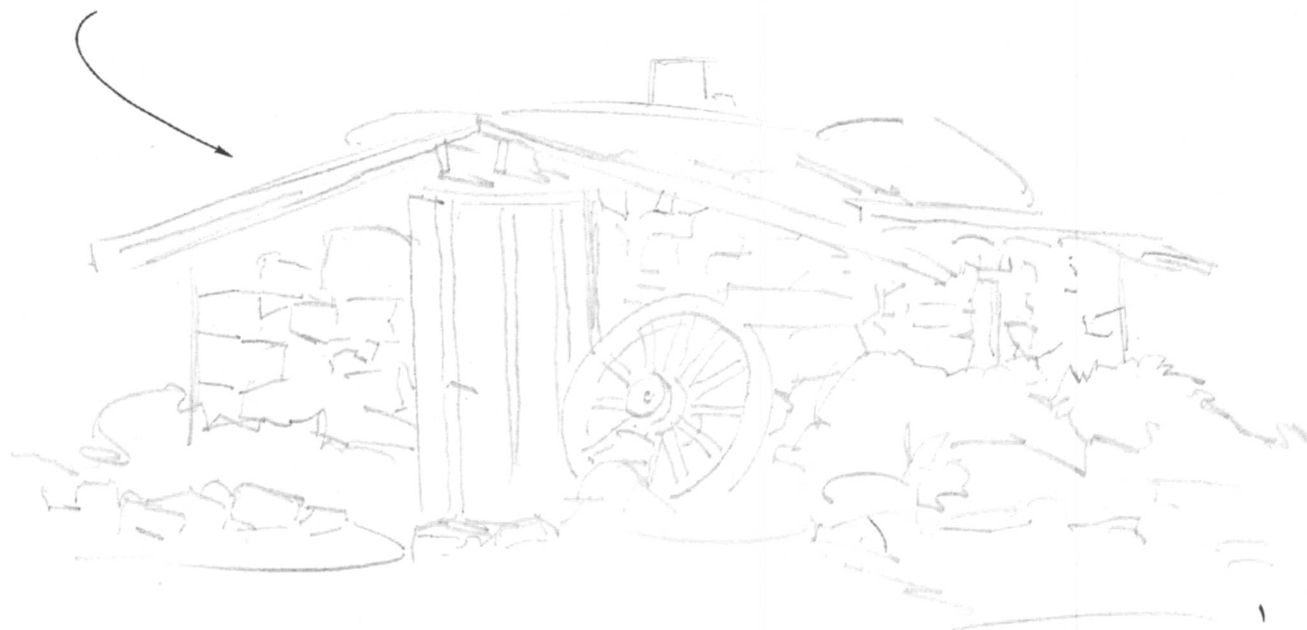
سایه‌ها را با مداد B کامل کنید.

۴

این خانهٔ جالب و زیبا که به خوبی در معرض نور آفتاب قرار گرفته، به شیوه‌ای ساده و مشخص طراحی شده است.

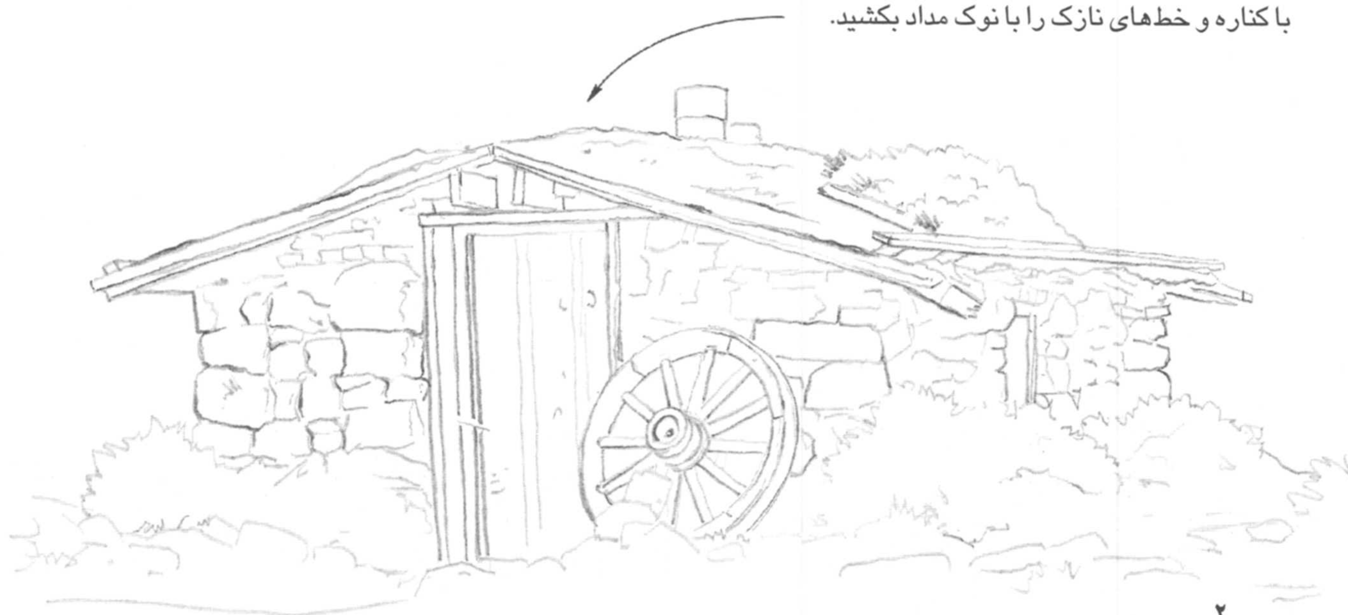
«سرداب»

به وسیله مداد H و به شیوهٔ سریع و آزاد طرح کلی و شکل اولیه را بکشید.

۱

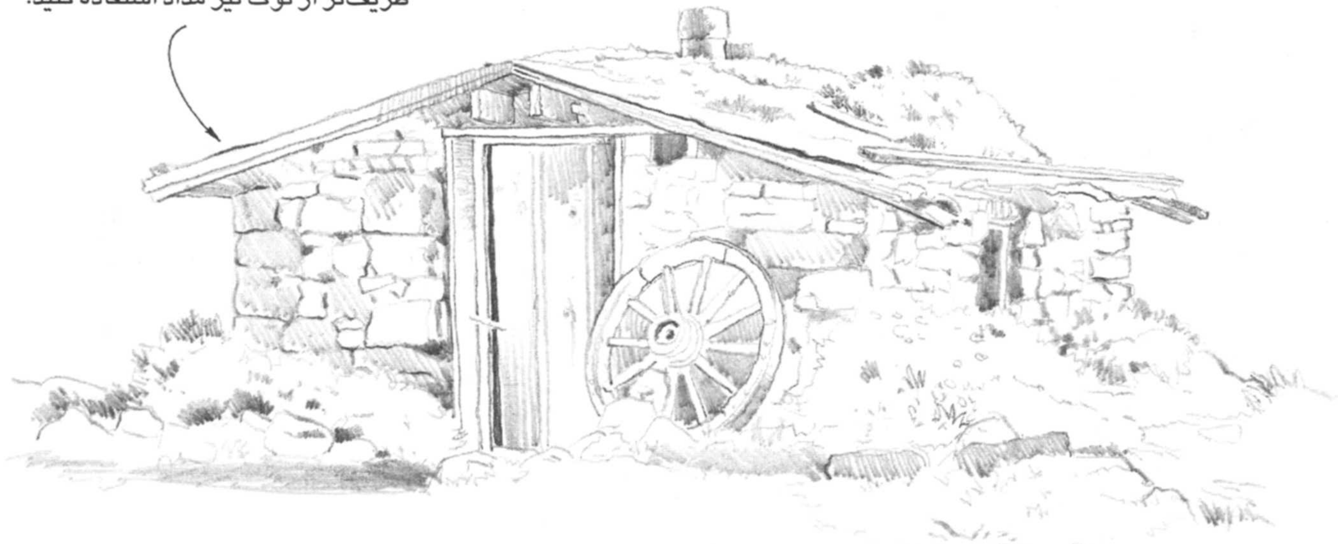
با مداد H طرح کلی را اصلاح کنید. خط‌های پهن را با کناره و خط‌های نازک را با نوک مداد بکشید.

۲

هر کدام از مراحل را با دقت بررسی کنید. نکاتی را که می‌آموزید در طراحی نهایی‌تان استفاده کنید.

با مداد HB سایه زدن را شروع کنید. برای خط‌های پهن از نوک کند و برای خط‌های ظریف‌تر از نوک تیز مداد استفاده کنید.

۳

با مداد H B لایه‌های بیشتری اضافه کنید تا سایه‌های تیره را نشان بدهید. از سایه‌های لعابی و خط‌های موازی استفاده کنید. برای تیرگی‌های نهایی مداد را بیشتر فشار دهید.

۴

در مرحلهٔ نهایی درخت‌ها را بکشید تا تنوع و جلوه‌ای خاص در طرح ایجاد شود.

«کلیسای روستایی»

با مداد H شکل‌های اصلی
را بکشید.

۱

با مداد H طراحی خطی را
دقیق‌تر کنید.

۲

با مداد HB طراحی خطی را تقـویت کنید. بـا
کنارهٔ مداد و با خط‌های موازی سایه زدن را
شروع کنید و تیرگی‌های متوسط را بکشید.

۳

این شیوهٔ سایه زدن اولیه را در طرح‌های خودتان تمرین کنید.

همان طور که در این شـکل می‌بینید تیرگی‌های شـدید در تقابـل بـا قسمت‌های روشـن کشـیده می‌شوند تا تضاد (کنتراسـت- Contrast) چشمگیری در طرح به وجود آید.

۴

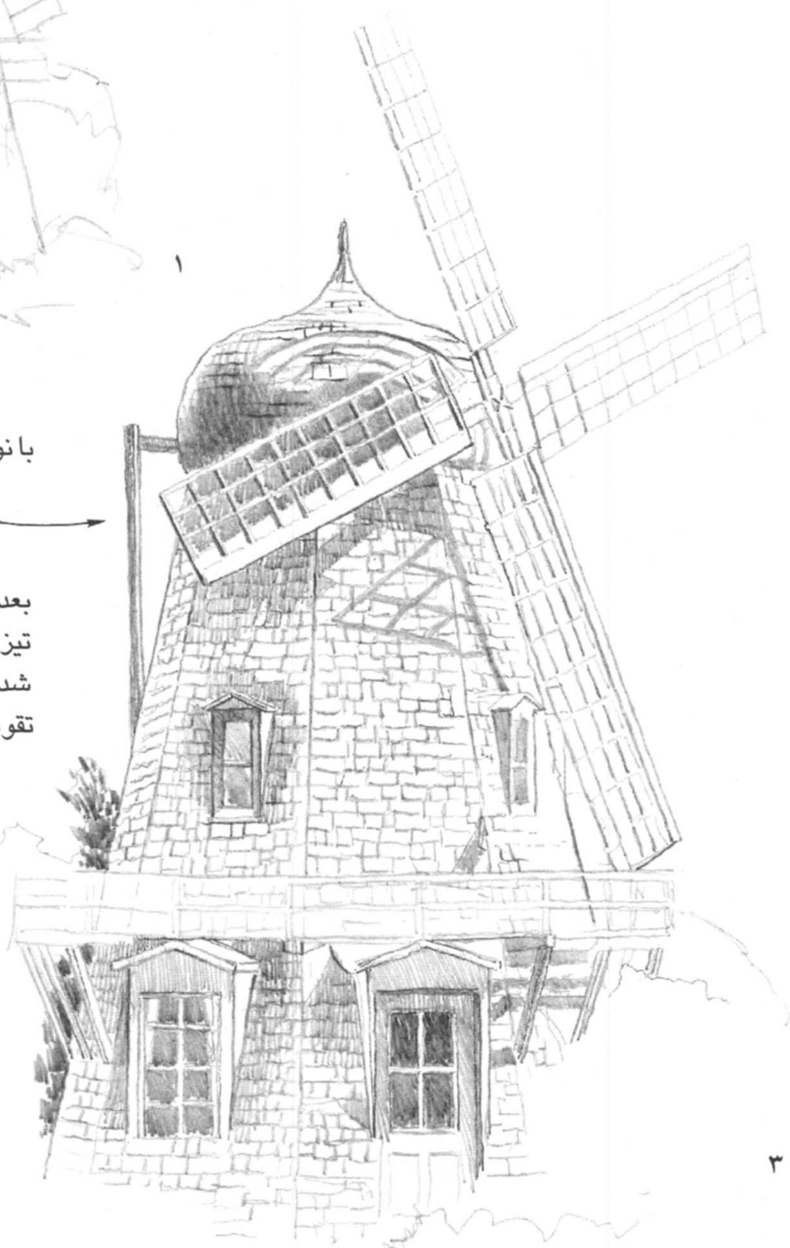
سایه‌ها را با مداد HB مشخص کنید، بعد به سراغ مداد B با نوک‌های کند و گرد بروید. مداد را بیشتر فشار دهید و تیرگی‌هایی بـرای تضاد و تأکید بیشتر اضافه کنید. برای سیاهی‌های نهایی بهتر است از مداد 3B استفاده کنید.

«آسیاب بادی»

مداد H را بـه صورت موازی بـا کاغذ نگه دارید و طرح کلی و شـکل اولیه آسیاب بادی را بکشید.

۱

با نوک مداد HB طراحی خطی را کامل‌تر کنید.

بعد از مشخص شدن طراحی خطی با نوک کند و نوک تیز مداد B سایه‌زدن اولیه را شروع کنید. بـا کامل‌تر شدن سایه‌ها بعضی قسمت‌ها را بـرای تأکید بیشتر تقویت کنید.

در مرحلهٔ آخر (که در صفحهٔ بـعد آمده است) بـرای سایه‌های نهایی و تیره‌ترین سیاهی‌ها مداد را فشـار دهید. بیشتر از نوک‌های کند و گرد مداد 3B استفاده کنید.

۲ و ۳

این طراحی نحوهٔ شروع کار را به شکل ساده به شما آموزش می‌دهد.

پس‌زمینه با نوک کند مداد B کشیده شده است. برای خط‌های پهن و تیره مداد را بیشتر فشار دهید.

«اقامتگاه صخره‌ای»

مداد H را زیر دســتتان نگه دارید و شکل‌های اصلی را بکشید.

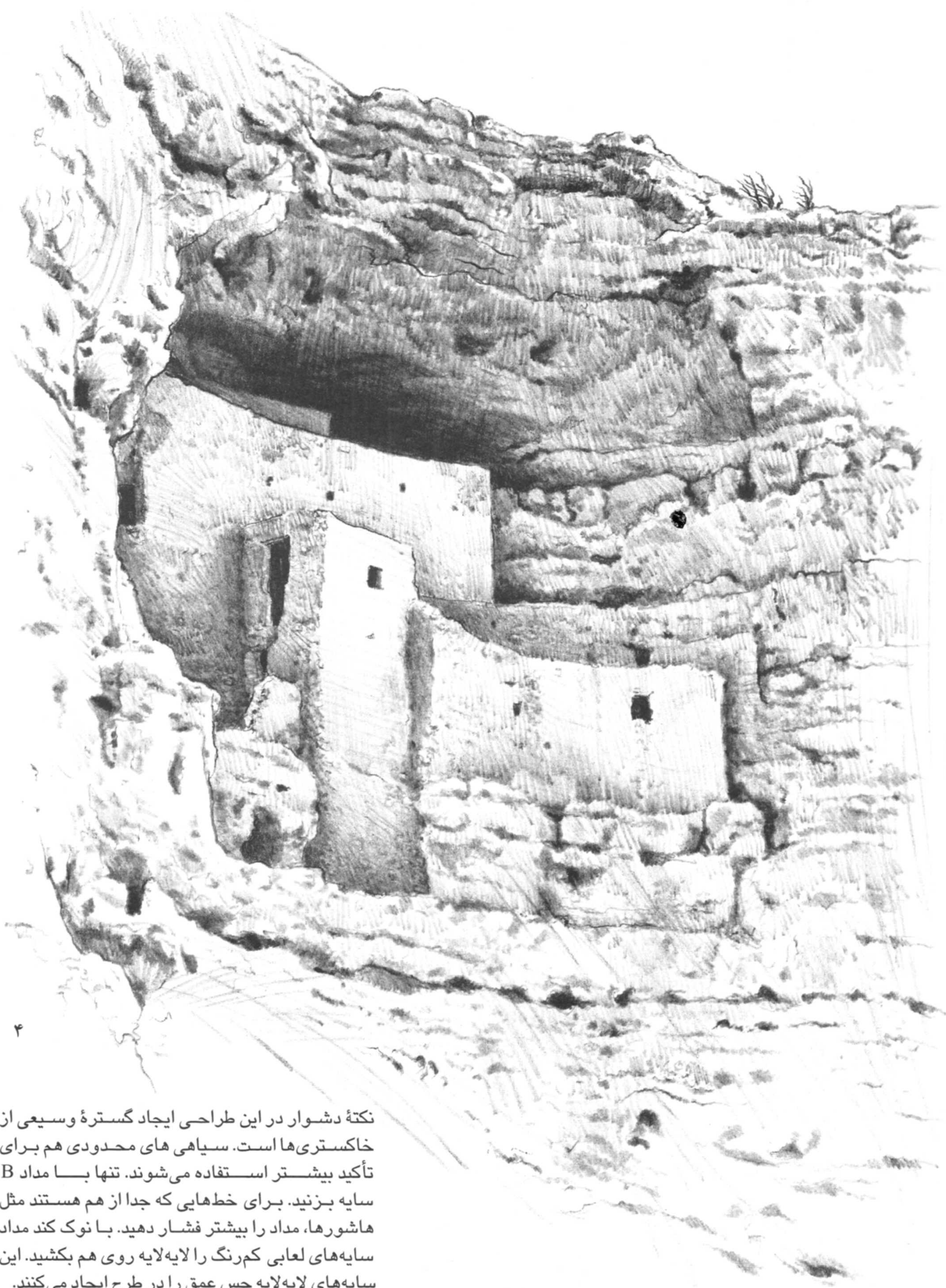
۱

با نوک مداد F طراحی خطی را کامل کنید.

۲

طراحی کامل شدهٔ صفحهٔ بعد را به دقت بررسی کنید و بـرای شـروع کار، مراحـل این صفحـه را دنبـال کنید. از مداد B بـا انواع نوک‌ها بـرای سایه‌زدن استفاده کنید. سایه‌ها را لایه لایه روی هم قرار دهید.

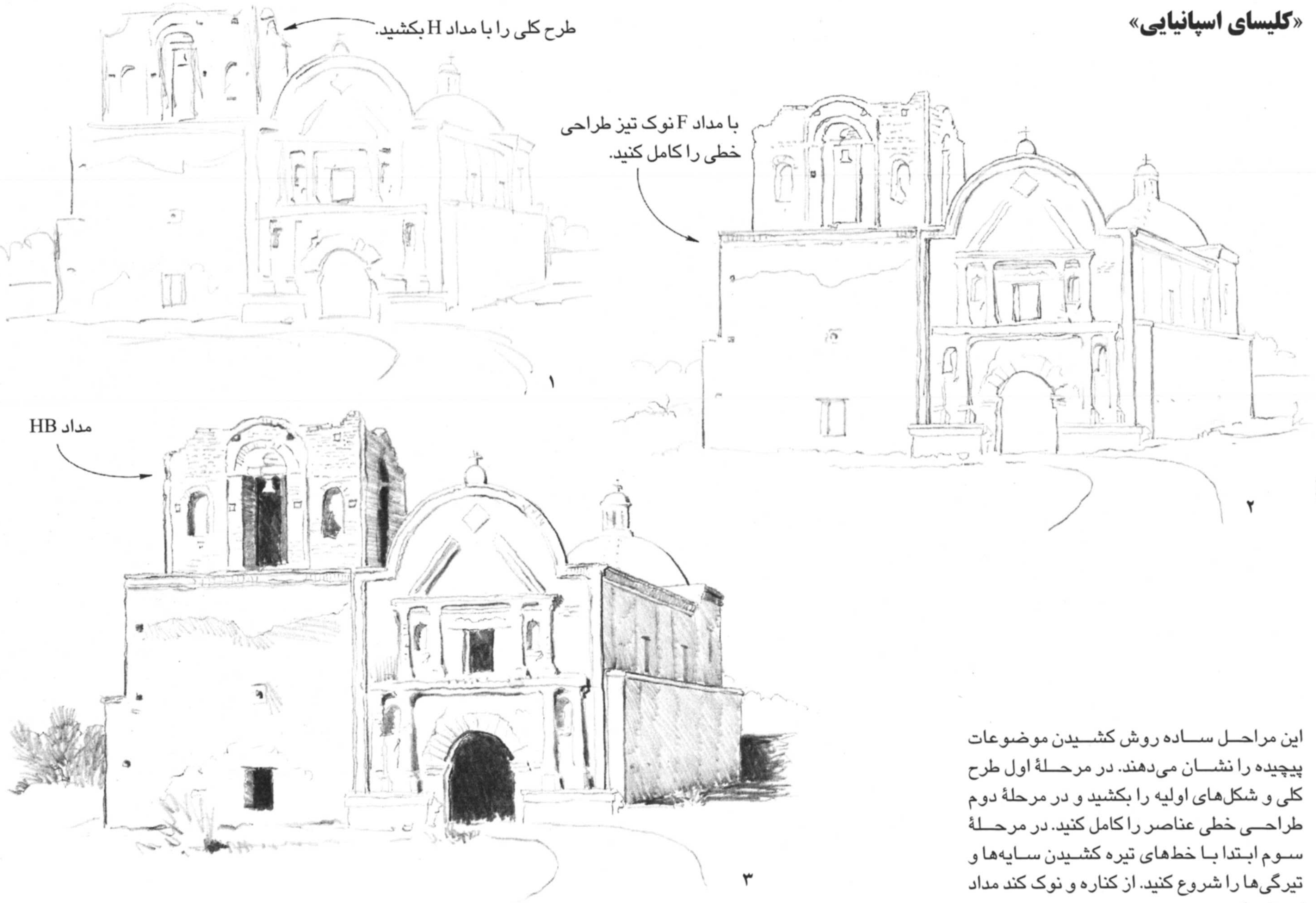
۳

۴

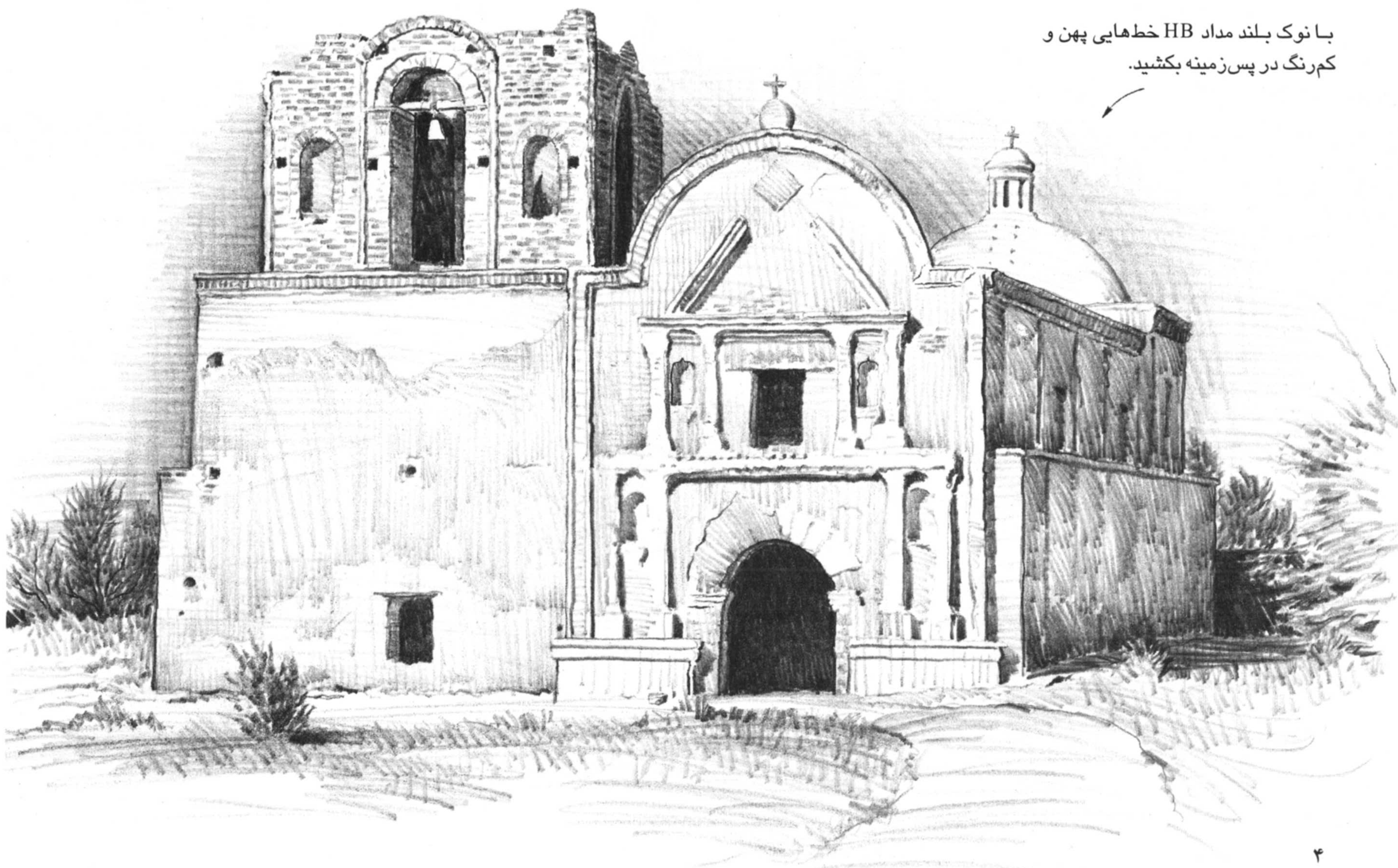
نکتهٔ دشوار در این طراحی ایجاد گسترهٔ وسیعی از خاکستری‌ها است. سیاهی های محدودی هم برای تأکید بیشتر استفاده می‌شوند. تنها با مداد B سایه بزنید. برای خط‌هایی که جدا از هم هستند مثل هاشورها، مداد را بیشتر فشار دهید. با نوک کند مداد سایه‌های لعابی کم‌رنگ را لایه‌لایه روی هم بکشید. این سایه‌های لایه‌لایه حس عمق را در طرح ایجاد می‌کنند.

«کلیسای اسپانیایی»

این مراحل ساده روش کشیدن موضوعات پیچیده را نشان می‌دهند. در مرحلهٔ اول طرح کلی و شکل‌های اولیه را بکشید و در مرحلهٔ دوم طراحی خطی عناصر را کامل کنید. در مرحلهٔ سوم ابتدا با خط‌های تیره کشیدن سایه‌ها و تیرگی‌ها را شروع کنید. از کناره و نوک کند مداد استفاده کنید.

با نوک بلند مداد HB خط‌هایی پهن و کم‌رنگ در پس‌زمینه بکشید.

۴

در این روش سریع سایه‌زدن از مداد HB و B استفاده کنید. می‌بینید که تیرگی‌ها و روشنی‌ها به مشخص شدن موضوع طراحی کمک می‌کنند.

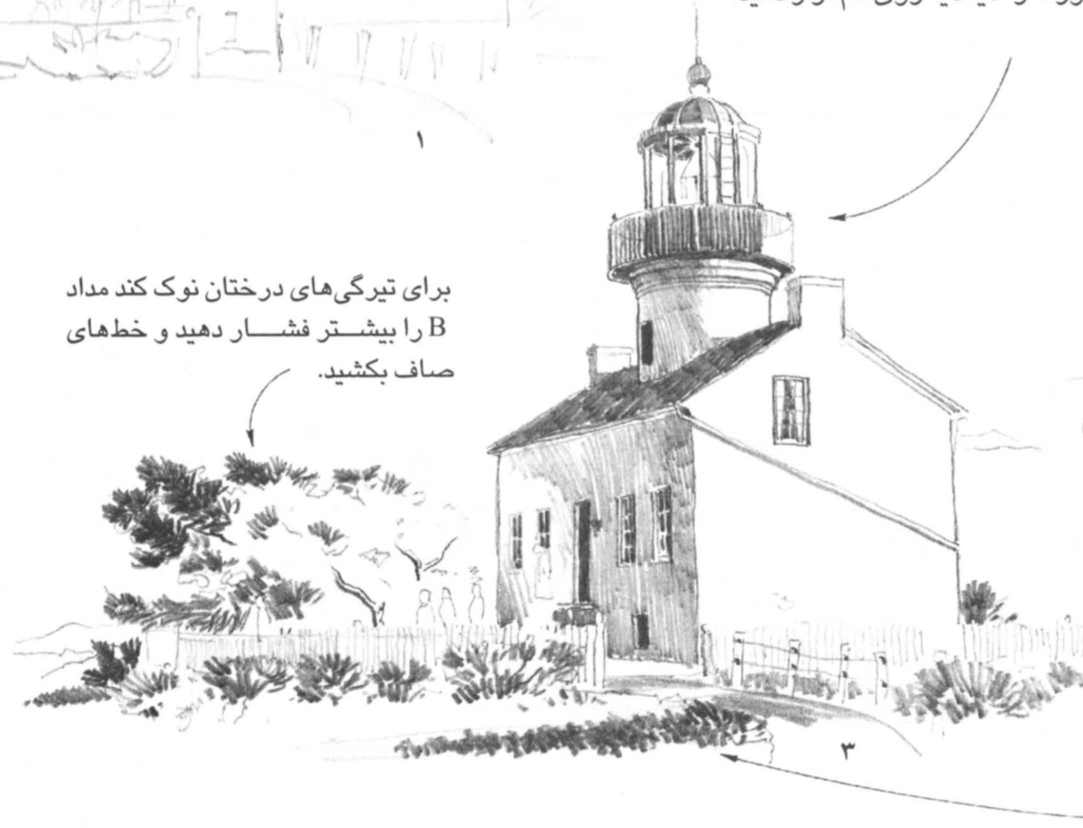
«فانوس خانه»

بعد از کشیدن طرح کلی طراحی خطی را کامل‌تر و جزئیات هرکدام از عناصر را اضافه کنید. سپس سایه‌زدن را شروع کنید. برای خط‌های ظریف نوک مداد HB را بیشتر فشار دهید و برای خط‌های کم‌رنگ و پهن از نوک کند مداد استفاده کنید. تیرگی‌ها و هاشورها را لایه‌لایه روی هم قرار دهید.

برای تیرگی‌های درختان نوک کند مداد B را بیشتر فشار دهید و خط‌های صاف بکشید.

برای کشیدن علف‌ها مداد را بیشتر فشار دهید و خط‌های خیلی تیره‌ای بکشید. برای روشنی‌ها اجازه دهید سفیدی کاغذ از بین خط‌های تیره دیده شود.

آفتاب اول صبح نور جالبی روی ساختمان استوانه‌ای و مکعبی شکل انداخته است. این تضاد بین تیرگی روشنی‌ها را در طرح‌تان ثبت کنید.

۴

برای کشیدن تیرگی‌ها و خاکستری‌های متوسط در فشار مداد تغییر و تنوع بدهید. برای سیاهی‌های نهایی فشار مداد را بیشتر کنید. پرنده‌ها را با مداد HB نوک تیز که موازی با کاغذ نگه داشته‌اید، بکشید.

کشیدن پس‌زمینه به اختیار خودتان است. اگر خواستید، می توانید فقط ساختمان را طراحی کنید.

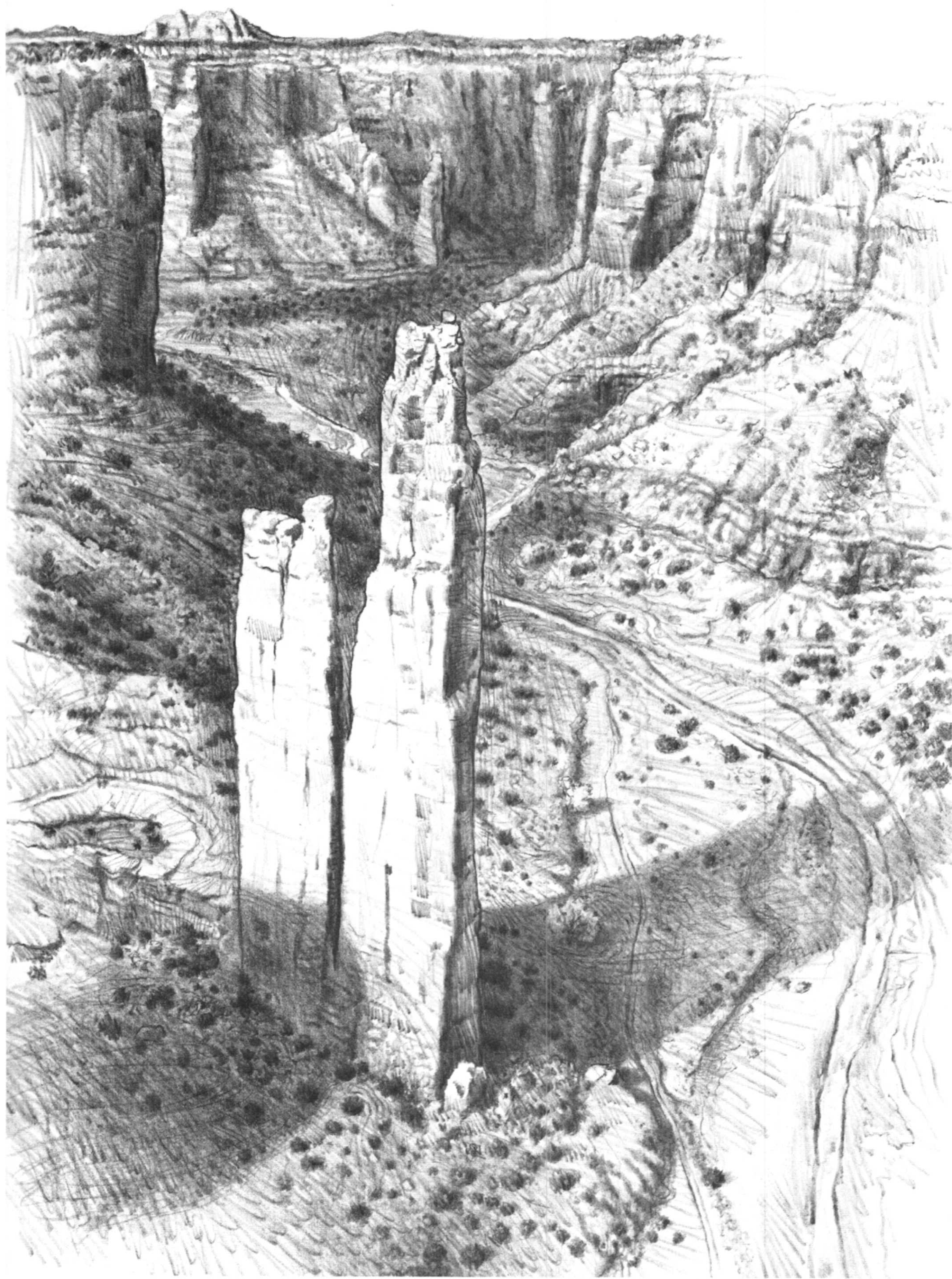
این طرح را با صبر و دقت بکشید. برای نمایش لکه‌های نور اجازه دهید که سفیدی کاغذ در بعضی قسمت‌ها دیده شود. برای ایجاد تضاد و درخشش بیشتر، سایه‌ها را تیره‌تر کنید. برای کشیدن خاکستری‌های متوسط از مداد B نرم با انواع نوک‌ها استفاده کنید. تیرگی‌های نهایی و تأکیدها را با مداد 3B بکشید.

سایه‌های نهایی را با مدادهای HB و B بکشید.

۴

کشیدن یک موضوع طراحی پیچیده، مشکل نیست. به شرطی که با دقت به آن نگاه کنید و تلاش و تمرین کافی هم داشته باشید.

«منظـره»

دنیای ما پر است از مناظر زیبایی که طراحی از آنها لذت‌بخش است؛ کوه‌ها، دشت‌ها، مزارع، آبشارها، دریاچه‌ها و دریاها. برای تمرین از این موضوعات هم طراحی کنید.
برای دقیقه‌ای هم که شده از این دنیای شلوغ ماشینی بیرون بروید، از آرامش طبیعت استفاده و کمی هم طراحی کنید. تصاویری که از هنرمندان سده‌های گذشته باقی مانده است الهام‌بخش من در طراحی از طبیعت با مداد بوده‌اند.

«انتخاب یک منظره»
به دنبال فضایی باشید که زیبا و جذاب و به نظر شما برای طراحی مناسب باشد. چشم مخاطب باید ابتدا به سمت موضوع اصلی برود و سپس در صفحه حرکت کند.

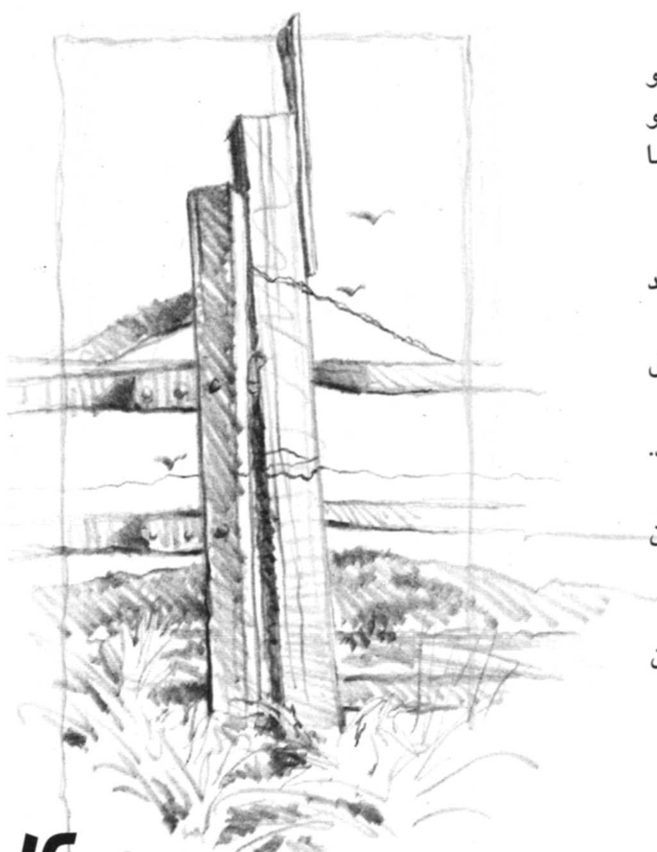
«شکل دادن ترکیب‌بندی»
به فضایی که انتخاب کرده‌اید خوب نگاه کنید. به طریقهٔ چیدن عناصر در صفحه خوب دقت کنید. جای هر جزء در تصویر را مشخص کرده و اگر لازم بود آنها را جابجا کنید؛ ممکن است لازم باشد جای یک درخت یا تخته سنگ و یا اندازه یک کوه یا درختچه‌ها تغییر کند تا ترکیب زیباتری بدست آورید. برای این کار طرح‌های کوچک فراوانی بزنید.

«نورپردازی درست»
در ساعات مختلف روز به منظرهٔ موردنظرتان نگاه کنید. اوایل صبح و اوایل عصر بهترین و ملایم‌ترین نور را دارد. همچنین هنگام طلوع و غروب فضا رمانتیک است. بیننده اثر باید از طراحی و نورپردازی شما لذت ببرد.

برای اینکه طرحتان زیباتر و واقعی‌تر به نظر برسد به این چند پیشنهاد کوچک توجه کنید:

- چشمانتان را عادت دهید که مناظر زیبا را کشف کند. عناصری مثل صخره‌ها، چمن‌زارها، درختها و... را به تنهایی تمرین کنید.
- فضای پس‌زمینه، فضای میانی و پیش‌زمینه را درنظر داشته باشید. عناصری که در این لایه‌های تصویری می‌آیند را از قبل مطالعه کنید.
- ابتدا با خطوط ساده و کمرنگ طرح کلی را بزنید. وقتی طرحتان پیشرفت کرد از خطوط پهن‌تر و تیره‌تر استفاده کنید.

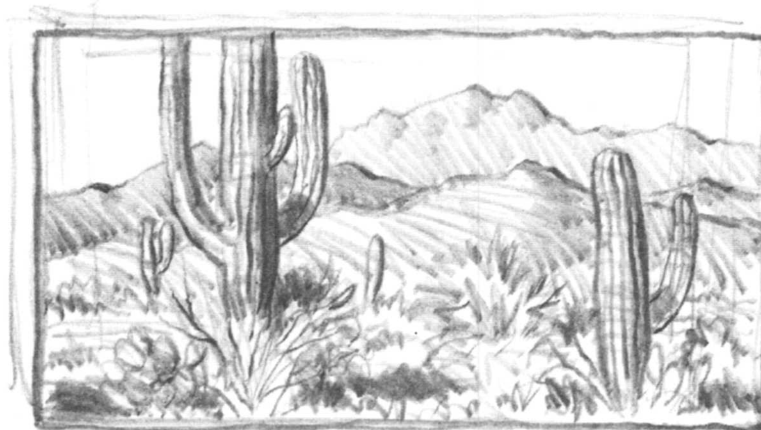
طرح‌هایتان می‌توانند پیش‌طرح‌هایی برای یک نقاشی باشند، یا خودشان به تنهایی اثری مجزا هستند.

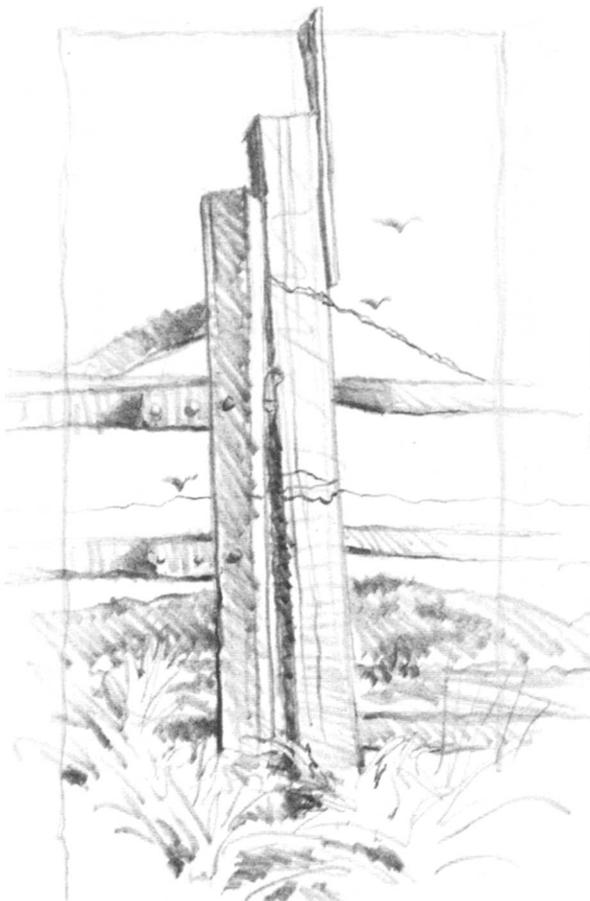

«پیشطرح‌های کوچک»

کلیدی برای تجسم طراحی

منظرهٔ روستایی

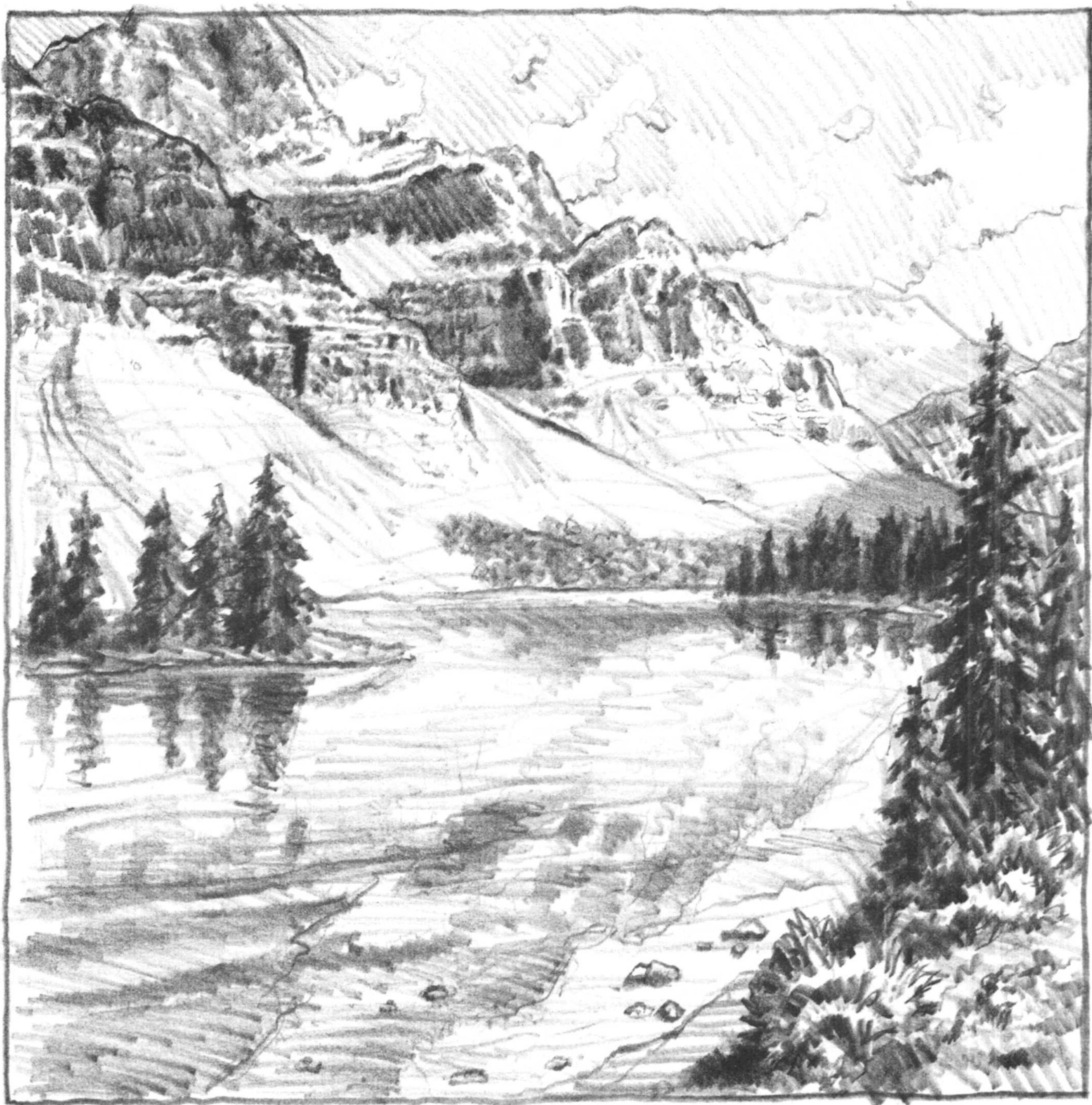

صحرایی در جنوب غرب امریکا

منظره‌ای از تپه‌ها

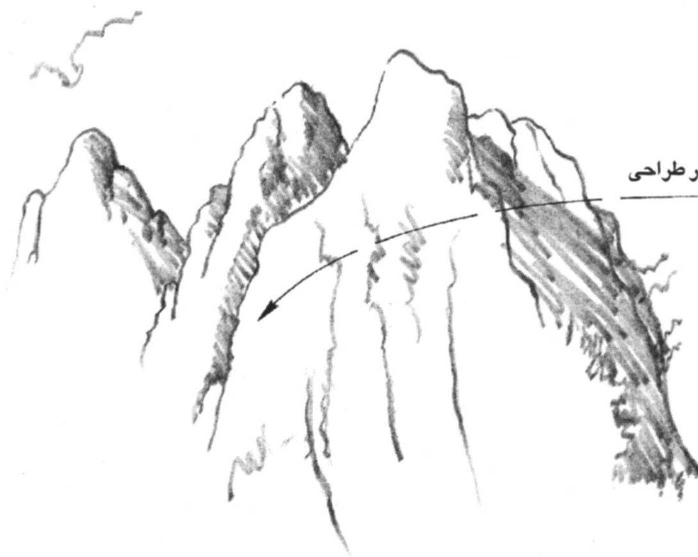
استفاده از «پیشطرح‌های کوچک» یا پیشطرح‌های ساده و مختصر روش مناسبی برای پیاده‌کردن تفکرها و تجسم‌هایتان بر روی کاغذ است. این روش برای بررسی ترکیب‌بندی پیش از شروع یک طراحی کامل هم بسیار مفید است. با این روش می‌توانید عناصری مثل صخره‌ها و درختان را در موقعیت‌های مختلف قرار دهید و جابه‌جا کنید تا ترکیب‌بندی مطلوبتان را پیدا کنید. پیش از انتخاب ترکیب‌بندی طرح نهایی‌تان چندین پیشطرح بکشید. کشیدن پیشطرح‌های سریع بسیار آسان، مفید و جالب است.

«پیشطرح‌های بزرگ»

پیشطرح حالت تندنویسی شدهٔ طراحی است. روشی آسان و سریع برای پیاده کردن تفکرها و تجسم‌ها بر روی کاغذ و بخش مهمی از برنامه آموزشی هنرجویان است. کشیدن پیشطرح تمرینی اساسی و دارای فواید بسیار است. کشیدن پیشطرح «چشم ذهن» شما و هماهنگی آن با دستتان را تقویت می‌کند. روشی برای مطالعهٔ دقیق‌تر و واضح‌تر اشیای اطراف شما است. وقتی به کشیدن پیشطرح عادت کنید، از آن لذت می‌برید و فواید بسیاری هم نصیب‌تان می‌شود.

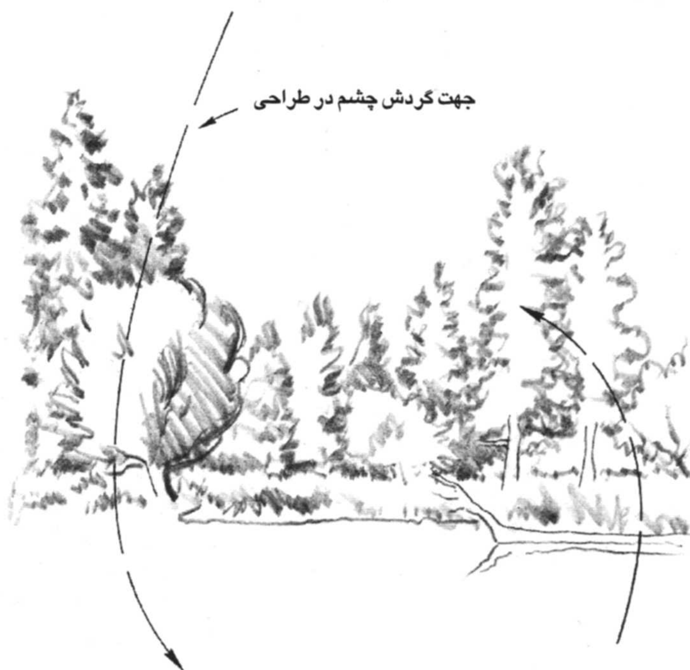
«ترکیب‌بندی»

«پس‌زمینه»

دورترین بخش منظره

با توجه به ترکیب‌بندی، پس‌زمینه ممکن است صرفاً چیدمانی برای موضوع اصلی باشد و یا ممکن است برای نمایش فاصله دور استفاده شود. پس‌زمینه ممکن است از ابرها، درختان، کوه‌ها، صخره‌ها یا هر عنصر دیگری در طبیعت تشکیل شود. در اینجا کوه‌ها پس‌زمینه طراحی هستند. در عین حال مرکز توجه را هم شکل می‌دهند. آنها چشم را به خود جذب می‌کنند و نگاه مخاطب را از راست به چپ حرکت می‌دهند. بعد بیننده را به سمت پائین و رو به تصویر هدایت می‌کنند.

«زمینهٔ میانی»

فضای میانی تصویر

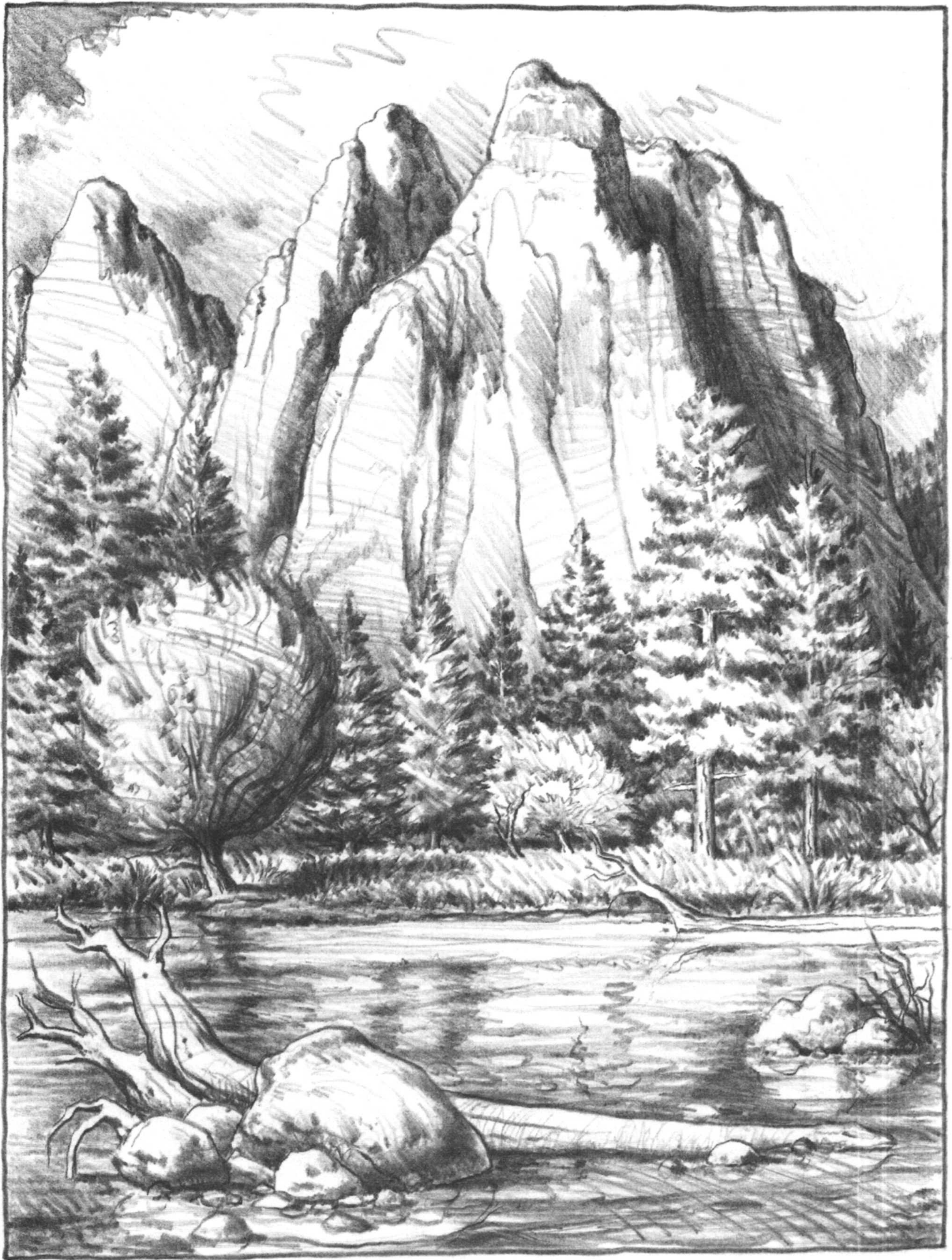
زمینهٔ میانی معمولاً از عناصری تشکیل می‌شود که اشیای پیش‌زمینه را به شکل‌های پس‌زمینه پیوند می‌دهند. اما گاهی مرکز توجه در زمینهٔ میانی قرار می‌گیرد، یعنی اشیای نزدیک به‌هم برای کامل کردن موضوع اصلی استفاده می‌شوند و پس‌زمینه طوری چیده می‌شود که خارج از مرکز توجه قرار بگیرد. در این تصویر از زمینهٔ میانی برای پیوند میان اجزای تصویر و هدایت چشم بیننده به سمت پس‌زمینه استفاده شده است. عناصر فرعی و غیرمهمی مثل علف‌ها و بوته‌زار باعث جلوهٔ بیشتر عناصر چشمگیر و مهمی مثل درخت‌ها و کوه‌ها می‌شوند.

«پیش‌زمینه»

نزدیک‌ترین بخش منظره به بیننده

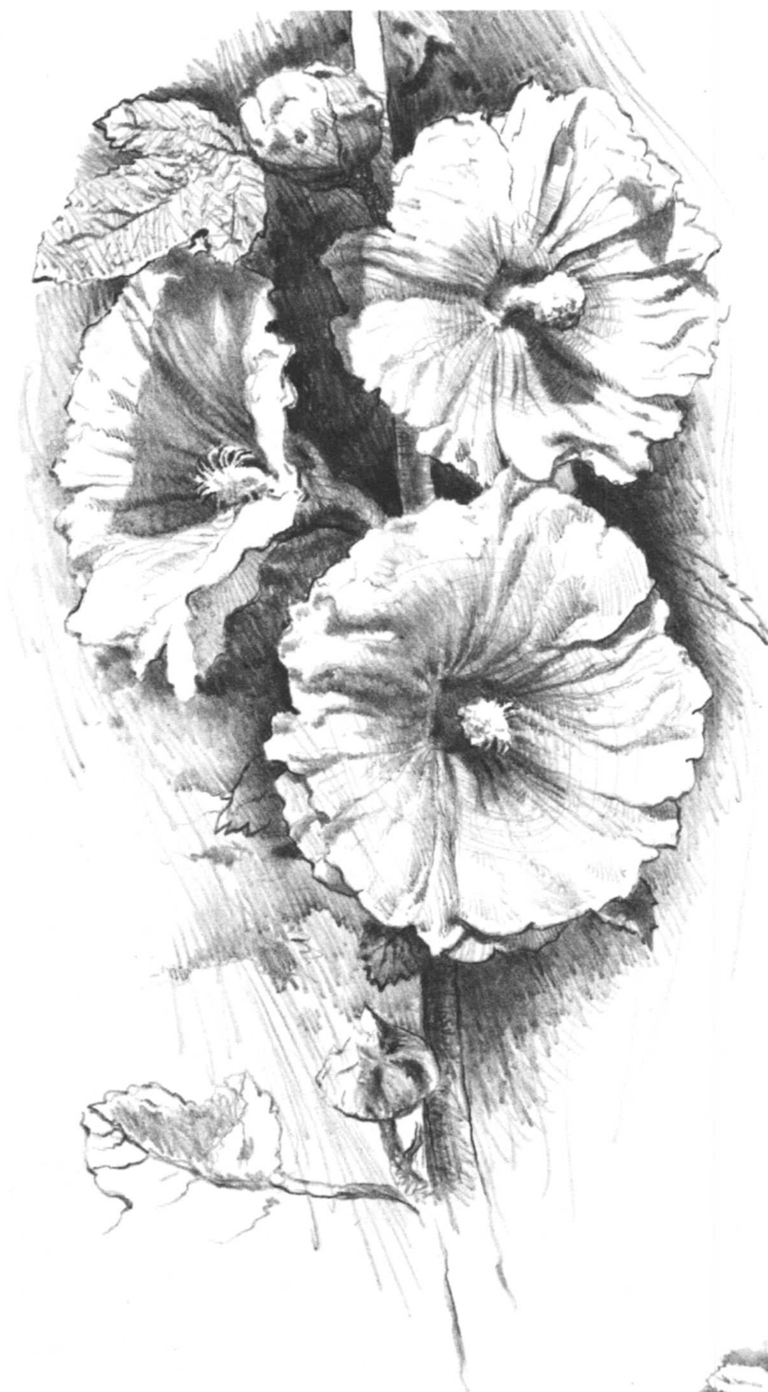
عناصر پیش‌زمینه معمولاً برای هدایت چشم مخاطب به سوی موضوع اصلی استفاده می‌شوند. این عناصر ممکن است در سایهٔ تیره‌ای قرار داشته باشند تا عمق و تضاد را نشان بدهند، یا کاملاً در نور قرار داشته باشند تا در تقابل با عناصر زمینهٔ میانی و پس‌زمینه جلوهٔ بیشتری پیدا کنند. در اینجا چشم از درختان گرد زمینهٔ میانی به سمت درخت نوک‌تیز و صخره‌های پیش‌زمینه حرکت می‌کند. سپس چشم دوباره به سمت راست و بالا یعنی به داخل تصویر هدایت می‌شود.

چیدمان هنرمندانهٔ همهٔ بخش‌های طراحی از منظره به گونه‌ای که چشم به خوبی در تصویر حرکت کند، بسیار مهم است. ترکیب‌بندی‌های صحیح و مناسب چشم را از شکلی به شکل دیگر هدایت می‌کنند و هم‌زمان، ذهن این اطلاعات بصری را بررسی و درک می‌کند.

«نمای نزدیک»

«گل ختمی»

مداد H

مداد F

۱

۲

با خط‌های آزاد و سیال گل‌ها را مطابق مرحلهٔ اول بکشید. بعد طراحی خطی را با جزئیات کامل توسط مداد HB نوک‌تیز مطابق مرحلهٔ دوم بکشید. سپس با نوک‌های گرد و کند مدادهای B و 3B مطابق مرحلهٔ سوم و چهارم سایه‌ها را به صورت تیره بکشید. برای کشیدن تیرگی‌ها مداد را بیشتر فشار دهید و برای کشیدن خط‌های آزاد نهایی مداد را به صورت تخت و موازی با کاغذ نگه دارید. با ایجاد تنوع در خط‌ها و میزان تیزی نوک مدادها می‌توان بافت‌های متنوعی را ایجاد کرد.

۳

«گل آفتابگردان»

این دو نمای نزدیک تضاد بین گلبرگ‌ها و برگ‌ها با حجم‌های تیره مرکز گل‌ها را نشان می‌دهند. هنگام طراحی از منظره‌هایی که گیاهان به هم فشرده دارند، می‌توانید به این طراحی رجوع و از آن استفاده کنید.

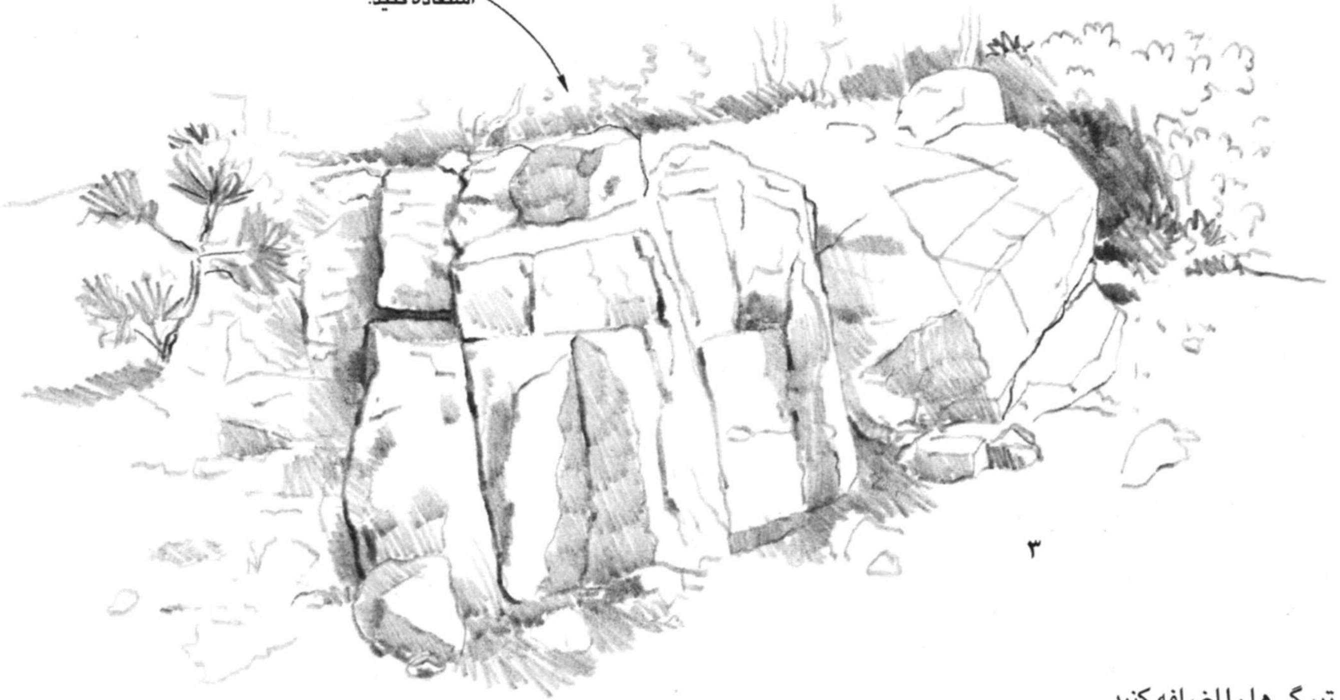
«طراحی از صخره»

با کنارهٔ نوک مداد H ساده‌ترین شکل‌های صخره‌ها را بکشید.

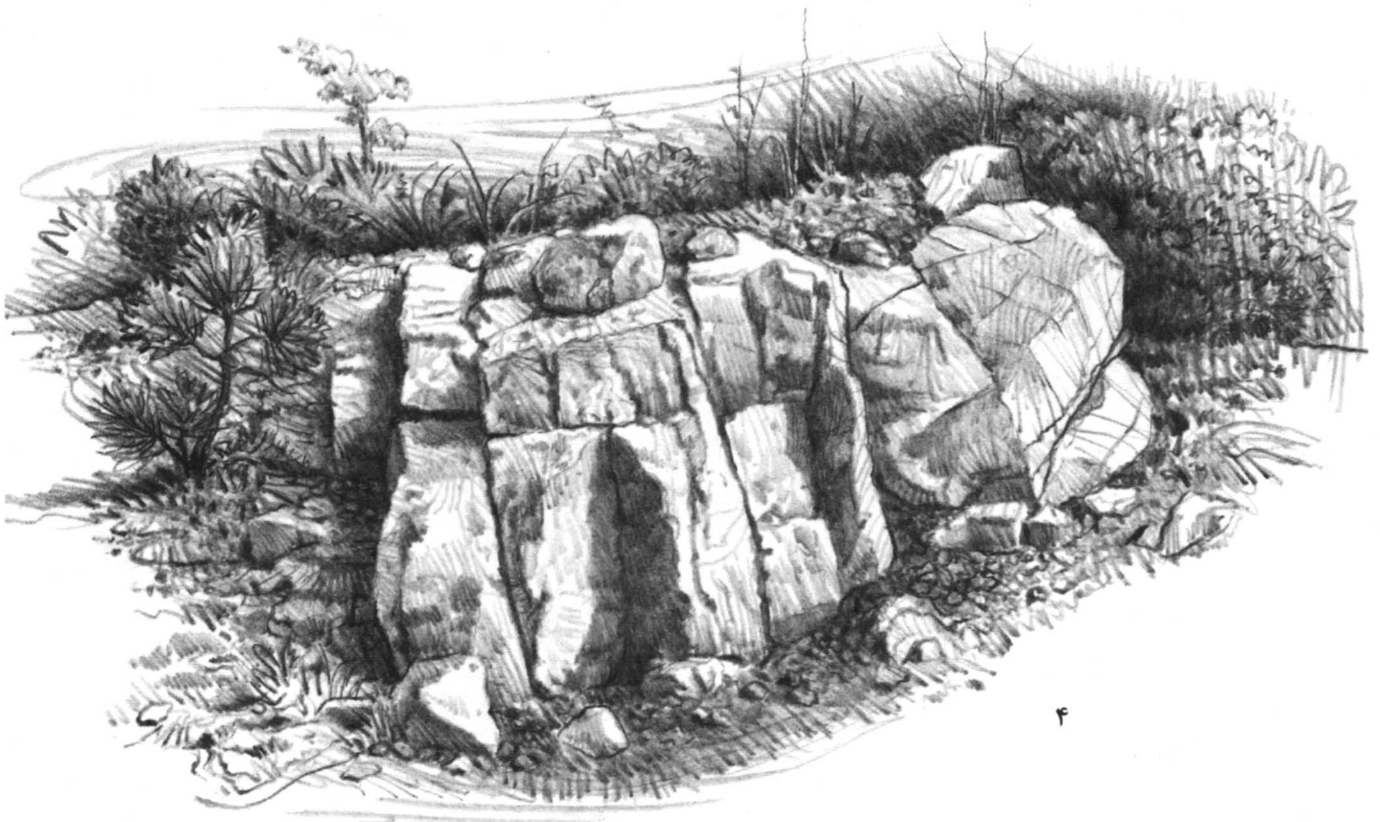

شکل‌ها را مشخص و طراحی خطی را کامل کنید. بعد با تأکید بر تیرگی‌های عمده و اصلی، سایه‌زدن را شروع کنید. با فشار زیاد به نوک کند مداد سایه بزنید.

تیرگی‌ها را اضافه کنید.

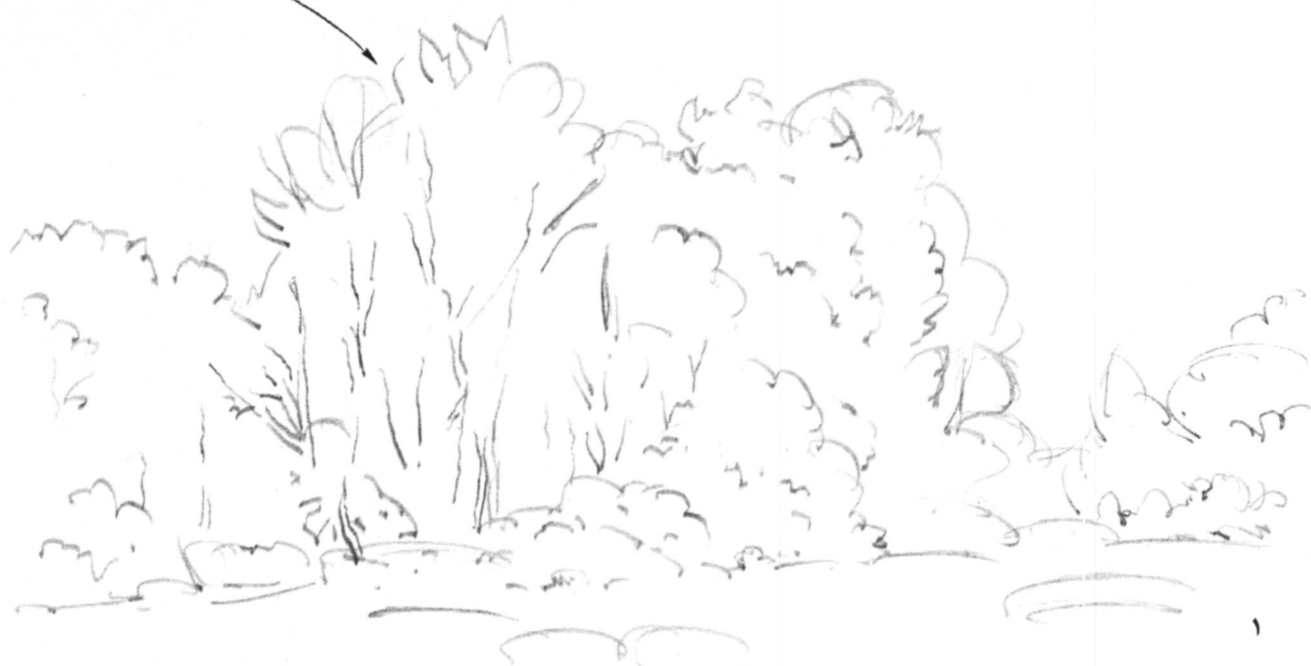
برای تیرگی‌های ملایم با نوک کند مداد سایه بزنید. برای کشیدن خط‌ها از نوک تیز مداد استفاده کنید.

طراحی را با مداد 3B کامل کنید.

آزادانه و جسورانه کار کنید و برای تیرگی‌های نهایی مداد را بیشتر فشار دهید.

«طراحی از شاخ و برگ درختان»

شکل‌ها را آزادانه بکشید و مدادتان را زیر دستتان نگه دارید.

با مداد HB طراحی خطی را کامل کنید و با مداد B سایه زدن طرح را شروع کنید. در هنگام سایه زدن به شکل قسمت‌های تیره دقت کنید.

از مداد B و 3B با نوک‌های
گرد و کند استفاده کنید.

سایه‌زدن را ادامه دهید و به جزئیات خیلی دقت کنید. هرجا که لازم است نحوهٔ به دست گرفتن و نوع نوک مداد را عوض کنید. برای سایه‌زدن تنه درختان و برگ‌ها مداد را بیشتر فشار دهید.

برای آن که طراحی‌تان جلوه هنری بیشتری داشته باشد، حجم‌های شاخ و برگ‌ها را به صورت ساده و خلاصه نشان دهید. سعی نکنید هرکدام از برگ‌ها را دقیقاً بازسازی کنید و بکشید.
با تار کردن و نیمه‌باز نگه داشتن چشم هایتان موضوع طراحی را «ساده کنید». این کار جزئیات ناخواسته را حذف و لکه‌های نور را مشخص‌تر می‌کند. شاخ و برگ را با خط‌های تیره، جسورانه و پراحساس بکشید. مداد B را که زیر دست نگه داشته‌اید، برای سایه‌های ابتدایی و نمایش شاخ و برگ‌ها بسیار مناسب است. مداد 3B را روی کناره و نوک بچرخانید تا برگ‌های دورتر را نشان دهید. برای کشیدن تنه درختان از نوک مداد و با فشار زیاد استفاده کنید.
برای کشیدن این مناظر بد نیست طرح‌های سیاه و سفید یا چاپ‌های اچینگ استادان قدیمی را سرمشق قرار دهید. اما سعی کنید آنها را جسورانه‌تر بکشید.

«قبرستان دورهٔ ویکتوریا»

مداد H

۱

مداد HB

۲

مداد B

۳

در این مثال، طراحی از شاخ و برگ در ترکیب با طراحی از یک جسم سخت و جامد دیده می‌شود. بگذارید سفیدی کاغذ از میان خط‌هایی که روی سنگ قبر می‌کشید، دیده شود تا تضاد بین تیرگی‌ها و روشنی‌ها را نشان بدهد. سعی کنید در بافت‌ها تنوع بدهید و آنها را در تقابل با هم قرار بدهید. مثلاً برگ‌های تیرهٔ بوتهٔ گل سرخ و درختان پس‌زمینه واقعاً باعث «جلوهٔ» روشنی سنگ قبر می‌شوند.

۴

مرحلهٔ اول: با مداد H که زیر دست نگه داشته‌اید، شکل‌ها را کم‌رنگ بکشید.

مرحلهٔ دوم: شکل‌ها را با مداد HB واضح‌تر و مشخص‌تر کنید.

مرحلهٔ سوم: با نوک کند مداد B سایه‌زدن را شروع کنید.

مرحلهٔ چهارم: با مداد 3B با سایه زدن ادامه دهید. لایه لایه سایه بزنید و برای تیرگی‌ها مداد را بیشتر فشار دهید.

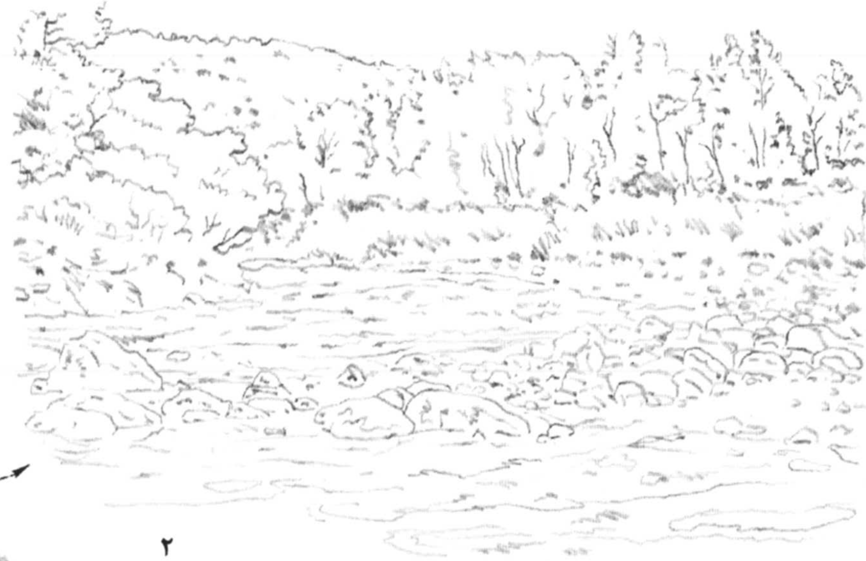
«جویبار»

با مداد H شکل‌های اولیه
را بکشید.

۱

با مداد F طراحی خطی کامل‌تری
از تمام جزئیات بکشید.

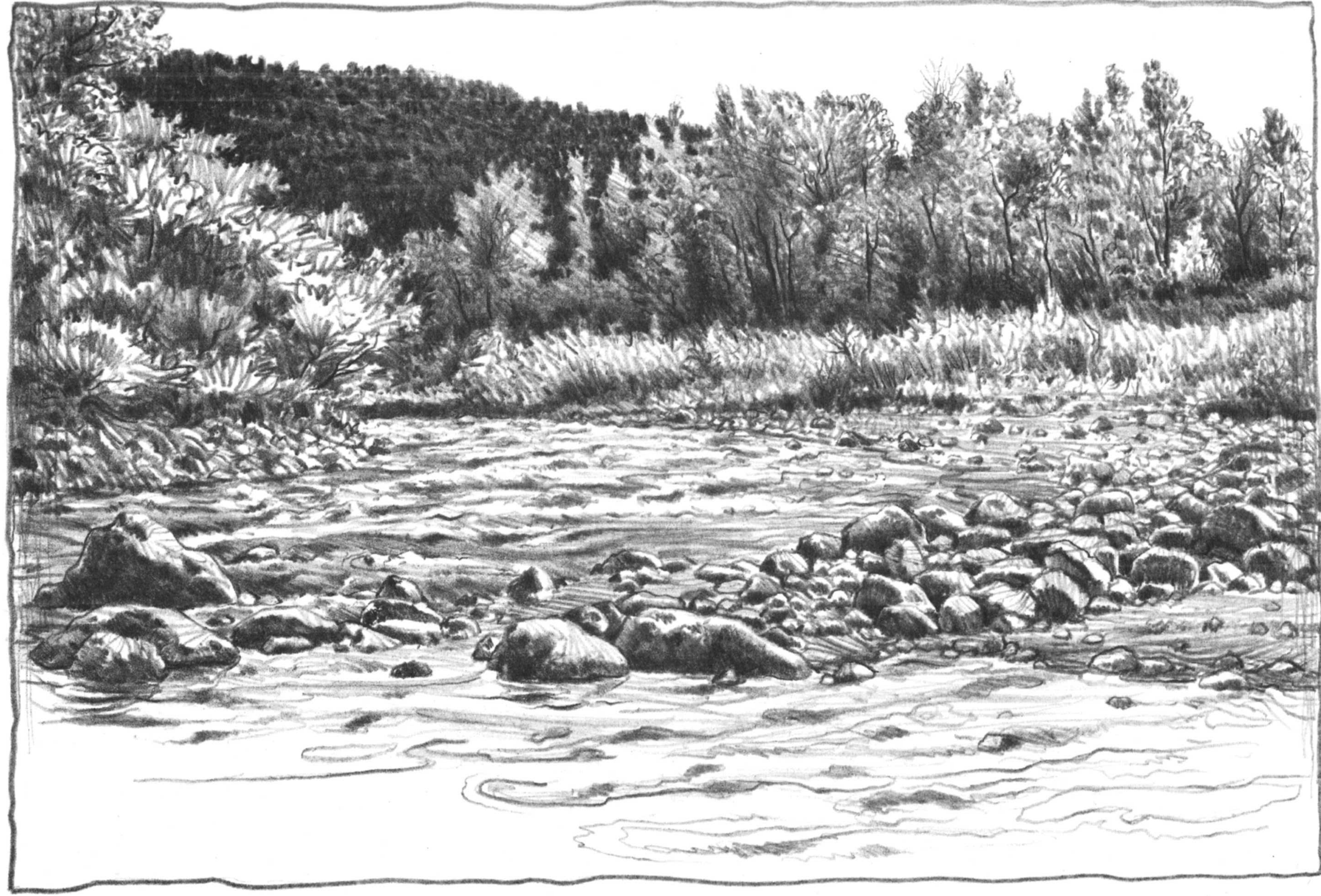
۲

۳

در مرحلهٔ سوم ابتدا با مداد B تیرگی‌ها را مشخص کنید. دور قسمت‌های روشن را با سایه مرز بکشید تا بیشتر جلوه کنند.

در مرحلهٔ چهارم با نوک کند و گرد مداد 3B کار را ادامه دهید. مداد را بیشتر فشار دهید. به تناوب از لایه‌های هاشور و سایه‌های لعابی استفاده کنید.

از نوک‌های کند و گرد مداد استفاده کنید تا عمق سایه‌ها و خاکستری را بدست بیاورید. برای سایه‌های نهایی مداد نوک‌تیز را به صورت تخت و موازی با کاغذ نگه دارید.

«مزرعه»

شکل‌های کلی را با مداد H آزادانه بکشید.

۱

خط محیطی عناصر را با نوک مداد F اصلاح و کامل کنید.

۲

با کنارهٔ نوک مداد B سایه‌زدن را شروع کنید. برای تأثیر بیشتر در فشار مداد تنوع و تغییر بدهید.

۳

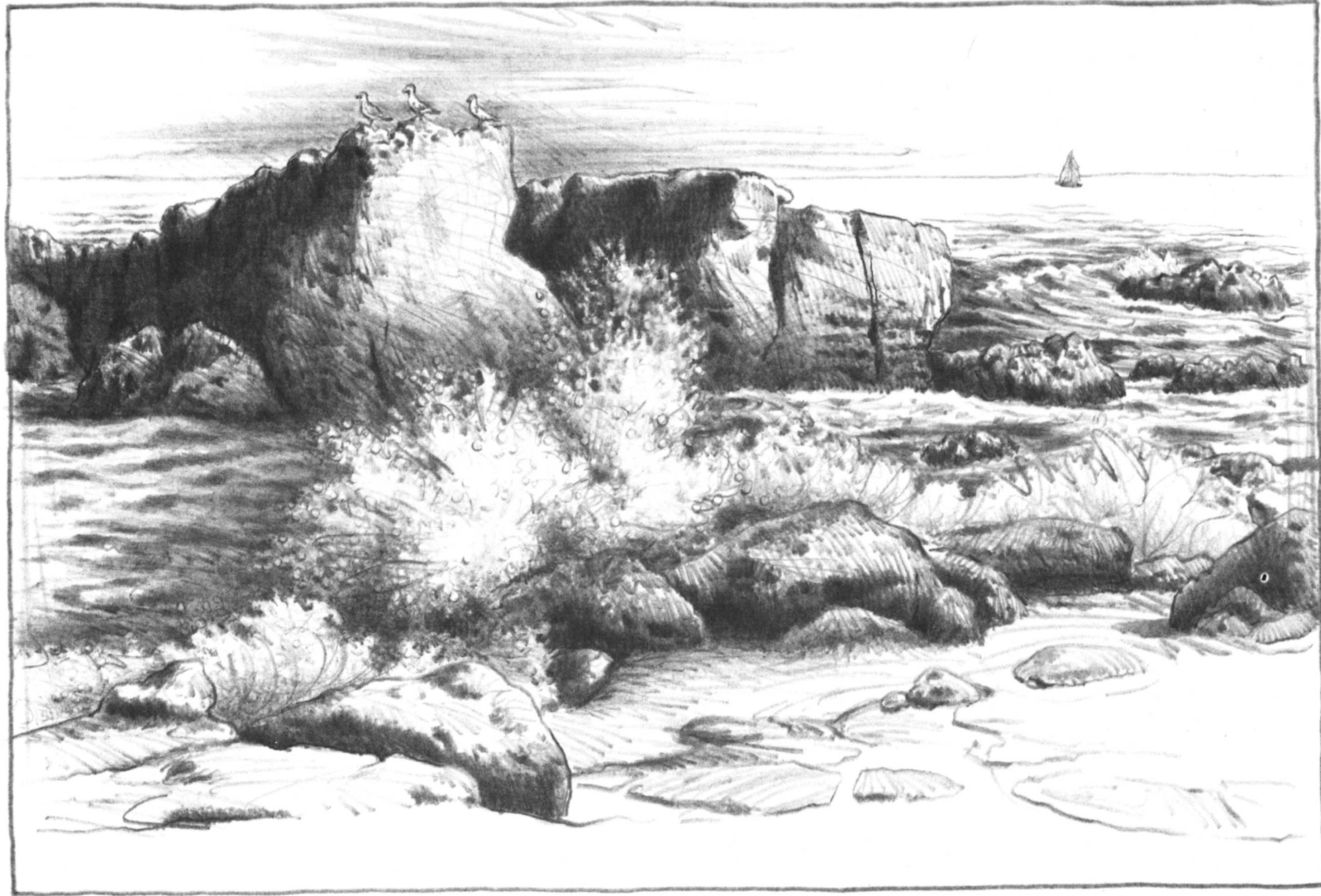
در مرحلهٔ چهارم بعد از کامل کردن سایه‌های ابتدایی، با نوک مداد 3B، جسورانه کار را ادامه دهید. برای کشیدن خط‌های نهایی از کنارهٔ یک مداد نوک‌تیز استفاده کنید.

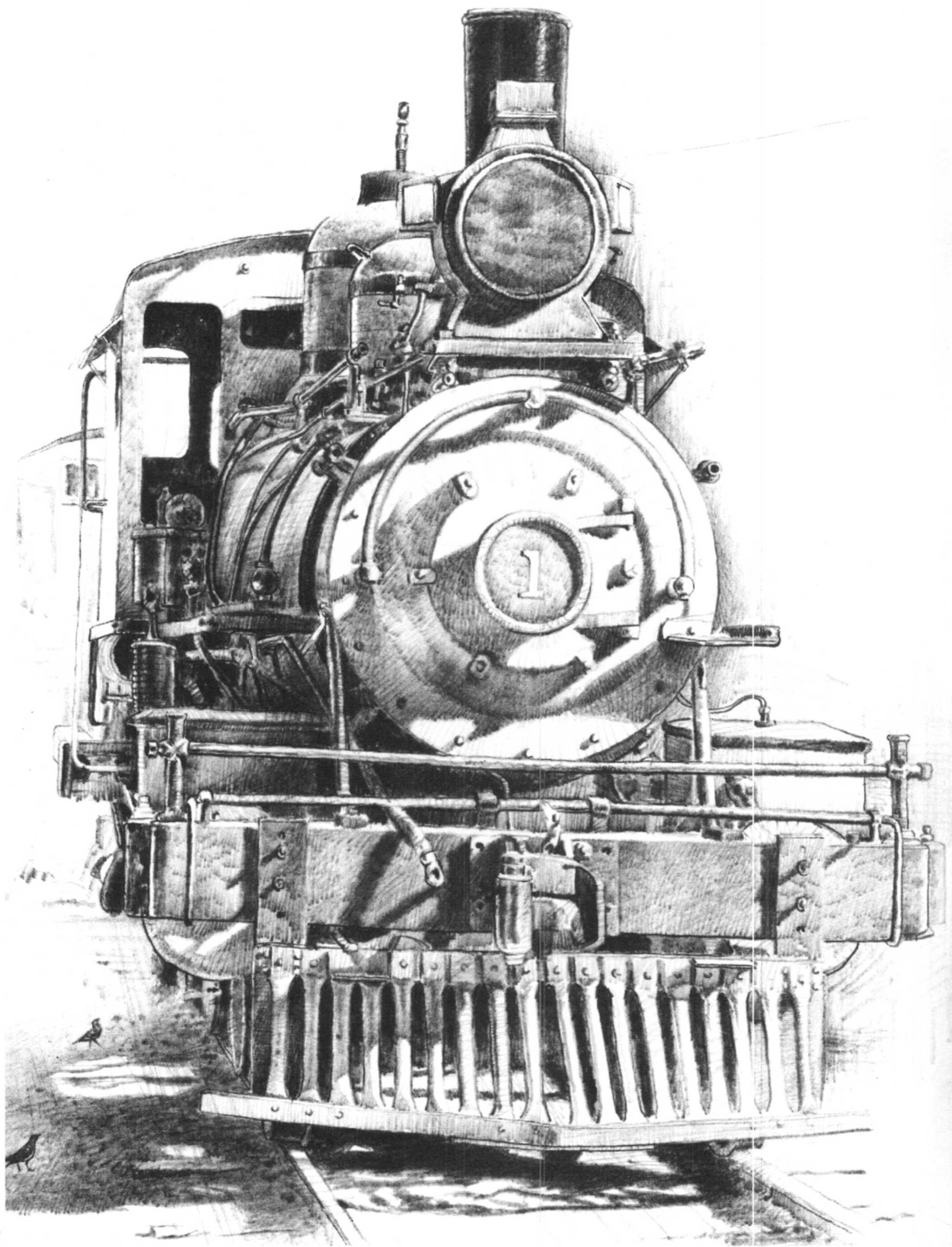
لطفاً با دقت به خط‌های مداد در این طراحی نگاه کنید. دقت کنید که بیشتر سایه‌ها با استفادهٔ جسورانه از مداد 3B کشیده شده‌اند.

تقریباً تمام این طراحی را با مداد 3B کشیدم. کوه‌ها را با خط‌های پهن در حالی که مداد را موازی با کاغذ نگه داشته بودم، کشیدم. درخت را با نوک‌های کند و گرد مداد کشیدم و برای خاکستری‌های بسیار تیرهٔ آن مداد را محکم فشار دادم.

مداد 3B را محکم فشار دهید و خاکستری‌های خیلی تیره را بکشید. برای درخشش بیشتر اجازه دهید سفیدی کاغذ از بین خط‌ها دیده شود. با روی هم قرار دادن لایه‌های هاشور و سایه‌های لعابی تیرگی‌ها را بسازید.

1

«وسایل حمل و نقل»

وسایل نقلیه امروزه نقش مهمی در زندگی ما بازی می‌کنند. بدون آنها سفرکردن و دسترسی به برخی از نقاط جهان غیرممکن است. تاریخچهٔ حمل‌ونقل جالب است و یکی از راههای پرداختن به آن طراحی از وسایل حمل‌ونقل قدیمی و جدید است.

«انتخاب موضوع»

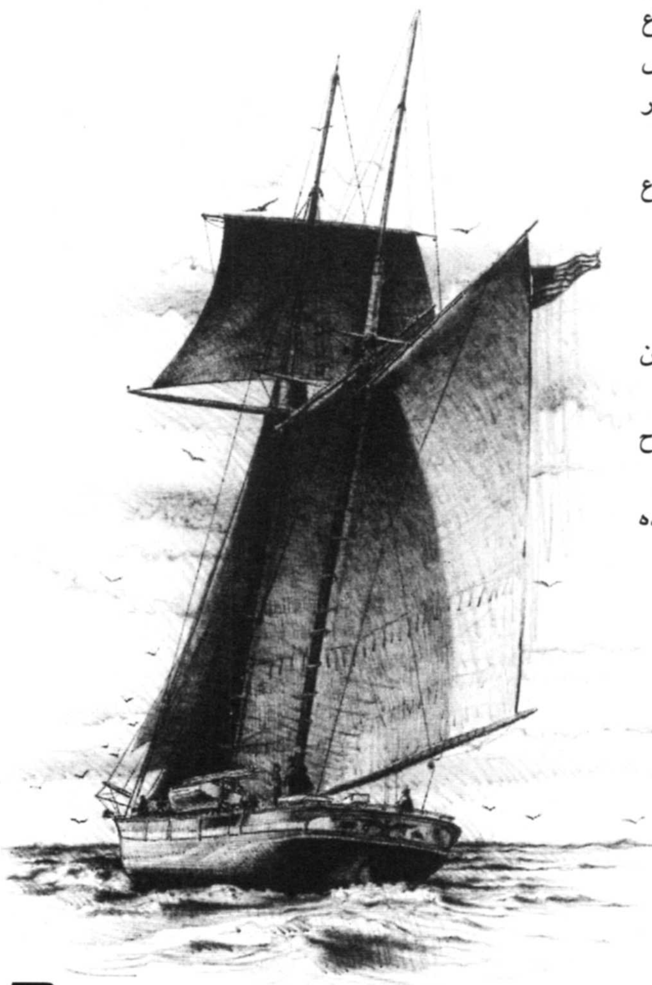
بهترین نمونه‌های ماشین‌های قدیمی، گاری‌ها و... در موزهٔ اتومبیل‌های قدیمی یافت می‌شوند. مجله‌ها منابع دیگری برای دسترسی به این موضوعات هستند. کتابها، تمبرها و تقویم‌های زیادی در این‌باره به چاپ می‌رسند که می‌توانید آنها را پیاده کرده و طراحی کنید.

«طراحی از موضوع»

قایق‌ها، اتومبیل‌ها، کامیون‌ها و قطارها هر یک شکل منحصربه‌فردی دارد. برای طراحی از شکل فلزی و بدنهٔ براق این وسایل از همان مدادهایی که می‌شناسید استفاده کنید. با نوک تیز یا پهنای مداد خطوط پهن و تیره بکشید. دقیقاً مانند گذشته که طراحی می‌کردید حالا هم می‌توانید از این ابزار برای کشیدن اجسامی متفاوت استفاده کنید. انواع خط‌های صاف و منحنی در این وسایل پیدا می‌شود. می‌توانید از خط‌کش یا ابزار جانبی دیگر نیز استفاده کنید، ولی سعی کنید بدون کمک از هر وسیلهٔ کمکی طراحی کنید تا طرحتان هنرمندانه به نظر برسد.
طراحی مدادی از وسایل نقلیه جلوهٔ زیبایی دارد. اگر به این موضوع خاص علاقمند هستید، بد نیست کشیدن آنها را نیز تجربه کنید.

به این چند پیشنهاد کوچک توجه کنید تا سریعتر به نتیجه برسید:

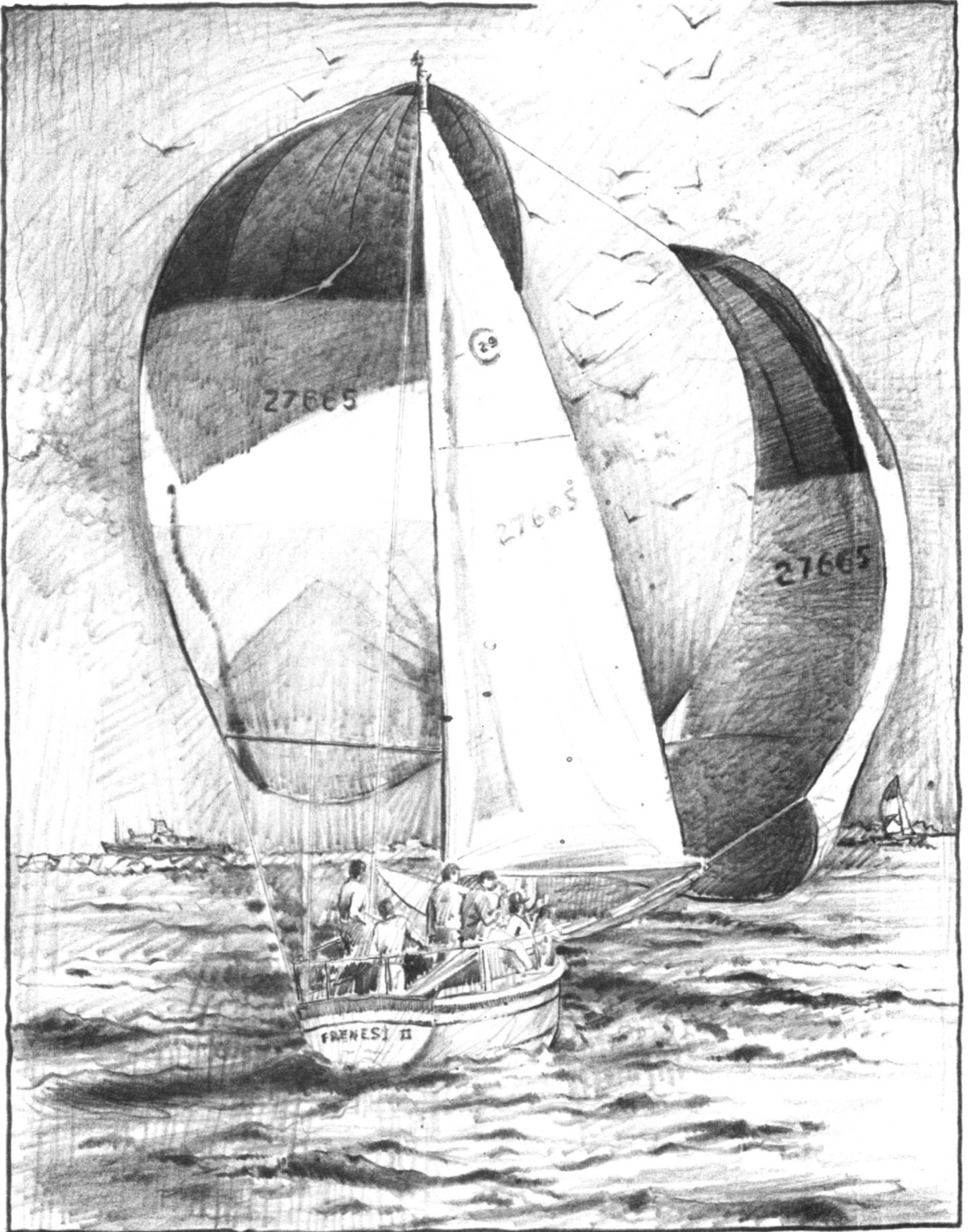
- از پرسپکتیو به درستی در کارتان استفاده کنید. این یکی از مهمترین مسائل در طراحی از وسایل حمل‌ونقل است.
- مستقیماً از روی مدل و یا عکس کار کنید و به نورپردازی درست طرح اهمیت دهید.
- طراحی از این وسایل کمی پیچیده است. ابتدا با خطوط کم‌رنگ و ساده طراحی کنید، سپس روی جزئیات کار کنید.

از پهنای یک مداد B یا 3B بـرای سـایه‌زدن اسـتفاده کنید. مدادتان را بـر روی کاغذ غلت دهید.

مسابقهٔ بالن سواری

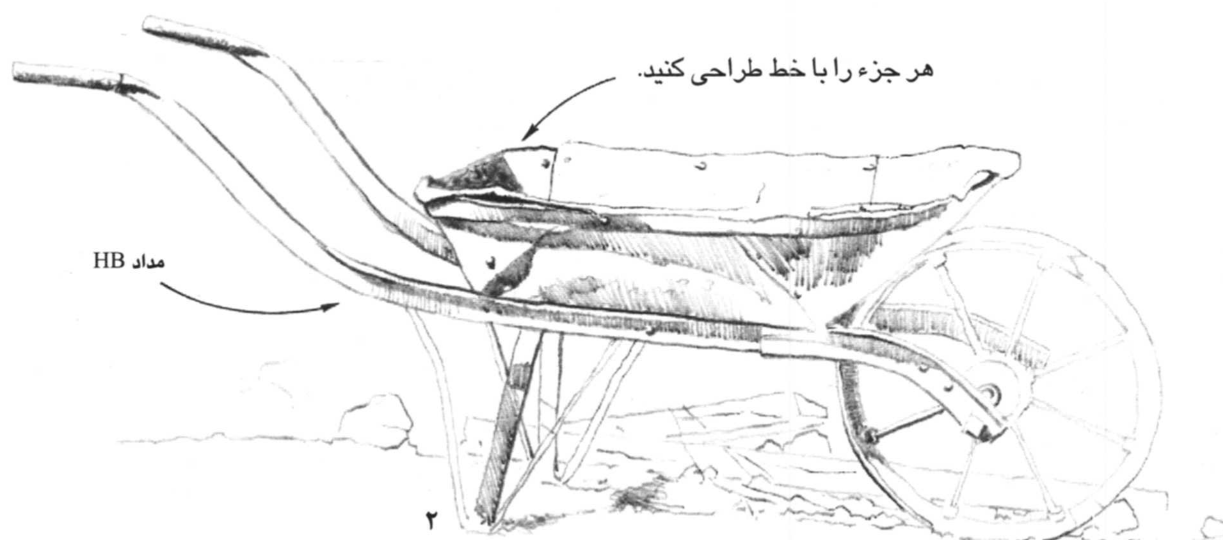
مسابقهٔ خلیج نیوپُرت

این طرح با پهنای مدادهای B و 3B کشیده شده است. برای سایه‌های تیره فشار دست را بیشتر کنید.

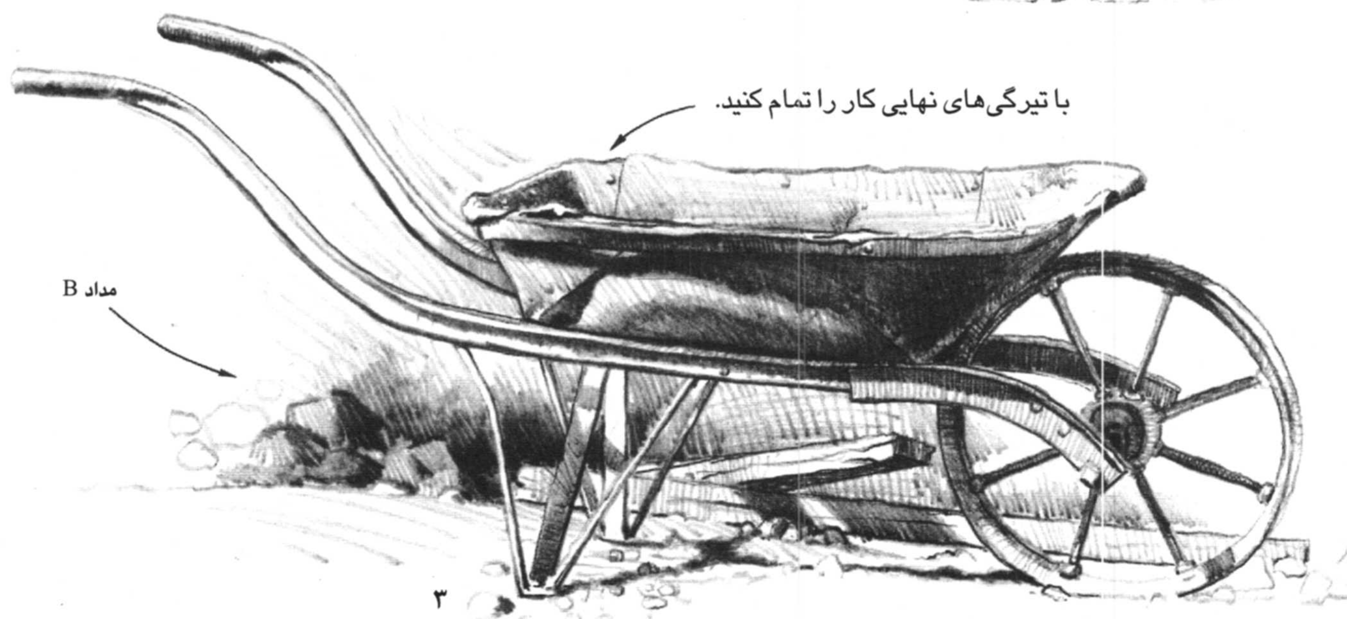
«فرغون»

خطوط اصلی را کمرنگ و نرم بکشید.
مداد H
۱

هر جزء را با خط طراحی کنید.
مداد HB
۲

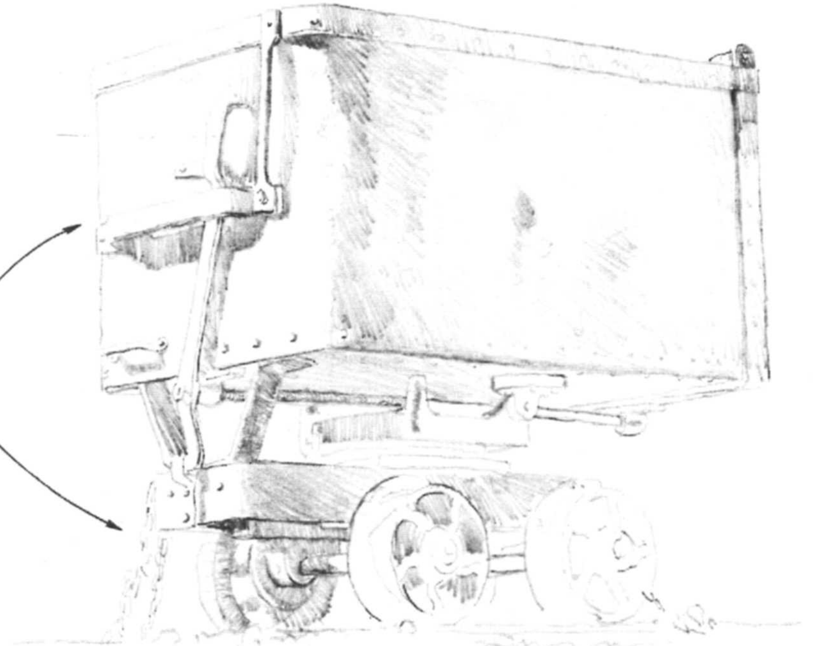

با تیرگی‌های نهایی کار را تمام کنید.
مداد B
۳

«واگن حمل زغال‌سنگ»

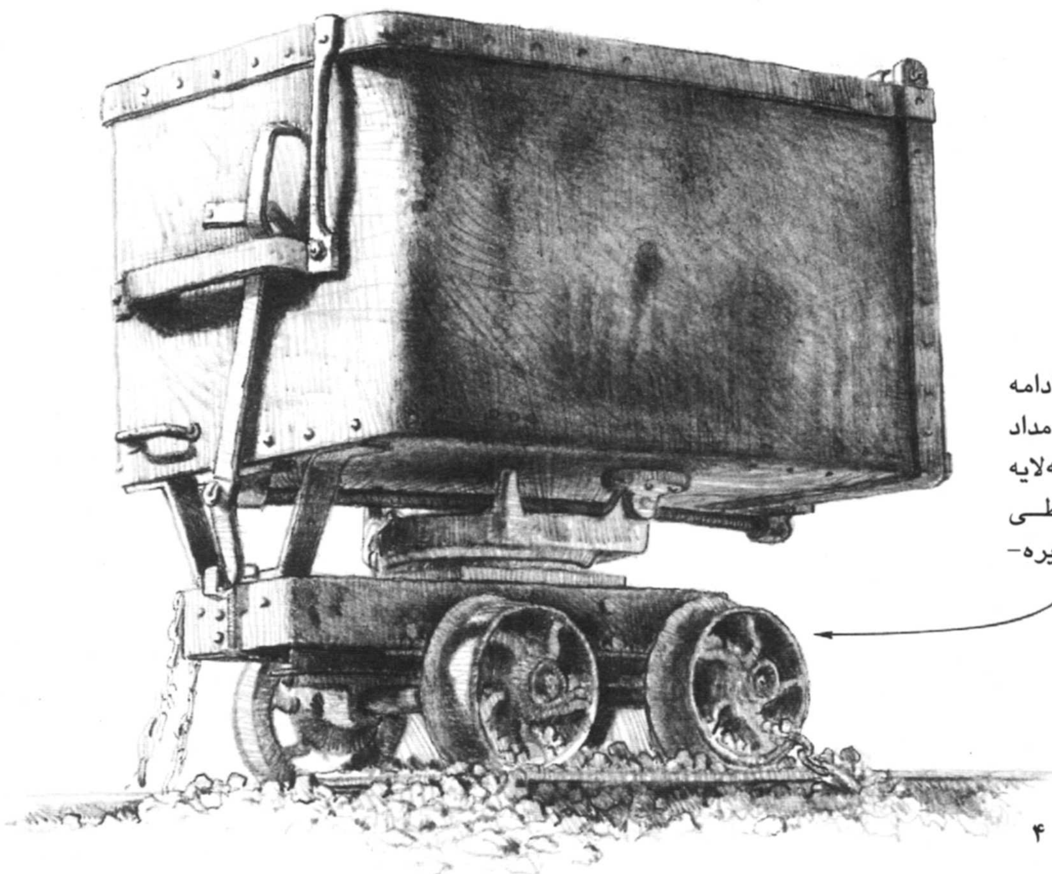

با مداد H خطوط ابتدایی و اصلی طرح را بکشید.

خطوط تیرهٔ طرح را با مداد HB مشخص کنید.

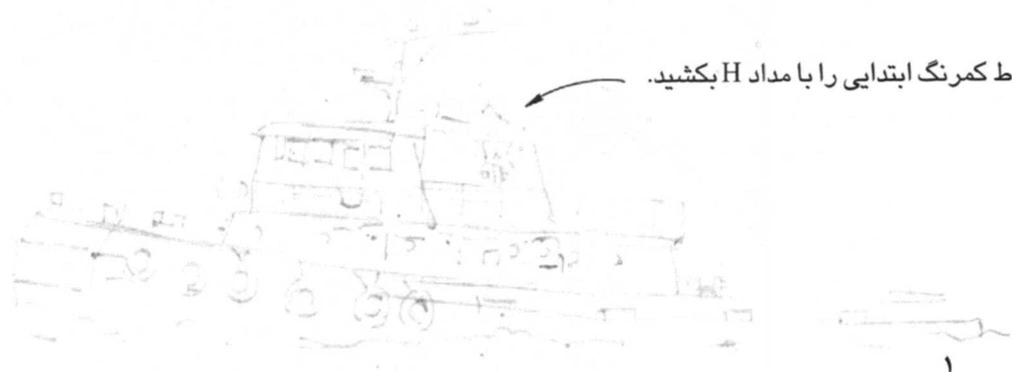
سایه‌های ابتدایی را با مداد HB آغاز کنید. سعی کنید برای این کار از پهنای مداد استفاده کنید.

سایه‌پردازی را با مداد B ادامه دهید. این‌بار از انواع نوک مداد استفاده کنید. سایه‌ها را لایه‌لایه تیره کنید. خطوط را در طی سایه‌پردازی -از روشن به تیره- حفظ کنید.

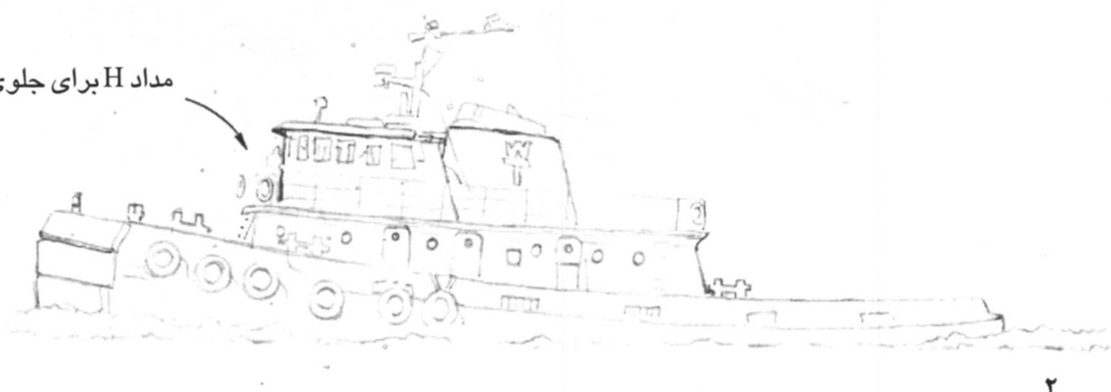
«قایق یدک‌کش»

خطوط کمرنگ ابتدایی را با مداد H بکشید.

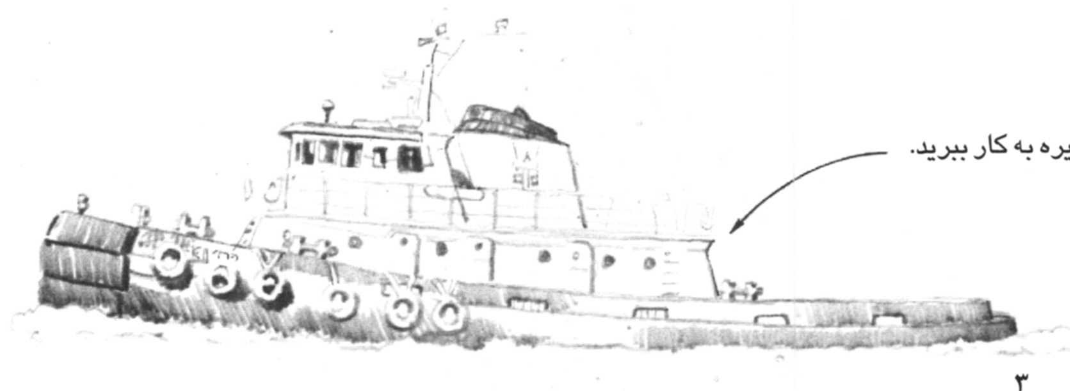
۱

مداد H برای جلوی قایق

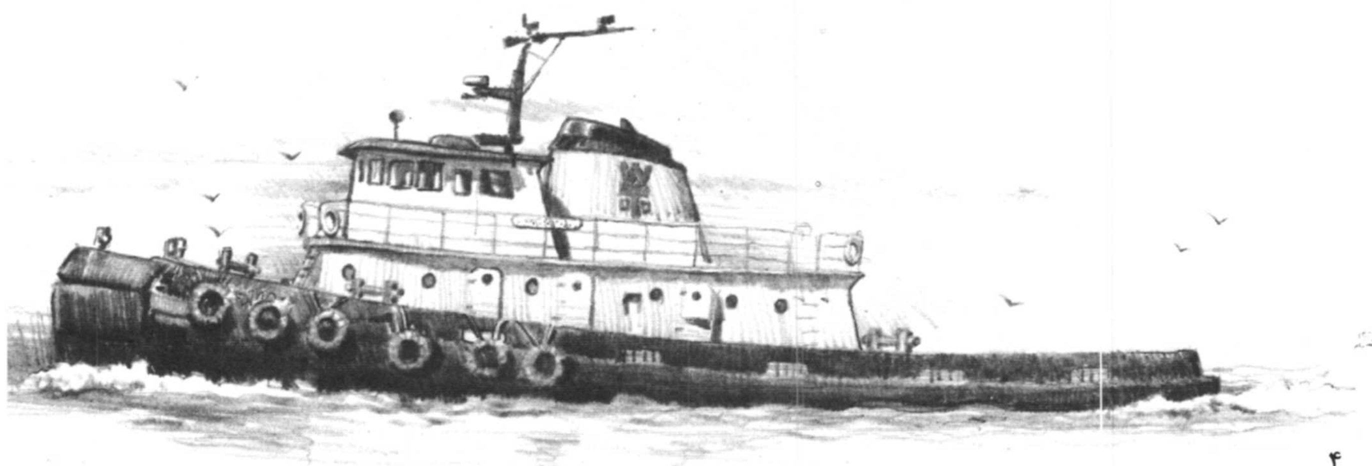

۲

مداد B را برای خطوط تیره به کار ببرید.

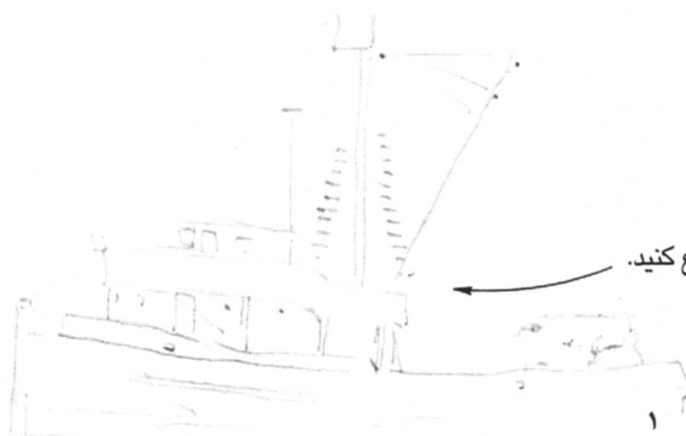
۳

۴

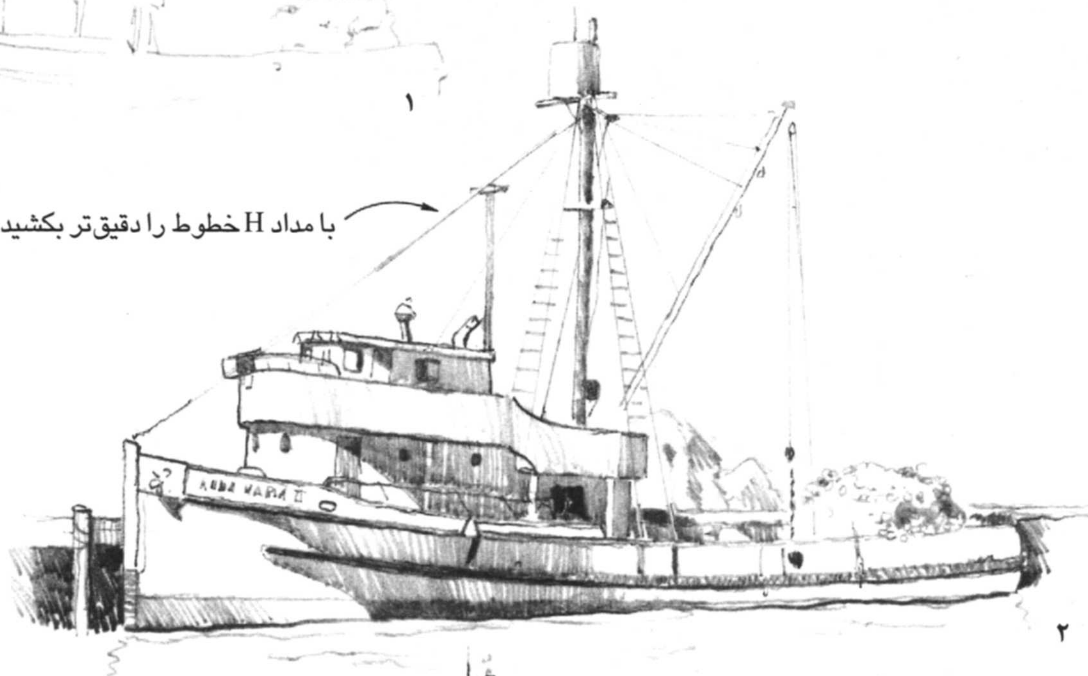
لایه‌های نهایی را با مداد 3B کامل کنید، مراقب باشید دستتان روی طرحتان کشیده نشود.

«قایق ماهیگیری»

خطوط ابتدایی را با مداد H شروع کنید.

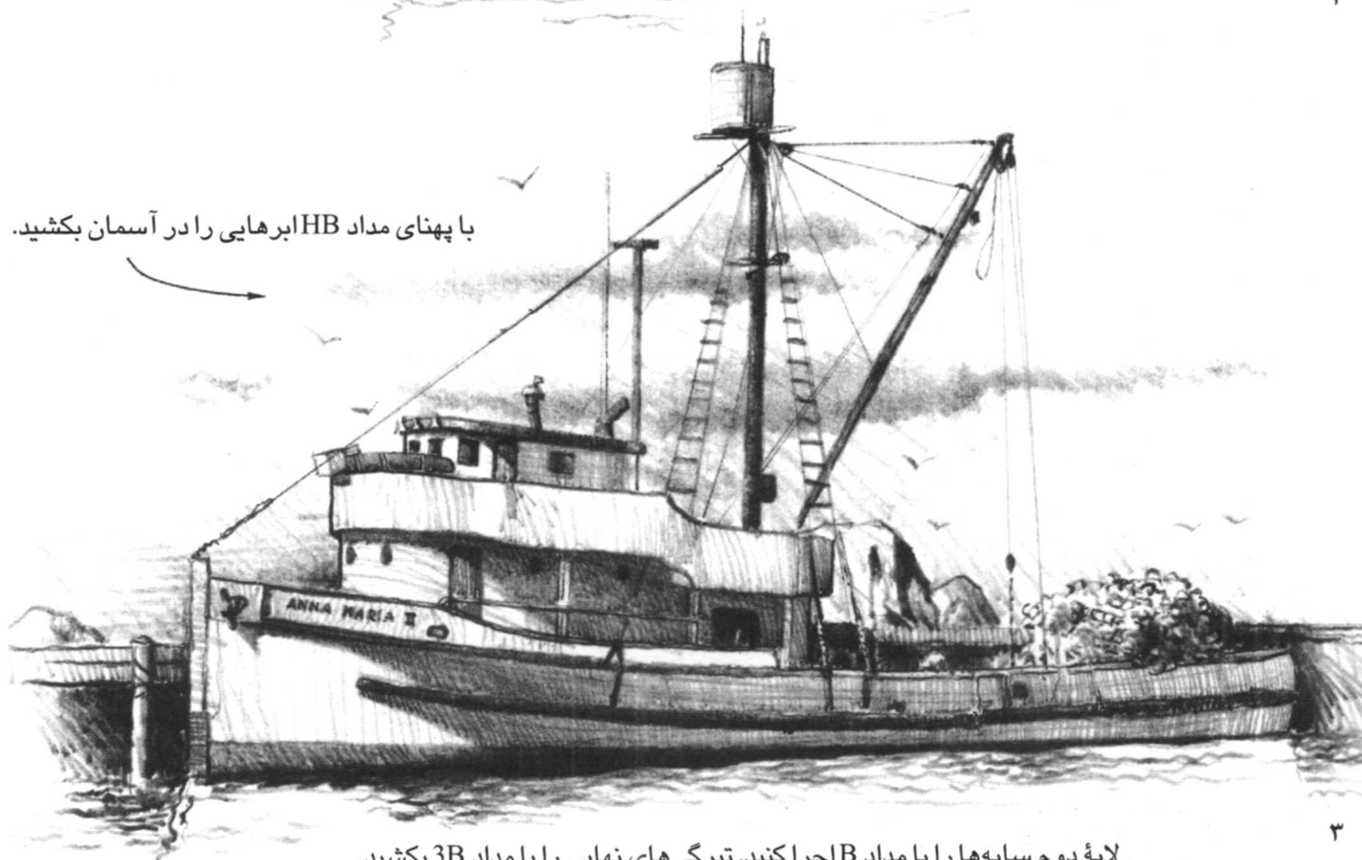
۱

با مداد H خطوط را دقیق‌تر بکشید.

۲

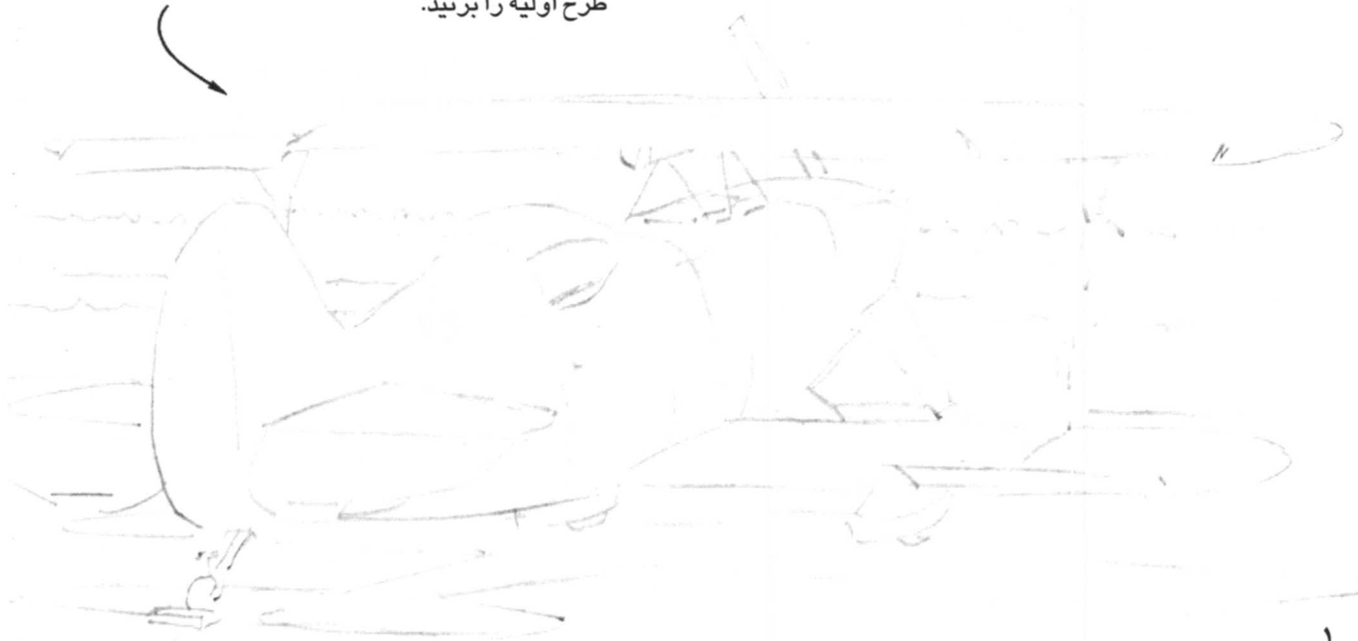
با پهنای مداد HB ابرهایی را در آسمان بکشید.

۳

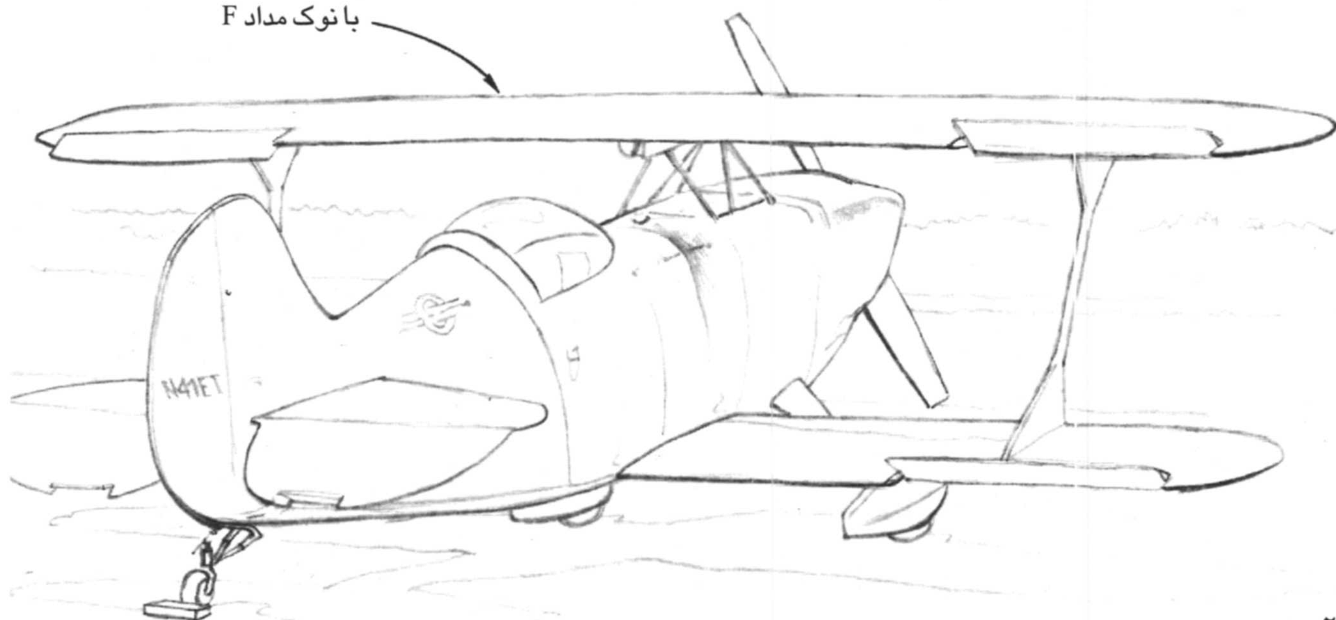
لایهٔ دوم سایه‌ها را با مداد B اجرا کنید. تیرگی‌های نهایی را با مداد 3B بکشید.

«هواپیمای نمایشی»

۱

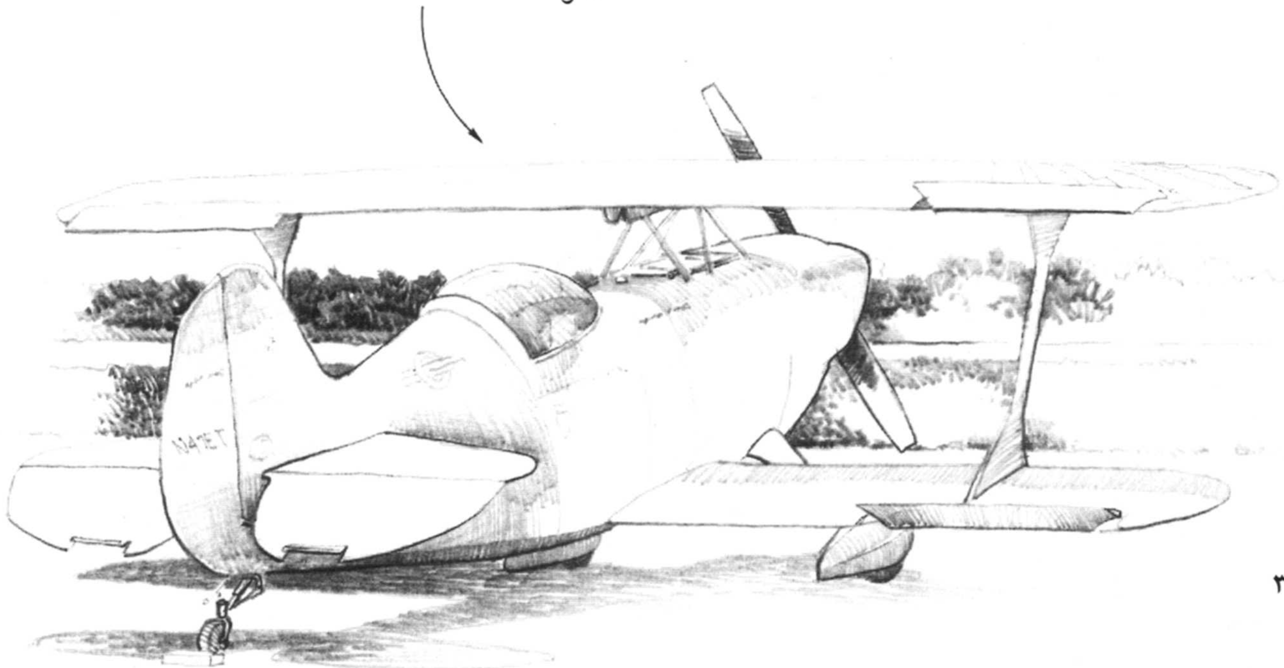
بهتر و راحت‌تر است که با حرکت بازو خطوط را بکشید.

۲

هرچند که استفاده از خط‌کش در طراحی مرسوم نیست، ولی می‌توانید برای این ماشین‌های آهنی از خط‌کش استفاده کنید.

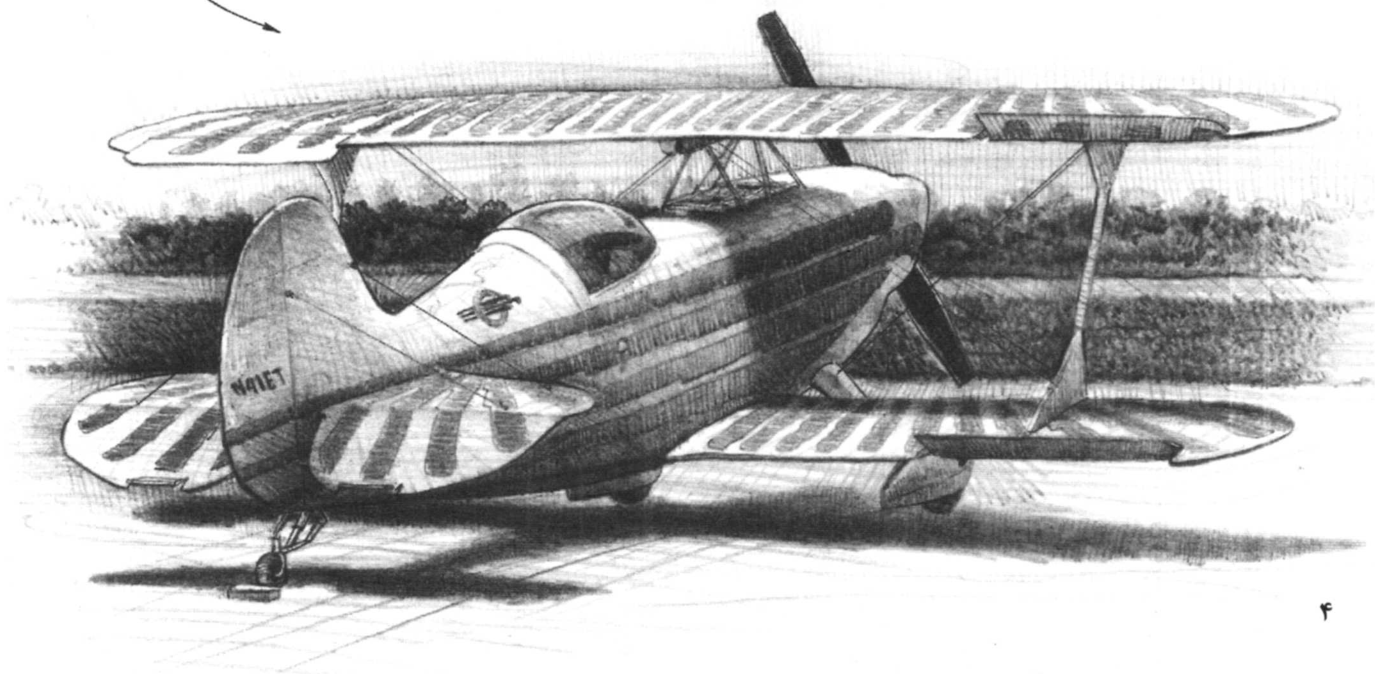
با مداد HB سایه‌های اولیه را آغاز کنید- به گونه‌ای که سایه‌ها در روشنی‌ها محـو شوند.

۳

با استفاده از یک زغال که به حالت نوشتن به دست گرفته‌اید تیرگی‌های نهایی را بکشید.

با فشاردادن مداد B

۴

ســـایه‌ها را لایه‌لایه کار کنید. من کمی هواپیما را طرح‌دار (راه‌راه) کردم، چون فکر کردم که خیلی ساده است.

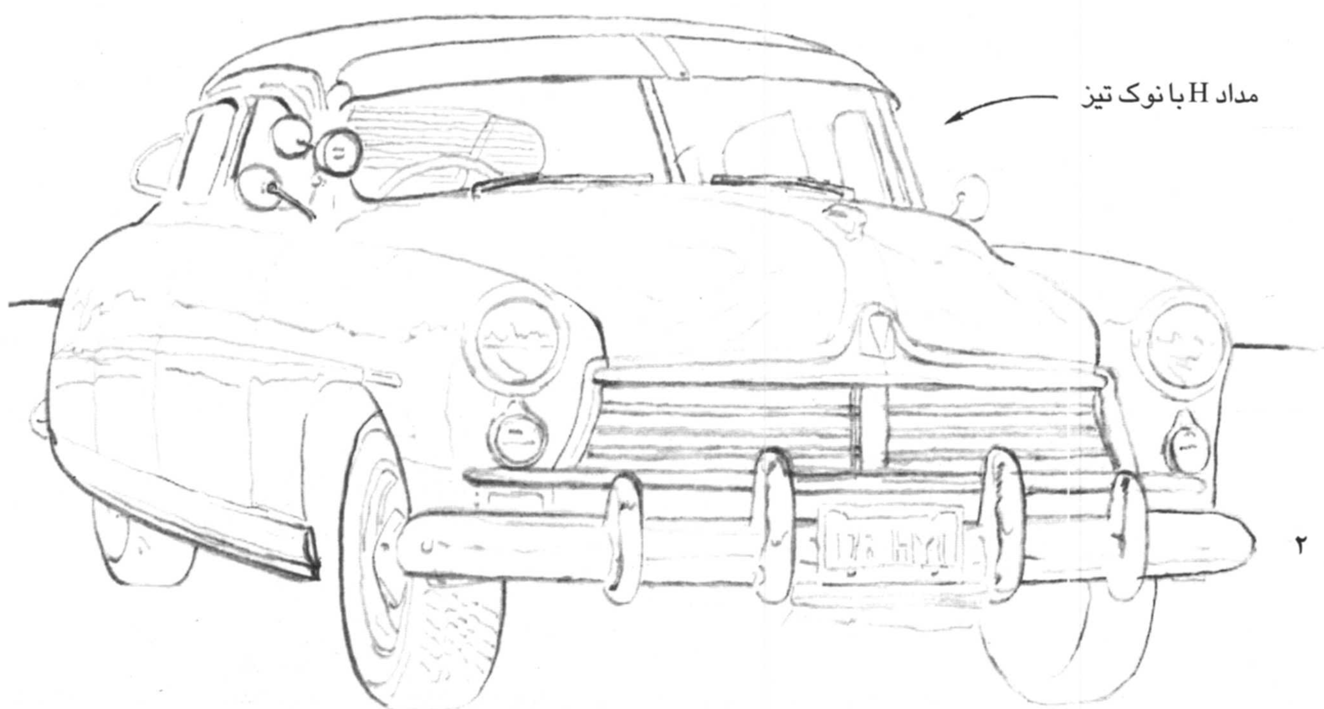
«اتومبیل‌های قدیمی»

با نوک پهن مداد H

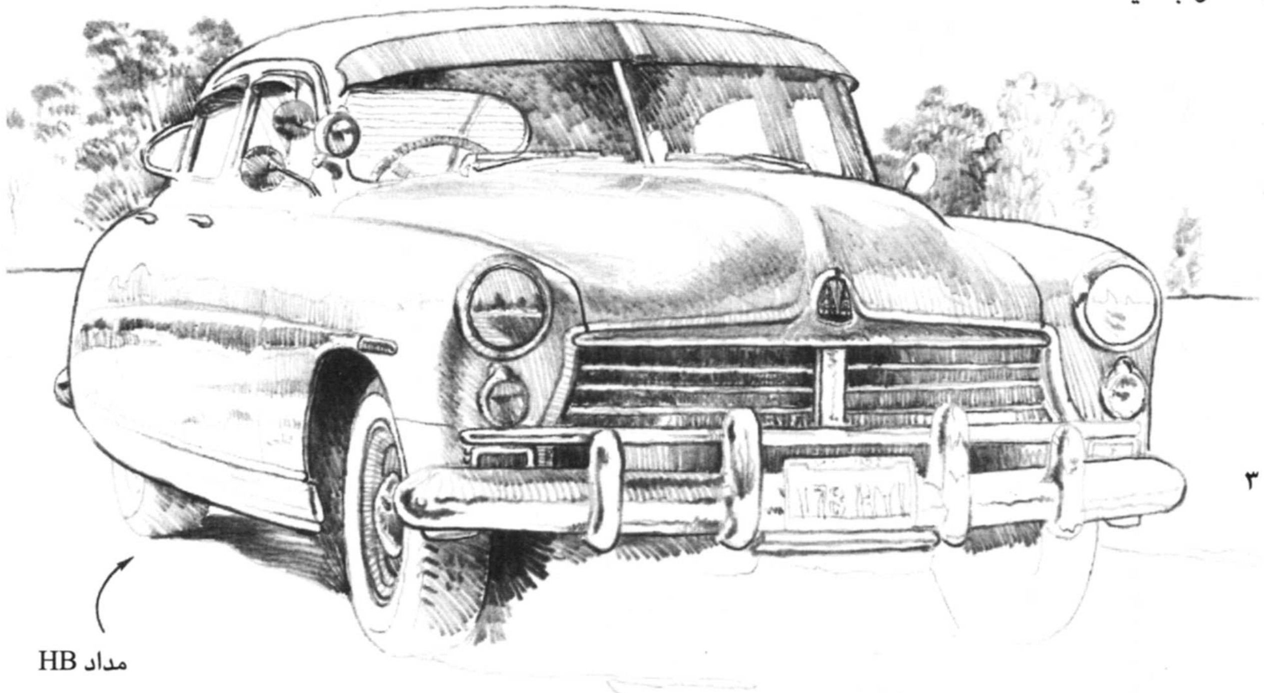
همیشه با حرکات آزاد دست و پهنای مداد طراحی کنید.

مداد H با نوک تیز

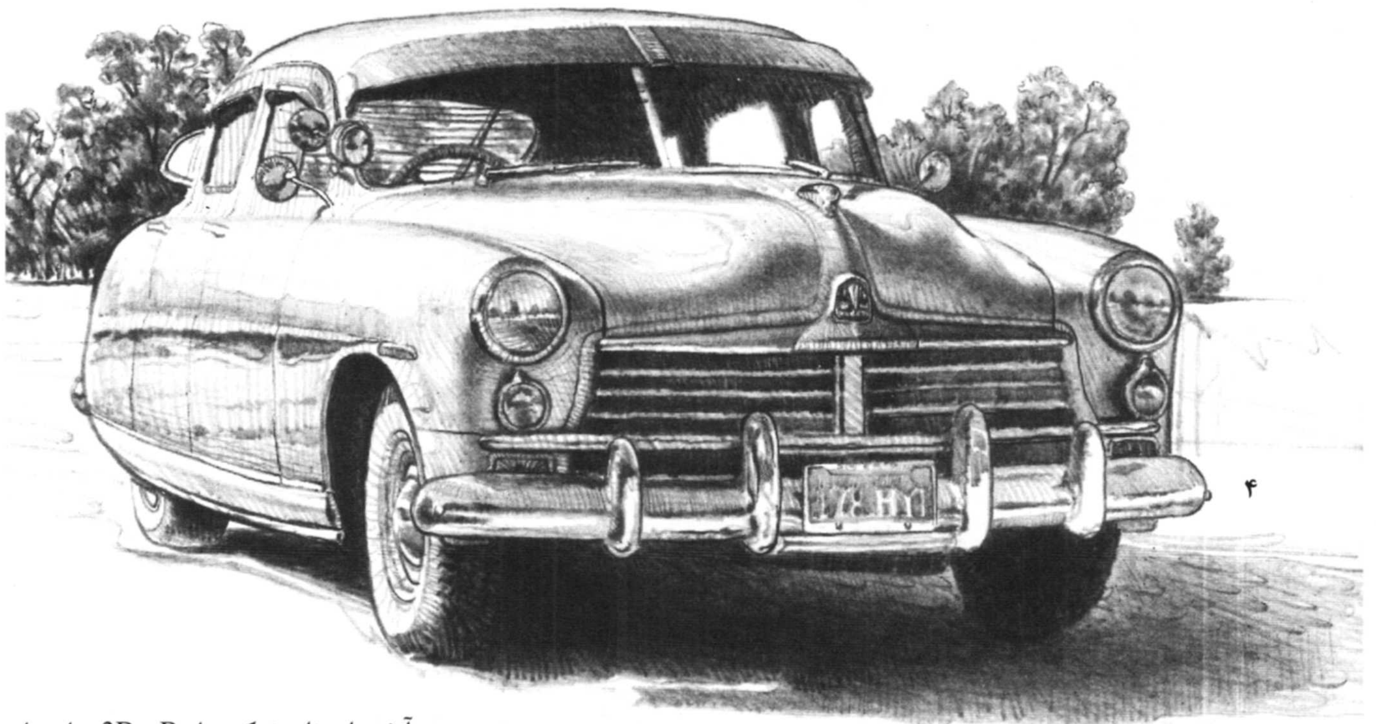
از پهنای یک مداد نوک‌تیز F برای خطوط پهن استفاده کنید.

با دقت سایه‌پردازی کنید ولی زیاده‌روی نکنید. سپر و نقاط براق این اتومبیل خیلی سخت نیست. فقط کافی است خاکستری مناسب هر نقطه را بکشید.

۳

طرحتان را با مداد HB تقویت کنید. سایه‌های اولیه را با هاشورهای مناسب سایه‌پردازی کنید.

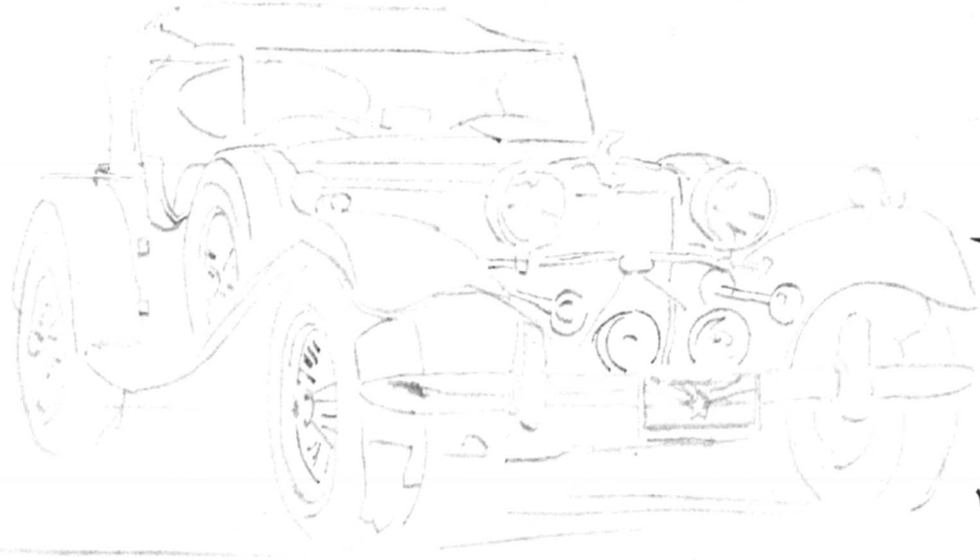

۴

در آخر با پهنای نوک مداد B و 3B سایه‌های نهایی را بکشید.

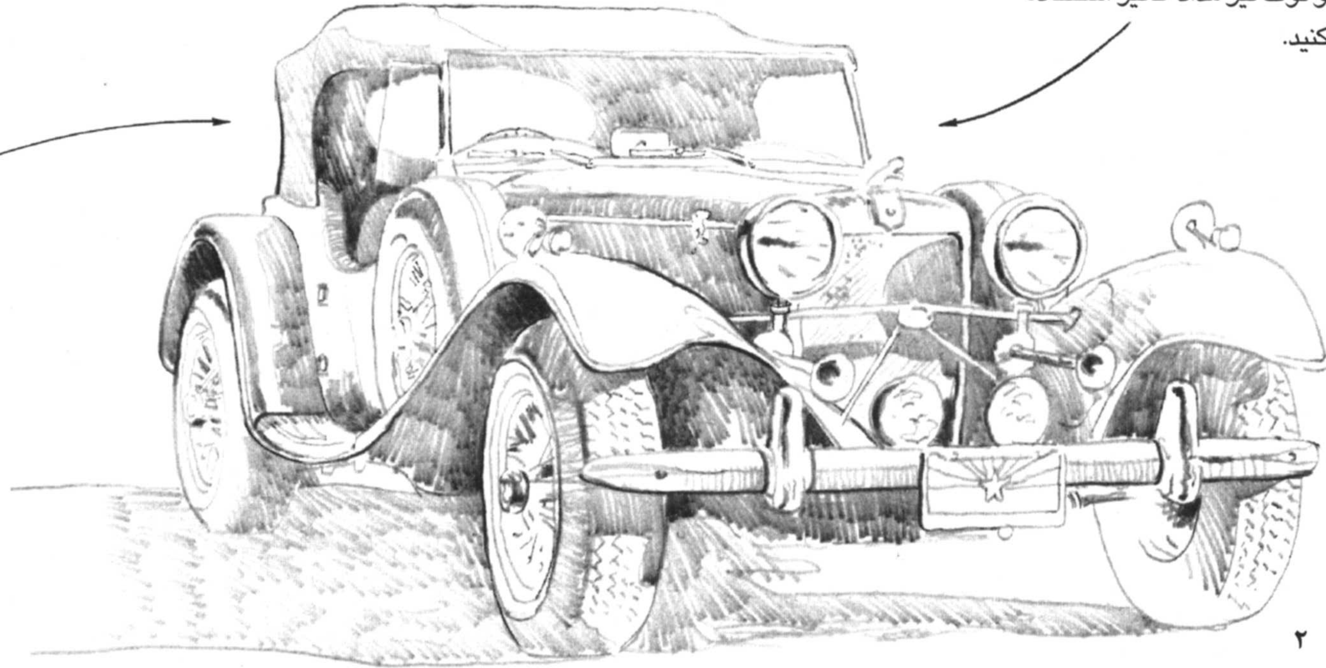
«جگوار» ۱۹۳۹

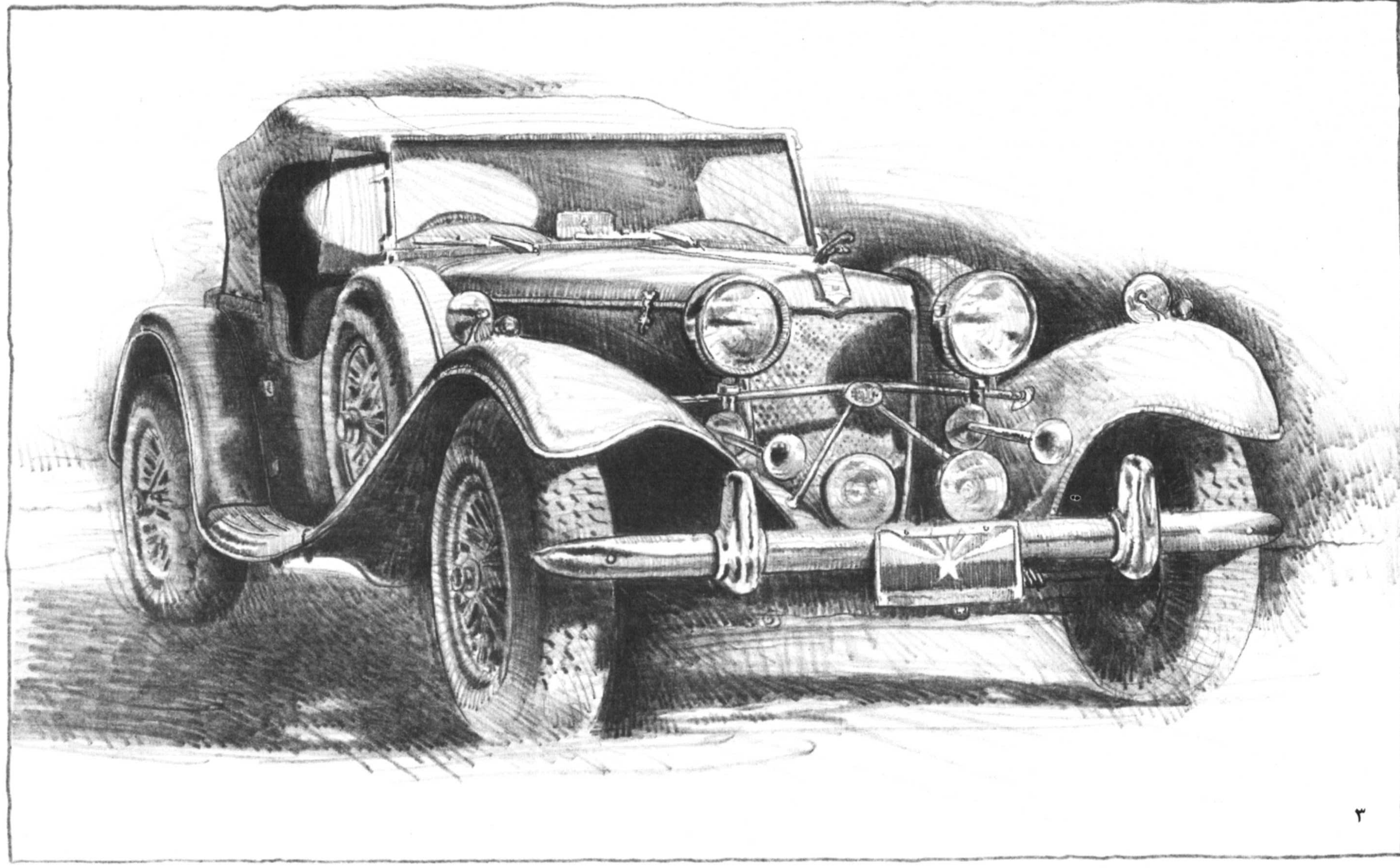
خطوط ابتدایی را با پهنای نوک مداد H بکشید.

با مداد HB روی سطوح تیره‌تر بیشتر کار کنید. از پهنا و نوک تیز مداد B نیز استفاده کنید.

با نوک کند مداد B مرحلهٔ اول سایه‌پردازی را شروع کنید. سایه‌ها را لایه‌لایه -با تیرگی و روشنی متنوع- بکشید. خطوط را در حین طراحی حفظ کرده و آنها را دقیق‌تر کنید.

بیشتر که کار می‌کنید متوجه خواهید شد که مدادهای نرم‌تر، تیرگی‌های بیشتری را ایجاد می‌کنند. من در این‌جا از مداد 3B برای تیرگی‌های نهایی استفاده کرده‌ام.

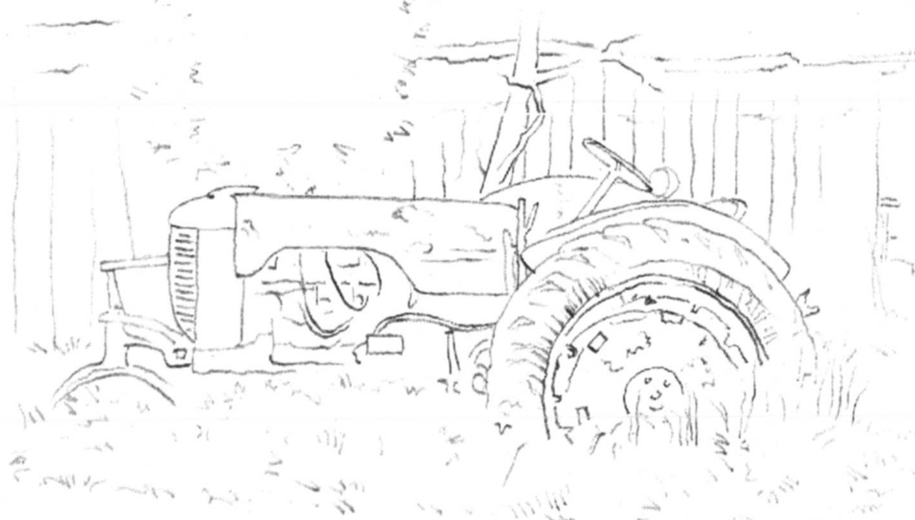
«تراکتور»

با مداد H خطوط اولیه را بکشید.

۱

با مداد F خط‌هایتان را دقیق‌تر کنید.

۲

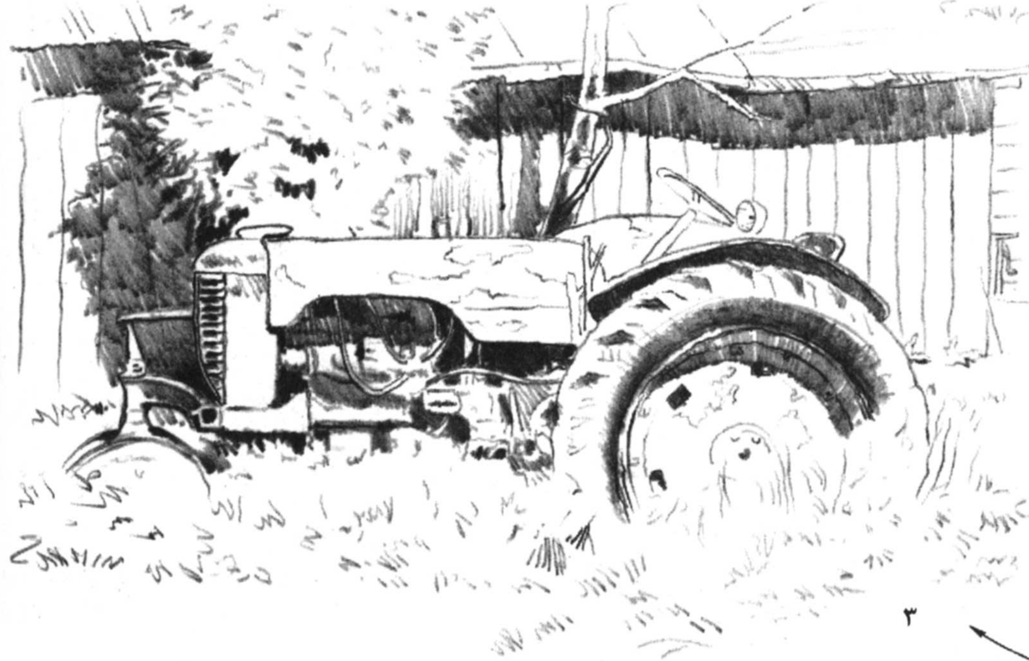
نکته: به خاطر داشته باشید که جهت و حالت نگه‌داشتن مدادرا مطابق با شکل موضوع تغییر دهید.

دو راه برای جلوگیری از چرک‌شدن کار:

۱. قراردادن یک تکه کاغذ زیردست هنگام طراحی.

۲. استفاده از نگه‌دارندهٔ مداد.

برای تیرگی‌ها و سایه‌های افتان از مداد B و HB استفاده کنید.

۳

از نوک پهن و کند مداد برای سایه‌ها استفاده کنید. خطوط نرم و ضرب قلم‌های پهن با مداد HB.

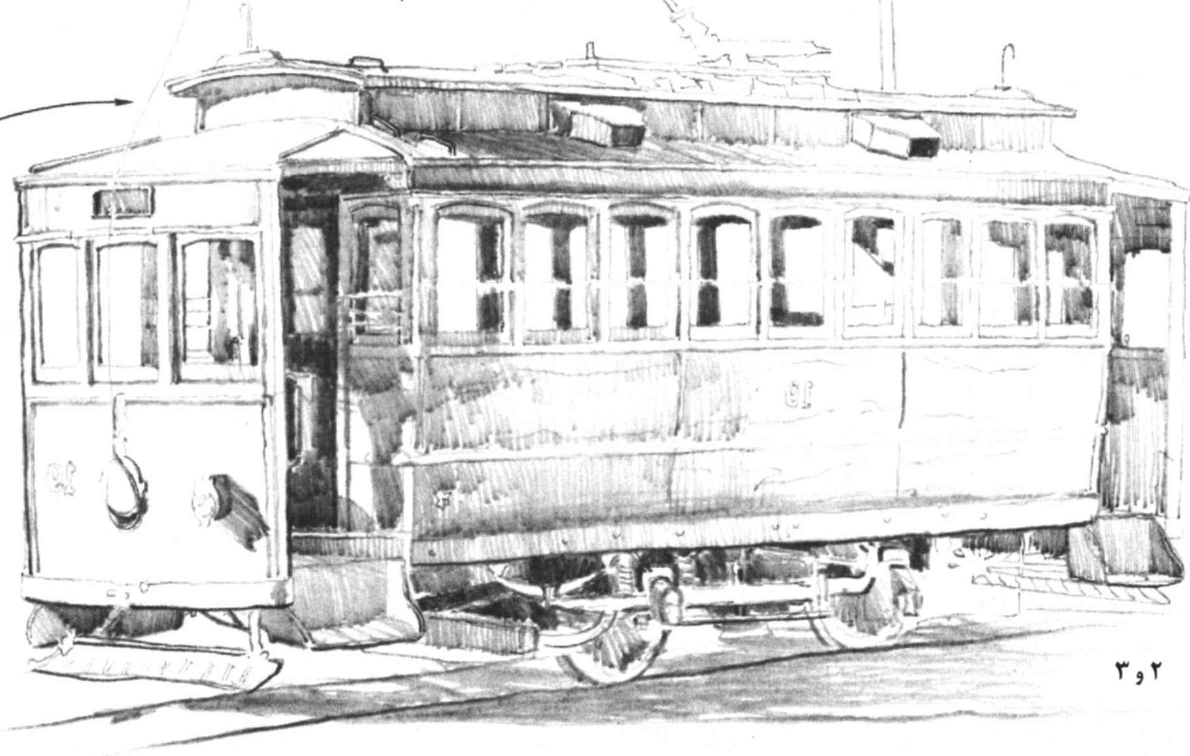
اگر می‌خواهید سبک شخصی خودتان را تقویت کنید بهتر است که ابتدا به نکات صفحه‌های ۱۰ و ۱۱ دربارهٔ چگونگی قلم‌زدن خوب دقت کنید.

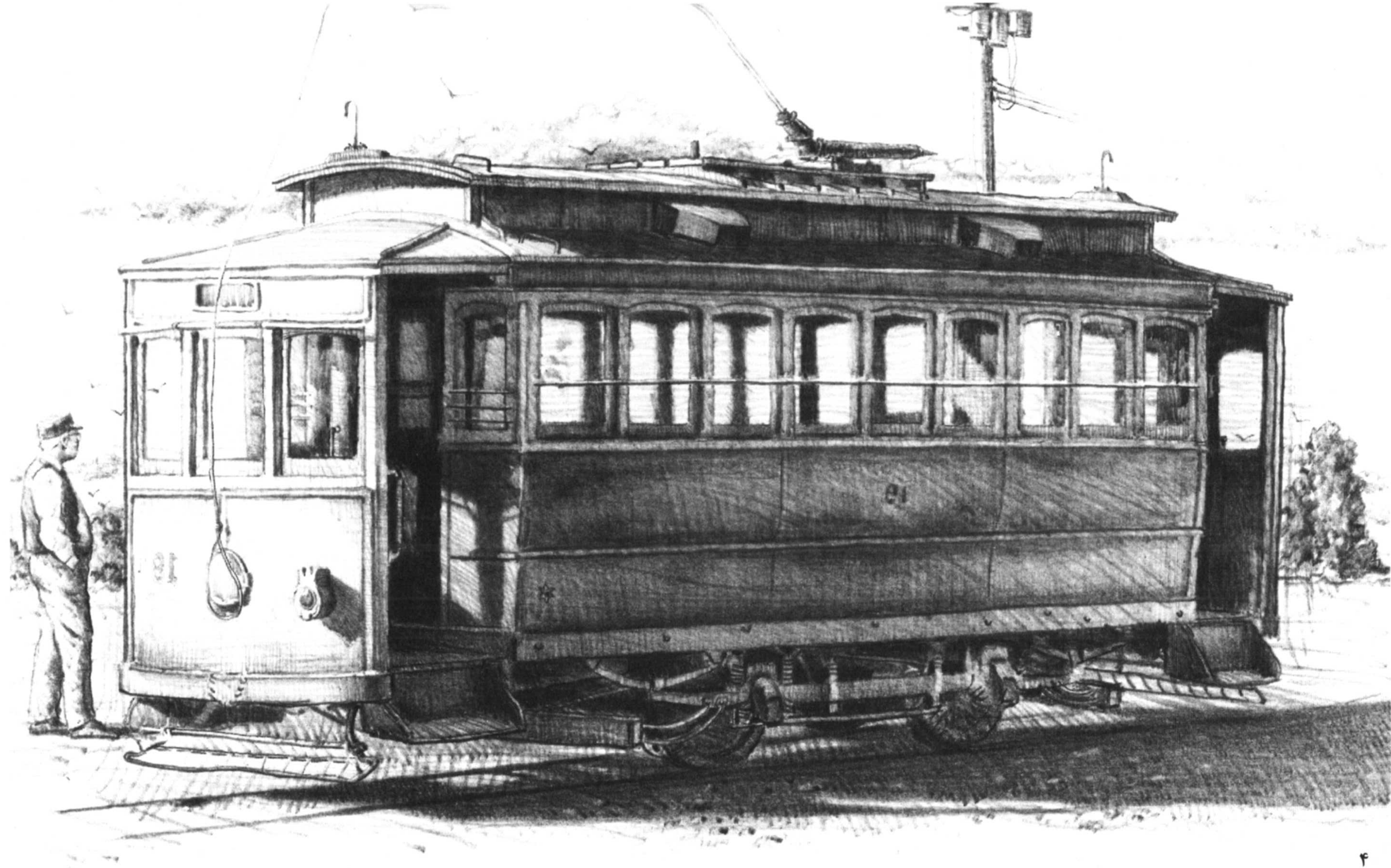
خطوط اولیه را با پهنای گوشهٔ مداد H بکشید.

جزئیات را با خطوطی که توسط مداد H می‌کشید کامل کنید.

در گام سوم از مداد B استفاده کنید. برای سایه‌پردازی بهتر همیشه مراقب نوک مدادتان باشید- نوک کند برای ضربه‌های پهن‌تر، نوک تیز برای خطوط ظریف‌تر، فشار زیاد و کم برای تیرگی‌های متفاوت. ابتدا نقاط روشن و بسیار تیره را مشخص کرده و سپس بین آنها را سایه بزنید.

۴

لایه‌های خاکستری متعدد و تیرگی‌های مناسب را بیشتر با مدادهای B و 3B بکشید. هنگام طراحی عقب و جلو بروید و دقت کارتان را بسنجید. هر قدر طرح پیچیده‌تری داشته باشد تمرکز بیشتری لازم است.

«لوکوموتیو قطار»

برای کشیدن خطوط کلی طرح از پهنای مداد H استفاده کنید.

۱

طراحی خطی توسط مداد F

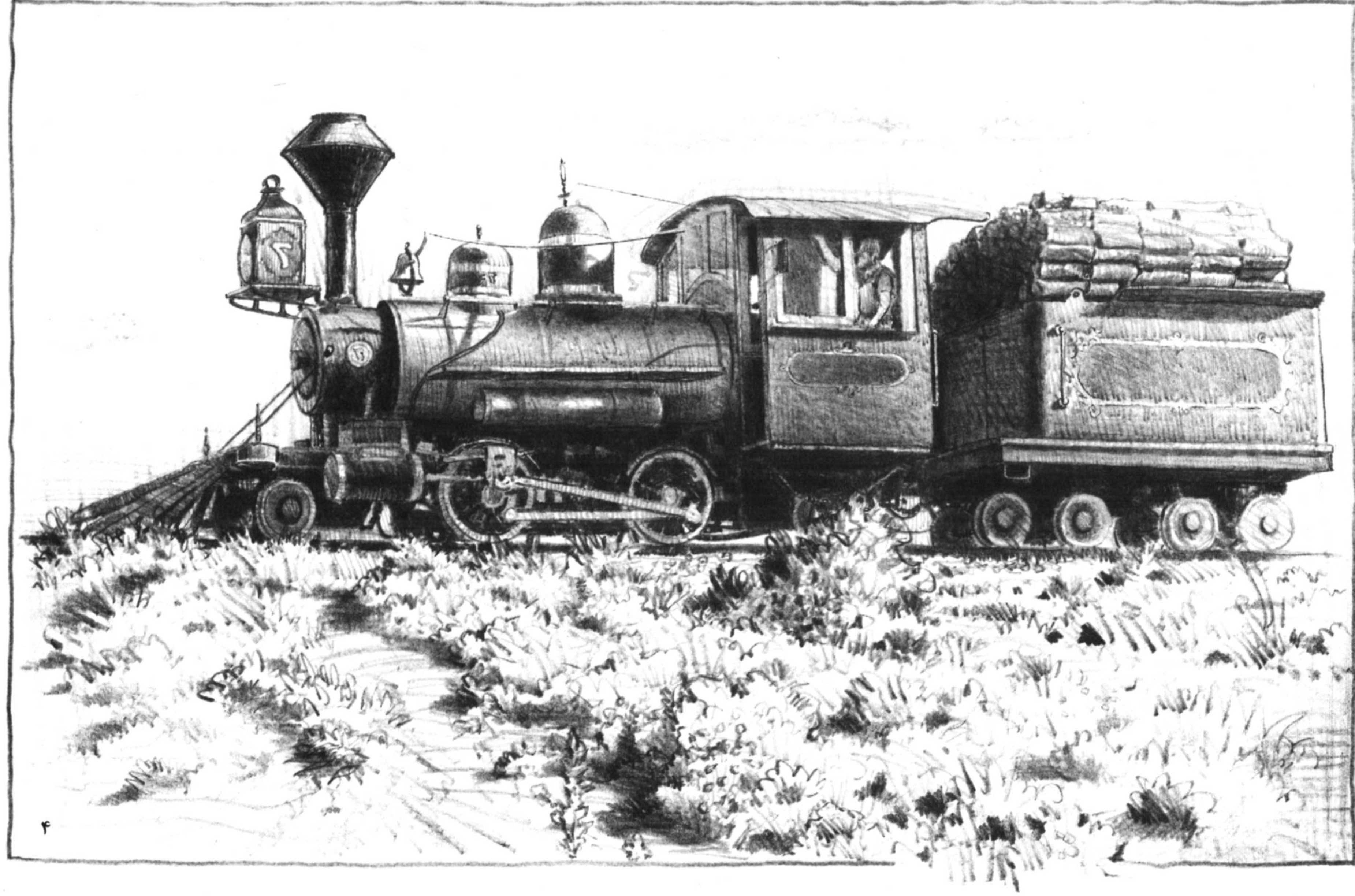
سایه‌های ابتدایی با مداد B

ابتدا سطوح تیره را مشخص کرده و سپس طراحی خطی طرحتان را تقویت کنید.

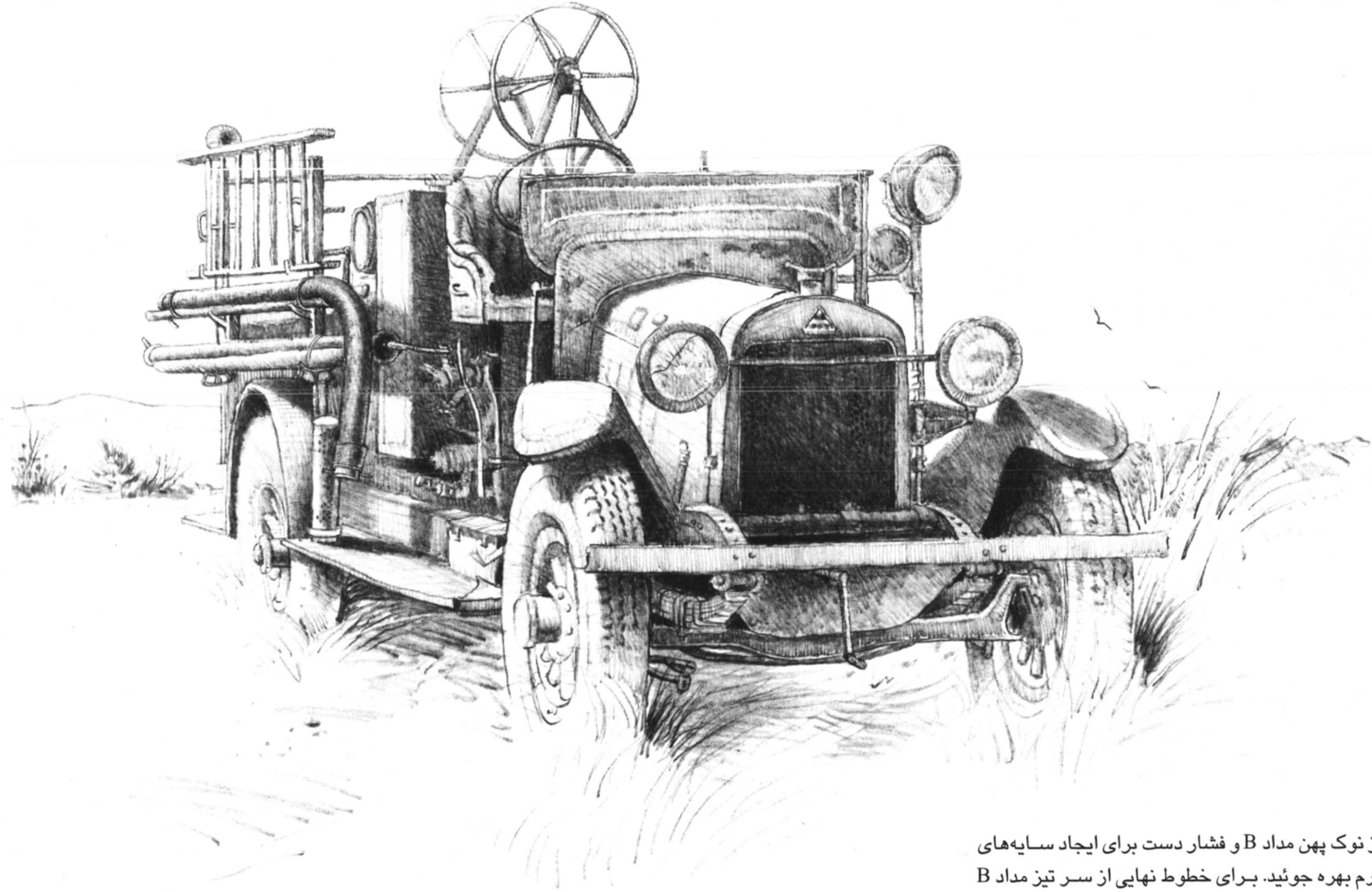
۲ و ۳

وقتی با مداد B و 3B سایه‌ها را کامل می‌کنید مراقب پخش شدن تیرگی‌ها توسط دستتان باشید.

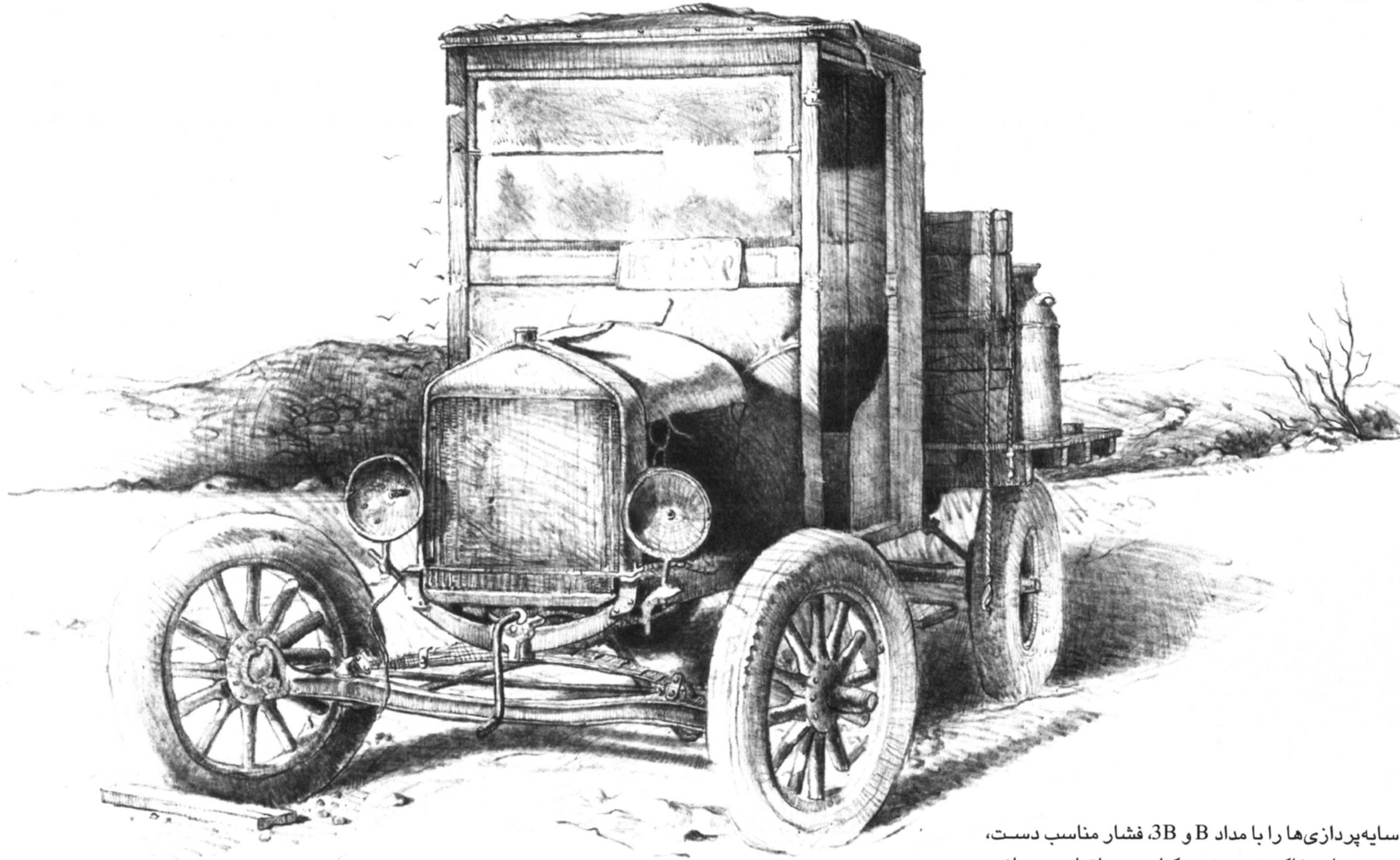
طرح نهایی با مدادهای مختلف و لایه‌های متنوع خاکستری بدست آمده است. تیره‌ترین نقاط را با فشار بیشتر دست بر مداد 3B ایجاد کنید.

«ماشین آتش‌نشانی»

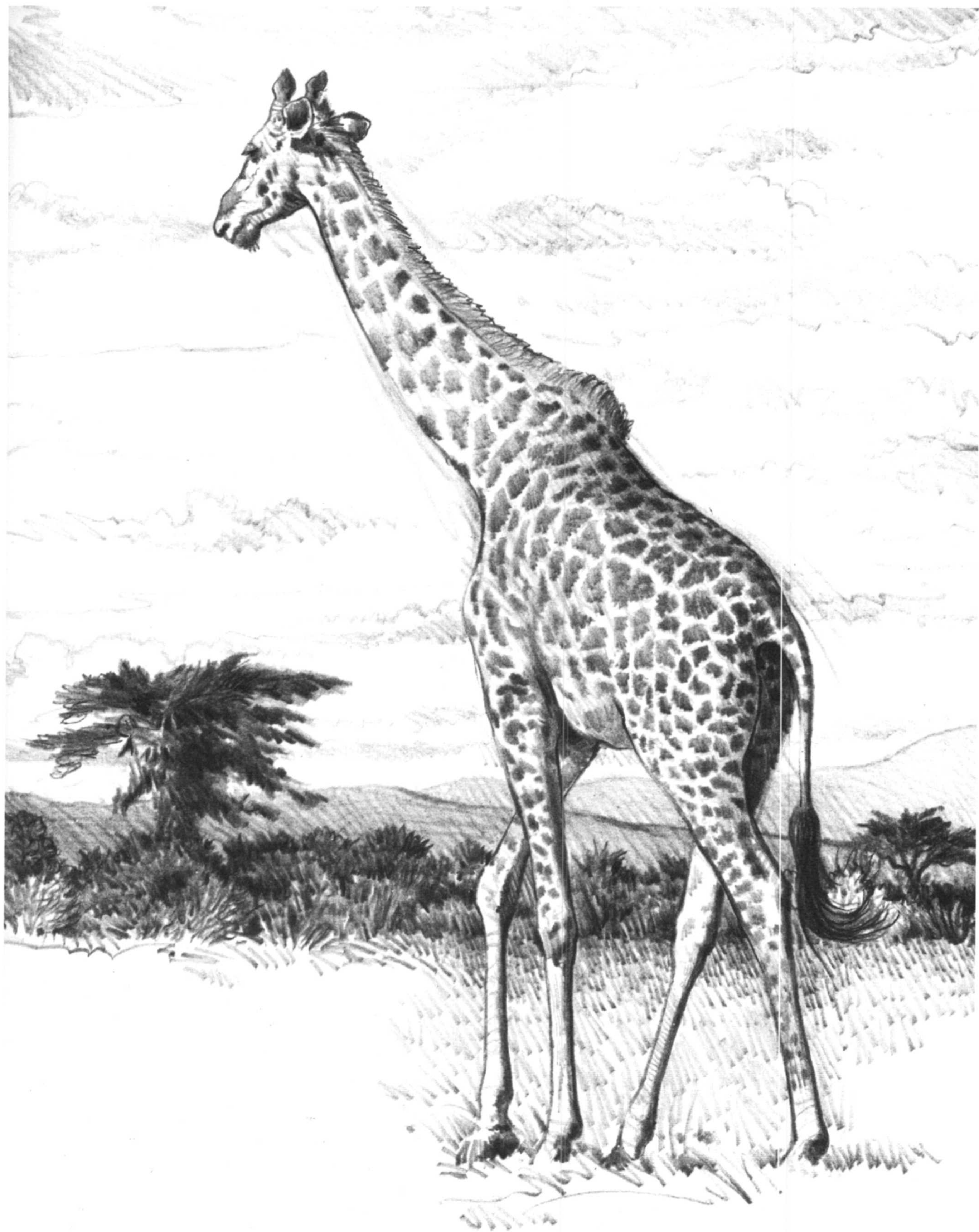

از نوک پهن مداد B و فشار دست برای ایجاد سایه‌های نرم بهره جوئید. برای خطوط نهایی از سر تیز مداد B استفاده کنید.

«ماشین حمل شیر»

سایه‌پردازی‌ها را با مداد B و 3B، فشار مناسب دست، و پرده‌های خاکستری متعدد کنارهم به اتمام برسانید. سایه و نور را به هم گره بزنید تا جدا افتاده و تنها به نظر نرسند.

«حیوانات»

حالات خاص حیوانات برای هر هنرمندی جذاب است. شکل و ظاهر فریبندۀ یک خرگوش، یک جفت سگ، یک آهوی وحشی، و یک عقاب غیرقابل انکار است.

«انتخاب موضوع»

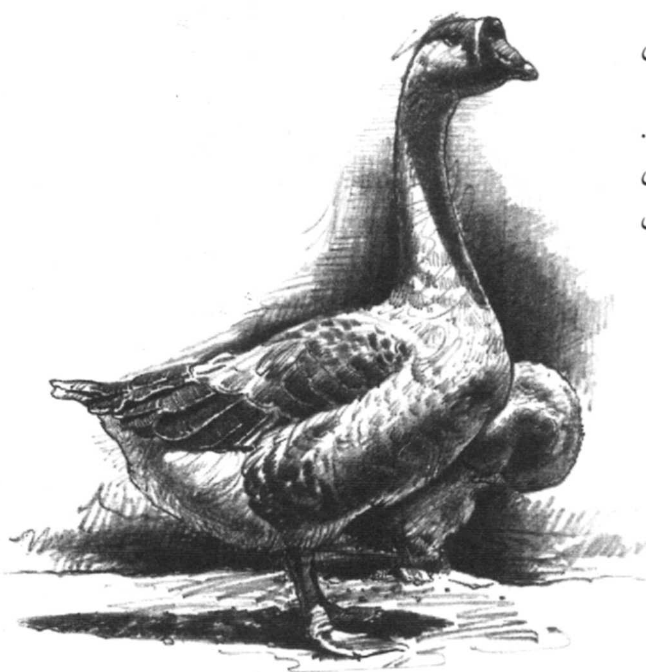
دنیای حیوانات بسیار گسترده است و همین انتخاب را برای شما سخت‌تر می‌کند. از بین میمون، اسب و الاغ، پلنگ و گوره‌خر هر کدام که بیشتر دوست دارید را طراحی کنید. همه‌جا می‌توانید حیوانات را پیدا کنید، حتی توی خیابان یا حیاط خانه. بعضی از حیوانات را از روی عکس طراحی کنید. اگر خواستید به باغ وحش بروید و یا از کسانی که حیوان نگه‌داری می‌کنند بخواهید تا به شما اجازه دهند از حیواناتشان عکس بگیرید.

«کار روی موضوع»

حیوانات یکی از آسان‌ترین و لذت‌بخش‌ترین موضوعات برای طراحی هستند. سایه‌پردازی پر پرندگان، پوست گوره‌خرها، زرافه‌ها و پلنگ‌ها فرح‌بخش است و نتیجۀ کاملاً متفاوتی دارد. پوست و موی حیوانات را می‌توان با ضرب قلم‌های کوتاه سایه‌پردازی کرد که کار ساده‌ای است.

فکر می‌کنم که از این بخش خوشتان بیاید، پس به این نکات کوچک اما مهم هنگام کار دقت کنید:

- بهترین کار این است که از روی عکس حیوانات طراحی کنید چون زیاد تکان می‌خورند و کار را سخت می‌کنند.
- بعضی از حیوانات کم‌یاب هستند و شکل عجیب و غریبی دارند. طراحی از آنها خالی از لطف نیست.
- وقتی که یک حیوان مشغول انجام کاری است مثل غذاخوردن یا بازی کردن، حالت جالبی دارد.
- در ابتدای صبح شرایط نوری مناسب‌تری برای طراحی وجود دارد. همچنین حالت برخی از حیوانات خواب‌آلود به نظر می‌آید. مثل پرهای به‌هم‌ریختۀ پرندگان و موهای درهم سگ‌ها و گربه‌ها و... این‌ها حالاتی هستند که در طول روز دیگر تکرار نمی‌شوند.

این طرح‌های کوچک بـــا پهنای مداد 3B و خطوط نرم کشـیده شـده‌اند. خطوط پهن و روان و سـایه‌ها مختصر و سـریع طراحی شده‌اند.

«برّه کوچک»

۱

شکل کلی برّه را با خطوط پهن، کمرنگ و سریع با مداد H طراحی کنید.

با خطوط پهن و نازک در جای مناسب خود طرحتان را دقیق‌تر کنید.

با پهنای مدادهای B سایه‌های ابتدایی را مشخص کنید.

۲ و ۳

سایه‌های نهایی را به دقت و با تیرگی مناسب بکشید. نوک مداد 3B را روی کاغذ بغلتانید.

این طرح را ساده و مثل یک پیشطرح رها کنید.

۴

«کره الاغ»

با ضرب قلم‌های پهن کار کنید، ولی با احتیاط. از پهنای مداد 3B برای کشیدن جزئیات استفاده کنید. نوک آنرا بچرخانید و خطوط پهن و نازک بدست آورید.

«خرگوش»

خطوط سادهٔ اولیه با مداد H

۱

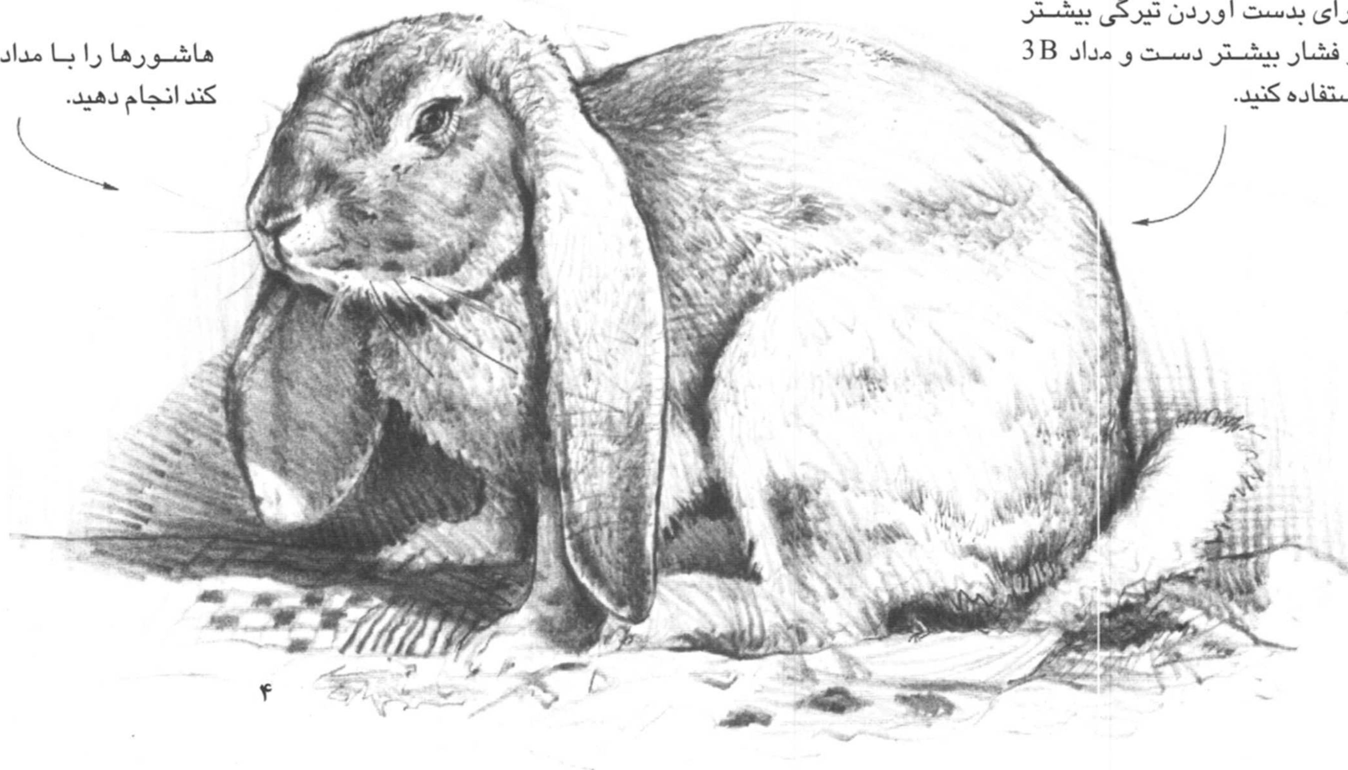
طراحی خطی با مداد HB

۲

سایه‌های ابتدایی را با چرخاندن پهنای مداد B بکشید؛ سایه‌ها؛ تجمع خط‌های پهن!

۳

هاشورها را با مداد کند انجام دهید.

برای بدست آوردن تیرگی بیشتر از فشار بیشتر دست و مداد 3B استفاده کنید.

۴

«بز پیر»

خطوط کلی با مداد H

خطوط را با مداد HB دقیق‌تر کنید و بخشی از موهایش را بکشید.

۱

سایه‌پردازی را با خطوط پهن مداد 3B ادامه دهید و در آخر برای نقاط تیره‌تر از پهنای مداد استفاده کنید.

۲

با پهنای مداد 3B

۳

«خرگوش پادراز»

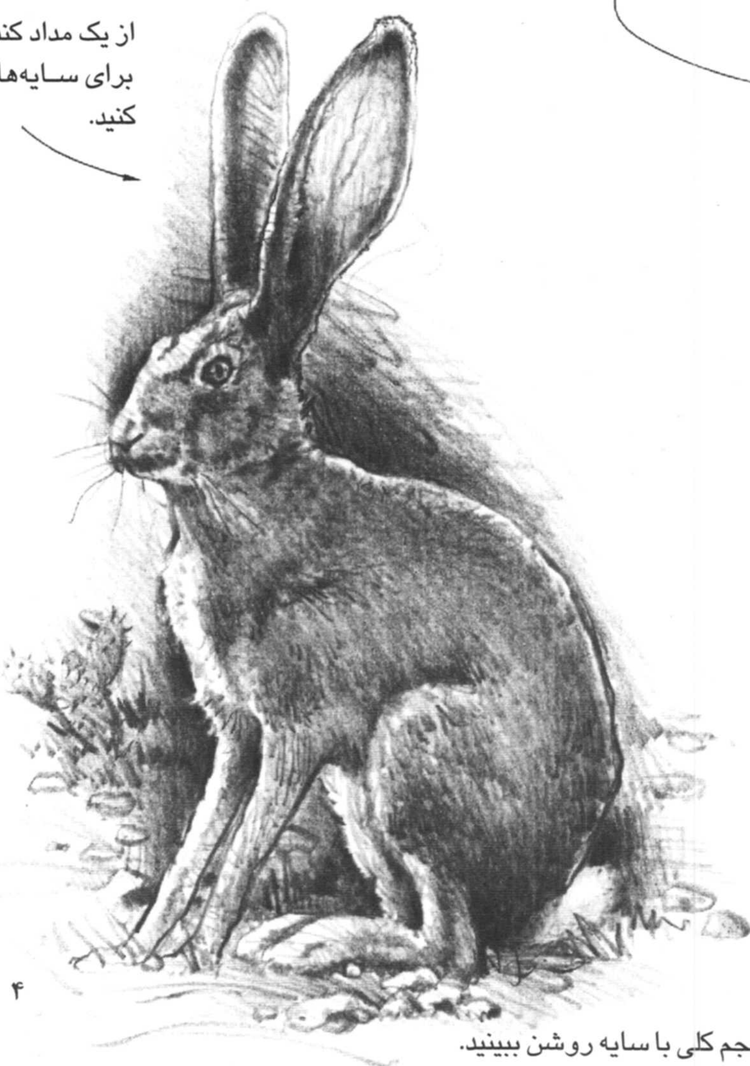
خطوط کلی را با مداد H بکشید.

۱

هنگام طراحی خطی، با چرخاندن نوک مداد B خطوط پهن و نازک بدست آورید. با هاشورهای پهن سایه‌زدن را آغاز کنید.

۲ و ۳

از یک مداد کندشدهٔ 3B برای سایه‌ها استفاده کنید.

برای نشان دادن پوست پشمالوی خرگوش از خطوط کوتاه و پهن مداد B استفاده کنید. برای نقاط تیره از فشار بیشتر دست و مداد 3B استفاده کنید.

۴

موها را دانه‌دانه نکشید. بلکه آنها را به صورت یک حجم کلی با سایه روشن ببینید.

«سمور»

با نوک مداد H خطوط اولیه و کلی را طراحی کنید.

بـا توجه بـه شـخصیت این حیوان کوچک، سایه‌پردازی را با پهنای مداد B شروع کنید.

وقـتی که بـا نوک پهن مداد 3B کار می‌کنید، بـه جهت رویش موها و هاشورها دقت کنید. بـرای خطوط ظریف از نوک تیزتر مداد و برای ضرب قلم‌های پهن از پهنای مداد استفاده کنید.

برای طراحی از مو و پشم به نوع خاصی از قلم‌زدن احتیاج است، آن را کشف کنید!

«بچه آهو»

کشیدن خطوط کلی با مداد H

۱

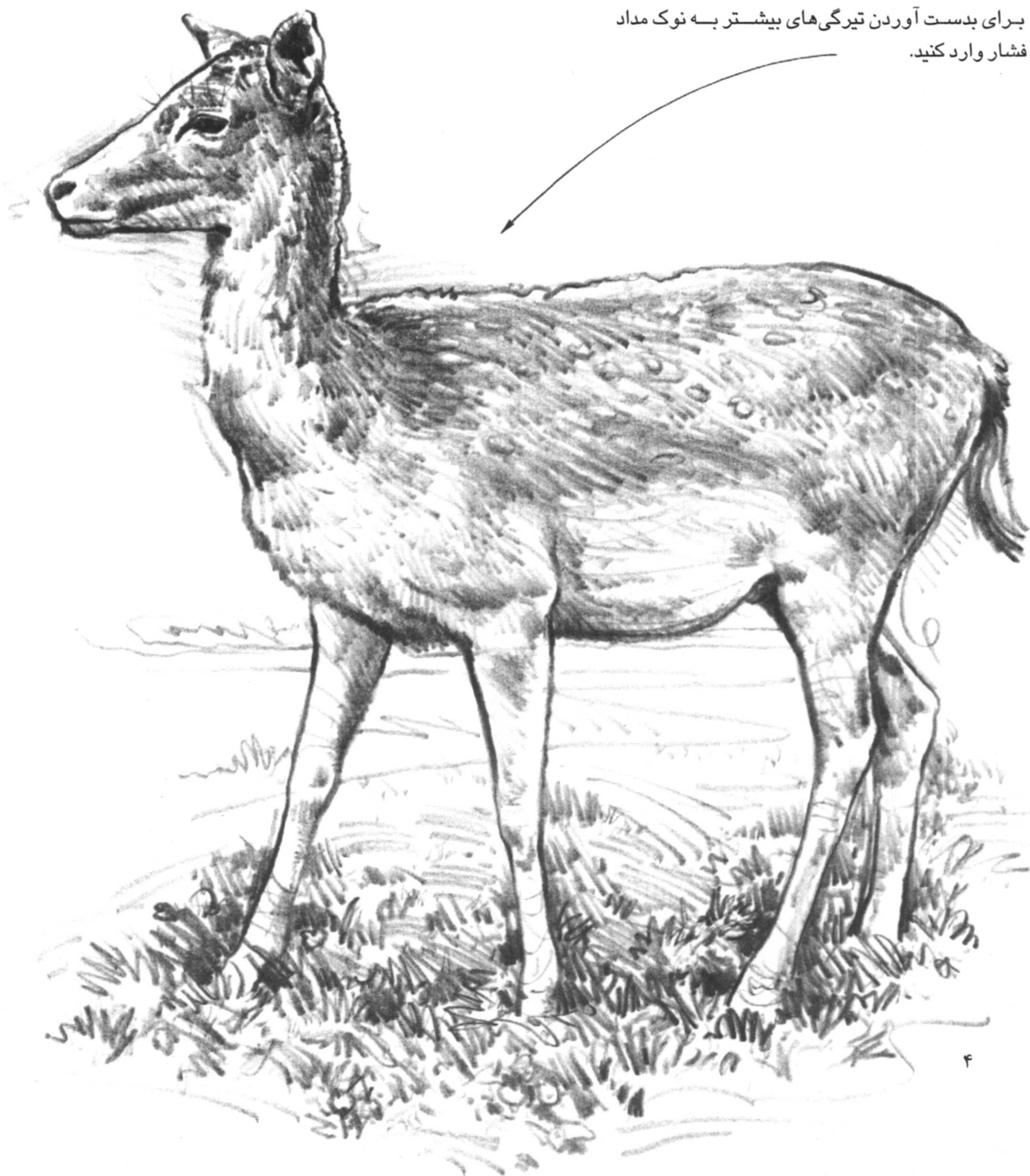
با نوک مداد H خطوط را تقویت کنید.

۲

توسـط مداد B روی اجزاء ظریف این حـــیوان کار کنید. پهنای مداد برای سایه‌ها و نوک تیز آن بـرای خطوط نازک‌تر (صفحهٔ ٤).

۳

هدف این طراحی نشان دادن سبکی با بیان خلاصه و سایه‌پردازی کم است. این روش با نوک پهن مداد انجام‌پذیر است، مخصوصاً سایه‌ها و خطوط اولیه. اما مراقب باشید که دستتان را روی طرح نکشید تا طرحتان مات و چرک نشود. وقتی که با مداد روی کاغذ یا مقوای بدون بافت کار می‌کنید قادر خواهید بود که لایه‌های متفاوت تیرگی روشنی را در کنار هم استفاده کنید. مداد را زیر دست نگه دارید و با پهنای مداد کار کنید. خطوط نهایی، نازک و جزئی را با نوک تیز مدادتان بکشید.

«غاز»

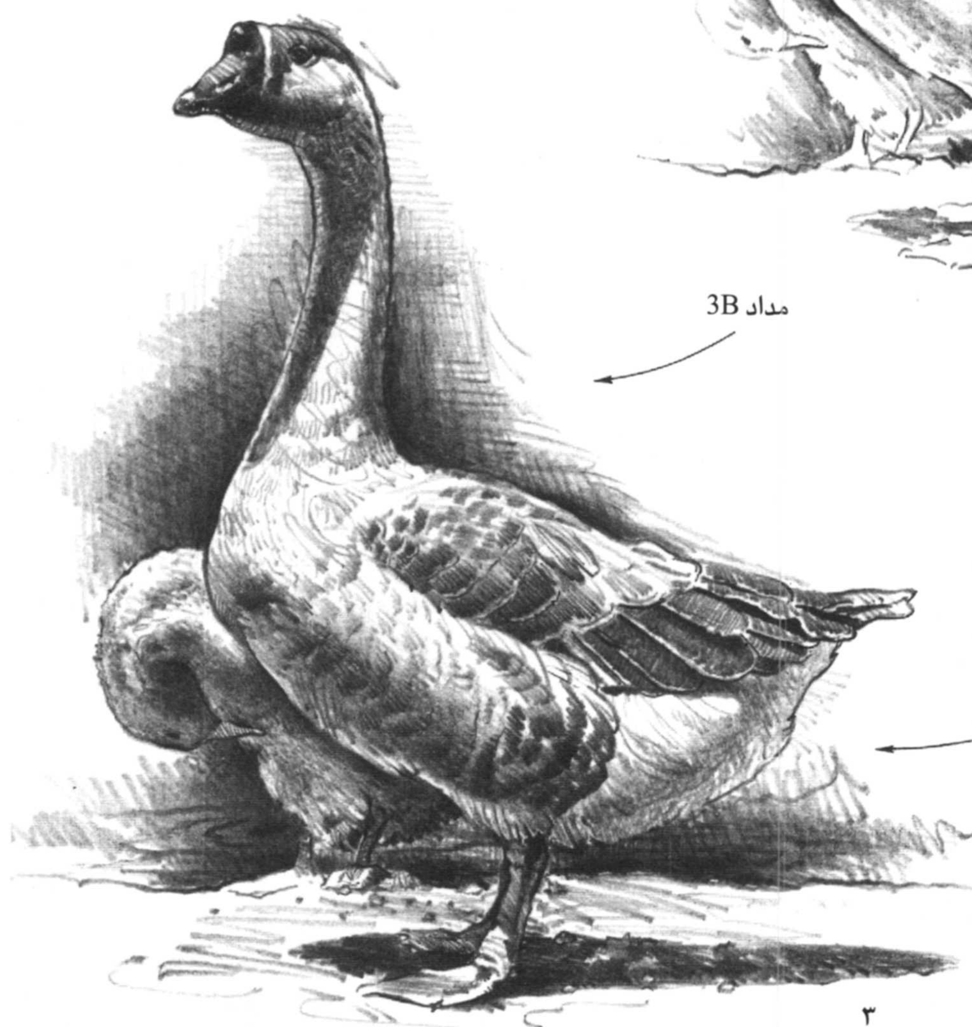
با پهنای مداد H خطوط کلی را شروع کنید.

۱

طراحی خطی و سایه‌های اولیه را با مداد B ادامه دهید.

۲

مداد 3B

با نوک کند و پهن مداد 3B، سایه‌ها و نقش و نگار پرها را بکشید. بدن نرم و سایه‌های تیرهٔ بدن این پرنده را با حرکات نرم مداد، انجام دهید.

۳

این روش سایه‌زدن را در کارهایتان به کار ببرید.

«مرغ دریایی»

خطوط اولیه با مداد H

۱

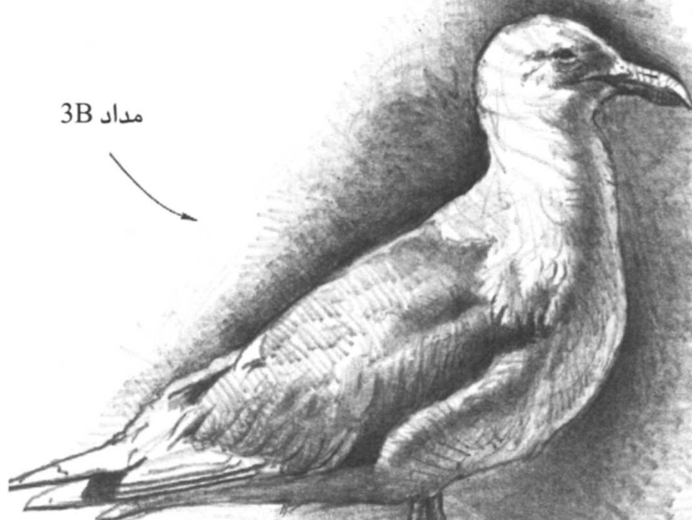
طراحی خطی را با نوک تیز مداد B و سایه‌های اولیه را با نوک کند مداد B انجام دهید.

۲

مداد 3B

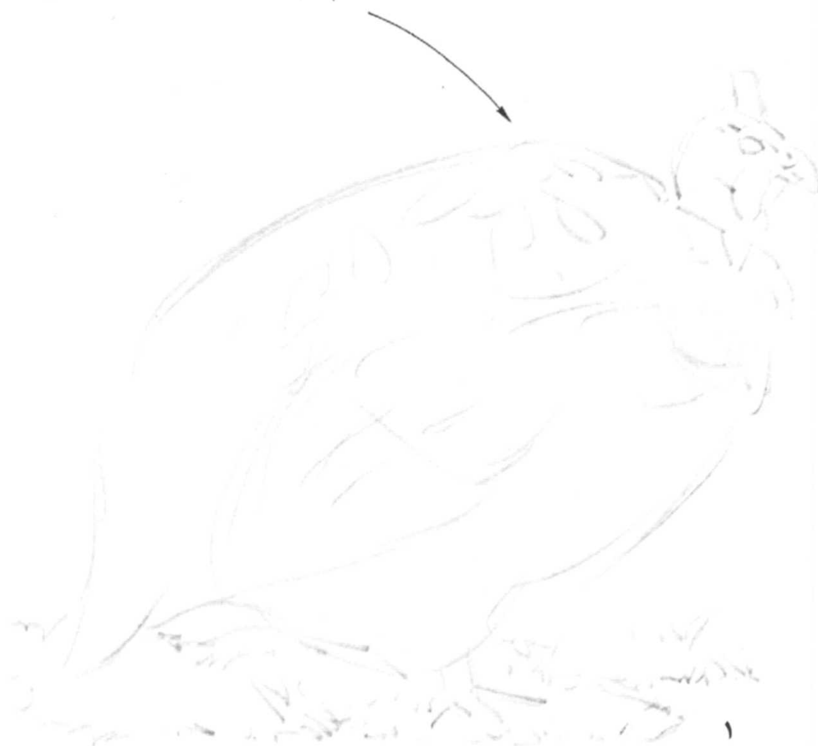

۳

جهت و حالت قلم‌زدن و محل دست را مطابق با روند طراحی تغییر دهید- از پهنا و نوک مداد برای خطوط متنوع ولی برای سایه‌ها از پهنای مداد استفاده کنید. همیشه مراقب باشید دستتان روی طرحتان کشیده نشود.

«مرغ آفریقایی»

با حرکات نرم مداد H خطوط اولیه را بکشید.

۱

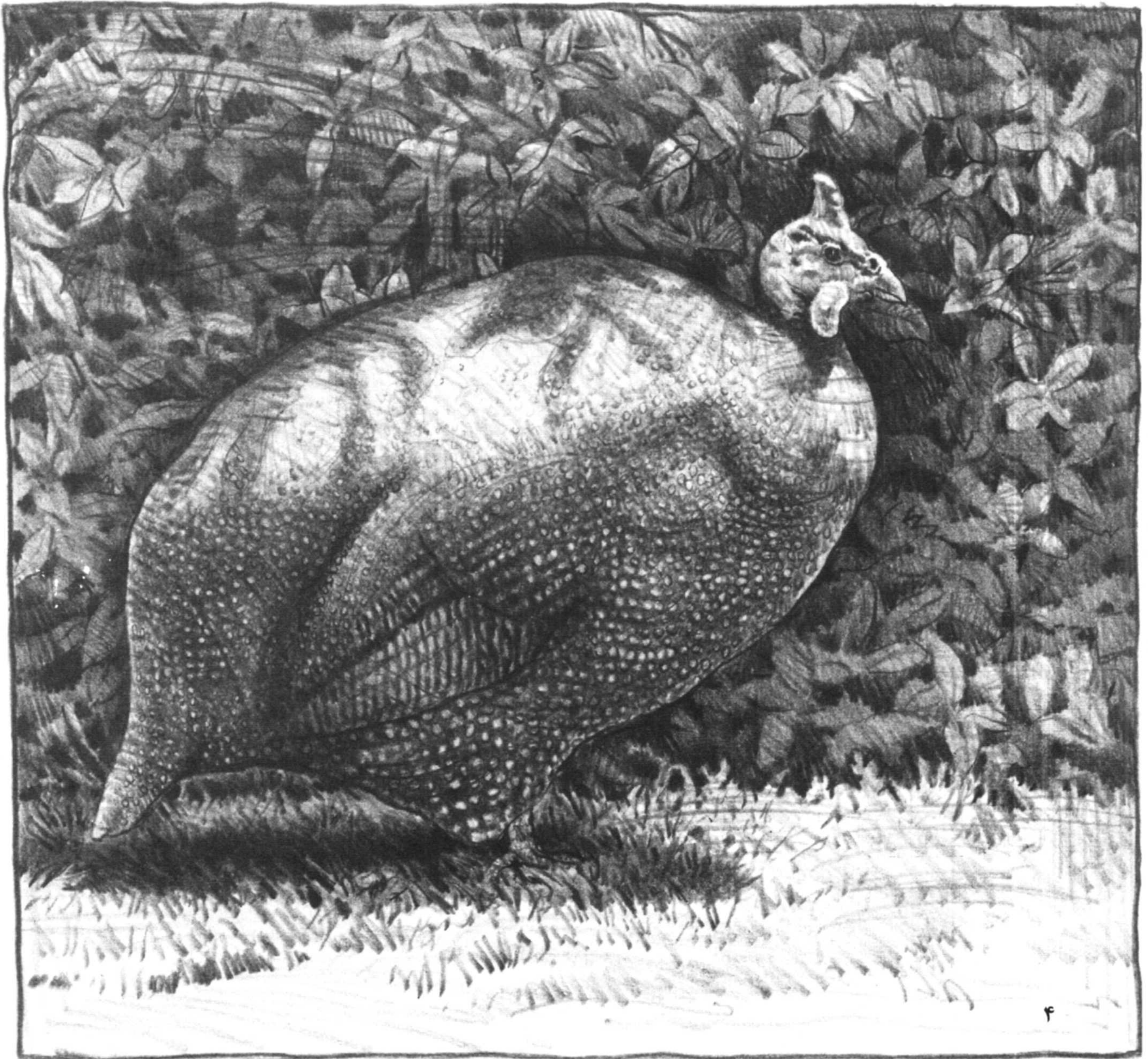
شباهت‌پردازی را با دقیق کردن خطوط توسط مداد HB تقویت کنید.

با مداد B به جزئیات و سایه‌های اولیه بپردازید، جهت دست را مطابق با شکل موضوع هماهنگ کنید.

۲ و ۳

به جزئیات توجه کنید، و اطراف موضوع را نیز سایه بزنید.

با خطوط پهن و تیره مداد 3B طراحی را به اتمام برسانید. از سفیدی کاغذ به عنوان نقاط نورانی استفاده کنید.

طراحی از این مرغ آفریقایی کمی پیچیده است. اما از موضوعات سختی مثل این نترسید. بعضی وقتها همین تجربه‌های سخت به ما نتیجهٔ خوبی برای ادامهٔ کارمان می‌دهند.

این طرح نمونه‌ای از طراحی را نشان می‌دهد که سفیدی و سیاهی در کنار هم به خوبی کنار آمده‌اند. به نقاط سفید زیر شکم این مرغ نگاه کنید؛ برای بدست آوردن این نقاط باید تنها دورشان را سایه بزنید تا نقاط سفید باقی بمانند. برخلاف نقاشی که می‌توانید روشنی را روی تیرگی‌ها بیاورید در طراحی تنها با خاکستری‌ها و سیاهی‌ها کار می‌کنیم. پس برای سفیدی‌ها باید از سطوح کاغذ استفاده کرد.

همچنین در این طرح بافت را در کنار بافت و سیاهی را در کنار روشنی می‌بینید. به نوک مداد و اثری که هر مداد می‌گذارد توجه داشته باشید. برای خطوط تیره مداد را بیشتر فشار دهید و لایه‌های متفاوت تیرگی و روشنی را بدست آورید.

با کمی تلاش و همت می‌توانید حتی طرح‌های پیچیده‌تر از این را نیز بکشید.

«جوجه جغد»

خطوط ابتدایی با مداد H

۱

مداد را زیر دست نگه دارید و با حرکات سریع طرح کلی را بکشید.

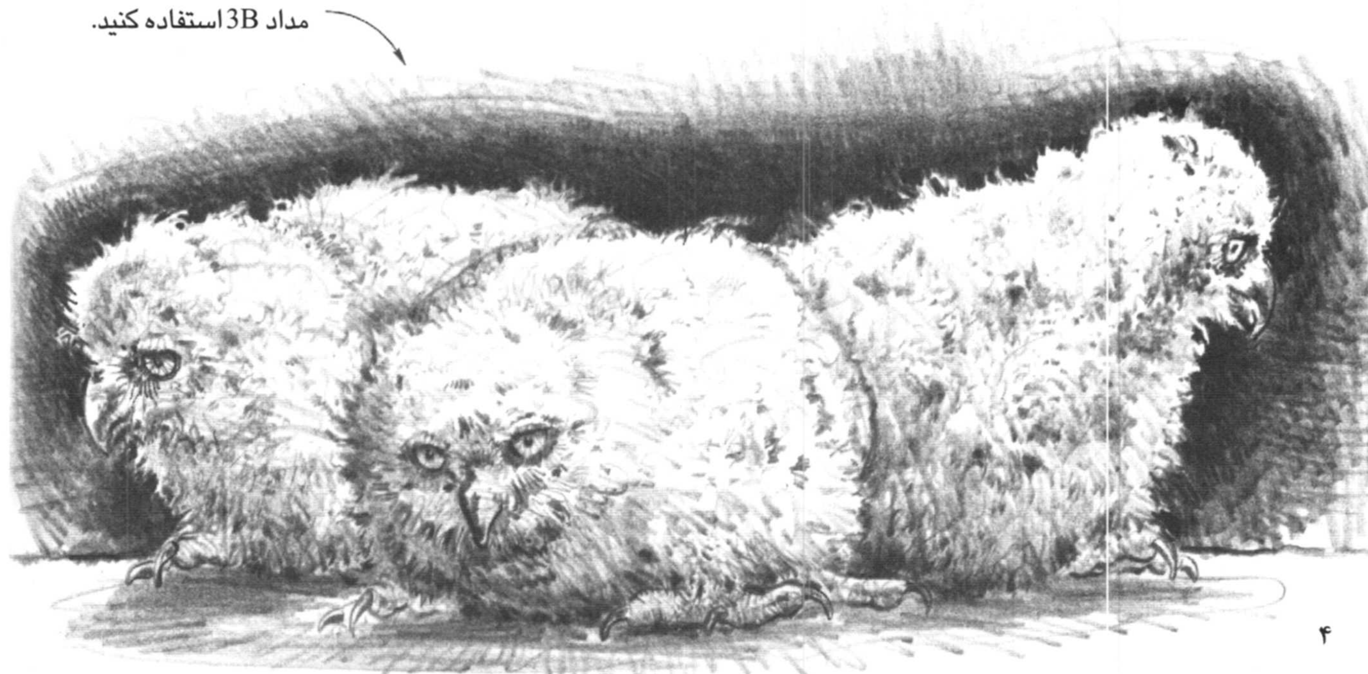
با مداد B سایه‌های ابتدایی را بکشید و خط‌ها را دقیق‌تر کنید.

۲ و ۳

از پهنای مداد برای کشیدن خطوط روان و ضرب قلم‌های سریع استفاده کنید.

برای تیره‌ترین سایه‌ها از مداد 3B استفاده کنید.

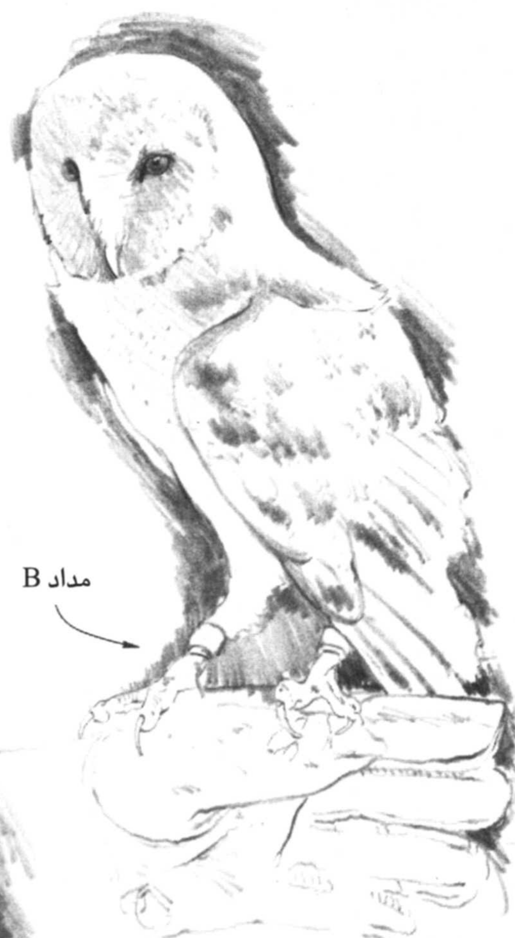
۴

برای تنوع در نوع خطوطی که دارید از هر دو نوع روش به دست گرفتن مداد استفاده کنید.

«مرغ دریایی»

۱

۲ و ۳

۴

طراحی خطی را با استفاده از مداد 3B تکمیل کنید و با پهنای آن به سایه‌ها بپردازید. برای تیره‌ترین نقاط فشار دست را بیشتر کنید. مراقب باشید دستتان روی طرح کشیده نشود.

«شاهین دم قرمز»

حالت کلی این شاهین را
با مداد H طراحی کنید.

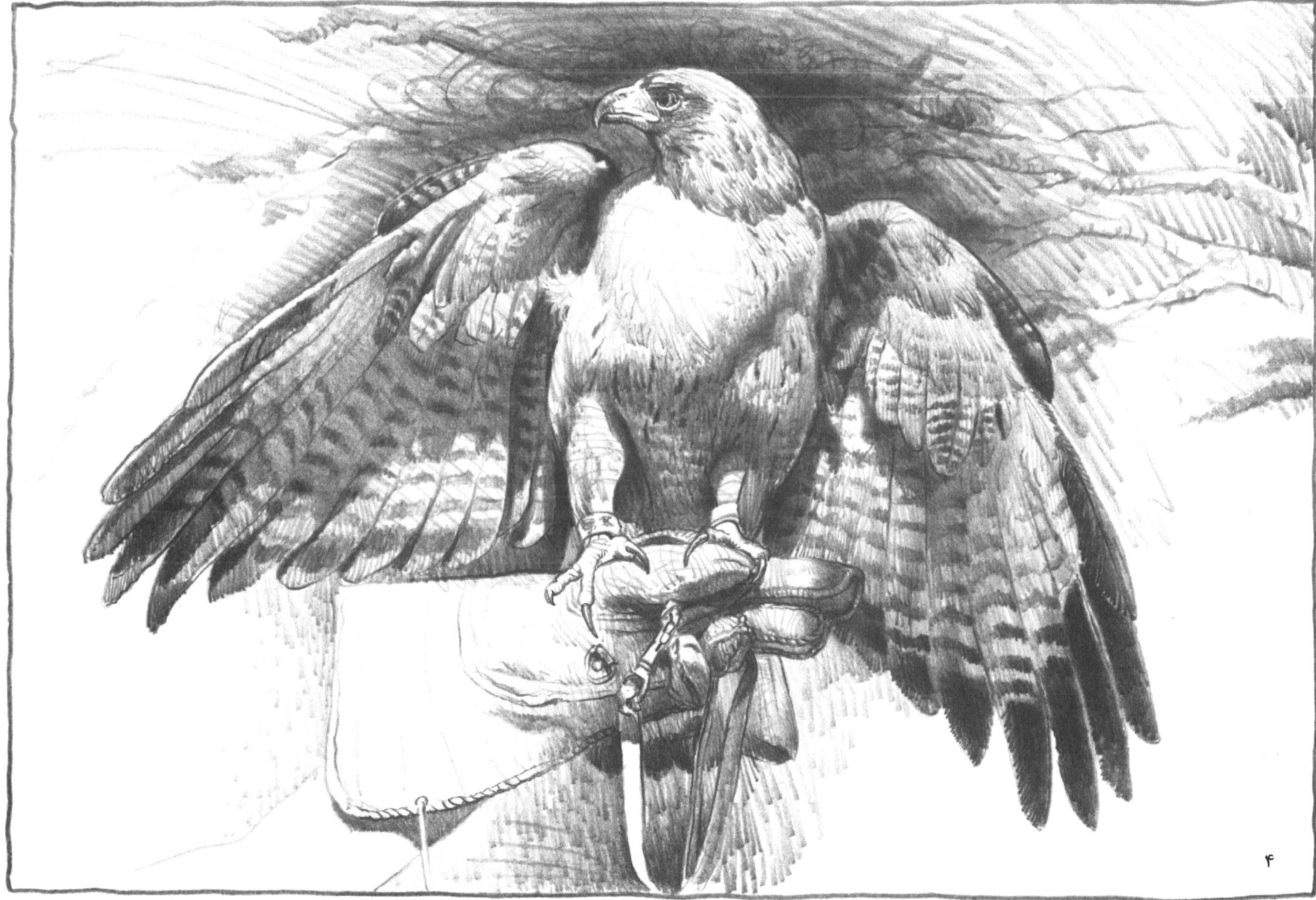
با مداد HB طراحی خطی
را قوی‌تر کنید.

با مداد B شروع کنید به سایه‌زدن-
در این مرحله جزئیات را نیز نمایان
کنید.

۲ و ۳

برای یادآوری به صفحهٔ ۹ نگاه کنید تا روند طراحی با مداد برایتان مرور شود. بعد از اینکه روش‌های مختلف به دست گرفتن مداد و ضرب قلم‌ها را به خوبی آموختید نتیجهٔ کار باورنکردنی خواهد بود.

طراحی از حیوانات از آنچه که فکر می‌کنید ساده‌تر است. اکنون می‌توانید با تمرین‌هایی که انجام داده‌اید از عهدهٔ پوست و پر حیوانات به خوبی برآیید.

تیره‌ترین سایه‌ها در آخرین مرحله توسط مداد 3B انجام شده‌اند.

برای تیرگی‌های نهایی از فشار بیشتر دست و مداد 3B استفاده کنید.

۴

خطوط اصلی با مداد H

۱

نقش و نگار روی پوست این حیوان را با مداد F کار کنید.

سایه‌پردازی را با سر پهن مداد B آغاز کنید. دستتان را به جایی تکیه دهید تا روی طراحی کشیده نشود.

۲ و ۳

خطوط اولیه با مداد H

۱

سایه‌های اولیه و کمرنگ را با مداد B بکشید.

۲

برای سایه‌های نهایی از فشار دست و نوک کند مداد 3B استفاده کنید. به جهت رویش موها به هنگام سایه‌زدن دقت کنید. یک مداد نوک‌تیز را برای کشیدن جزئیات به کار ببرید.

۳

برای نشان دادن موهای روی بدن این حیوان، از لایه‌های متعدد خاکستری استفاده کنید.

«فیل‌ها»

حالت کلی این حیوانات را با مداد H طراحی کنید.

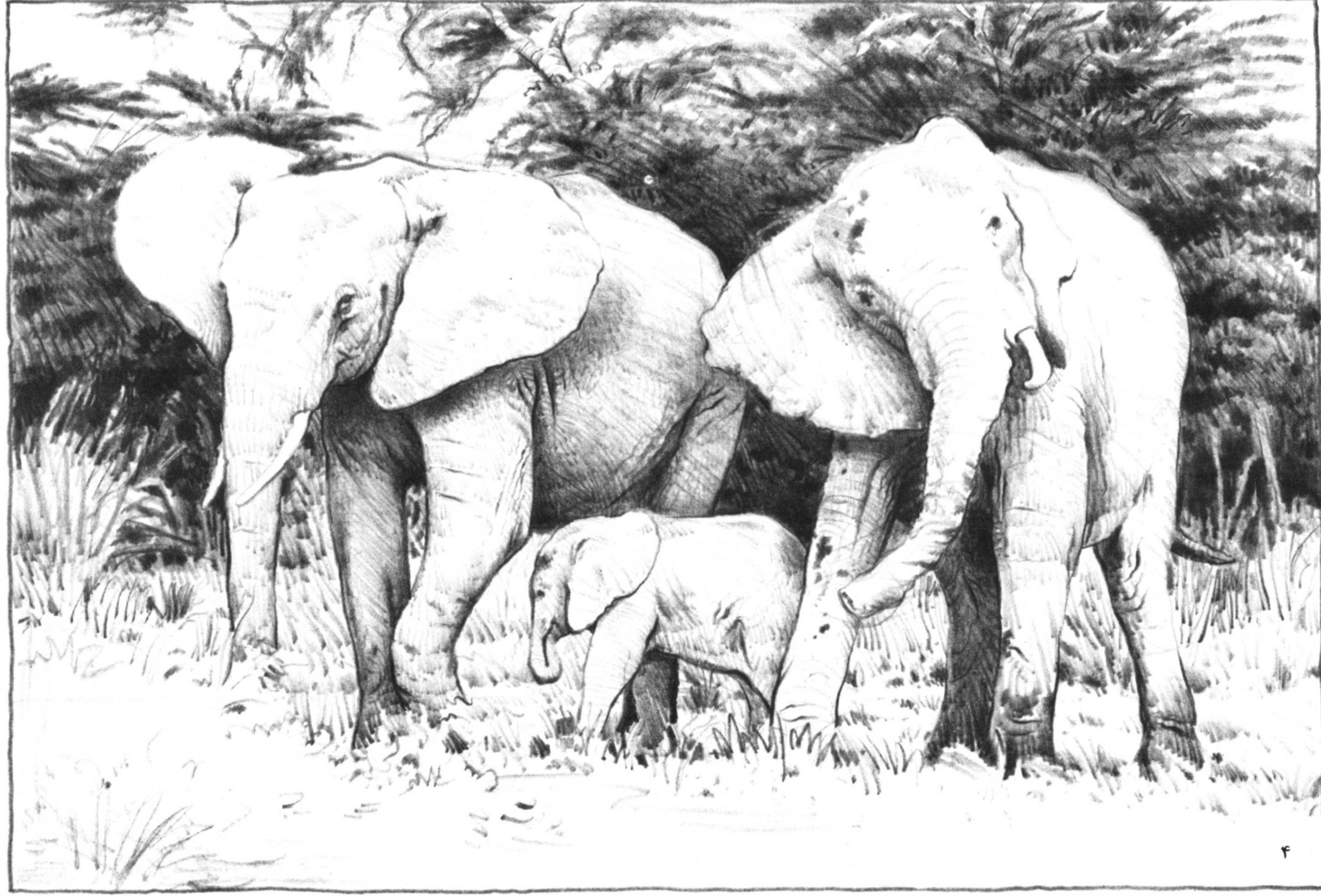
۱

با پهنای مداد F و خطوط پهن و نازک روی طرح اولیه کار کنید.

۲ و ۳

با پهنا و نوک پهن مداد 3B شروع به سایه‌پردازی کنید. ابتدا تیرگی‌های کلی را بکشید تا شکل فیل‌ها نمایان شوند. و سپس بقیهٔ نقاط را سایه بزنید. بین این چند فیل با سایه‌ها و نور مناسب پیوند ایجاد کنید.

با مدادهای 3B و 5B خیلی نرم کار کنید و برای تیره‌ترین نقاط فشار دست را بیشتر کنید.

«انسان‌ها»

چهره‌های بسیاری در این بخش جا داده شده‌اند. هر کدام از آنها را خوب مطالعه کنید تا به داستان و شخصیت هر یک پی ببرید. چهره‌ها بیشتر از کلمات معنی می‌دهند. شادی، غم، مظلومیت، نگرانی، هوش، شادابی و... در چهره خودنمایی می‌کند.

«انتخاب موضوع»

انتخاب یک مدل مناسب اولین و مهمترین قدم برای شروع طراحی از چهره است. کسی را انتخاب کنید که به نظرتان زیباست. مثلاً چشم‌های زیبا یا صورت استخوانی یک فرد شما را جذب می‌کند. یا اینکه حالت اندوهگین و شاد چهره‌ای را می‌بینید و دوست دارید از آن طراحی کنید. انتخاب با شماست، فقط باید معنی و احساس طرحتان را به خوبی درک کنید.

«بیننده»

یک طرح مدادی خوب، با حالت دراماتیک و نورپردازی شاعرانه بیننده را جذب می‌کند.

این نکات کوچک ولی درخور توجه را به هنگام کار به یاد داشته باشید:

- نورپردازی مدل را به دقت و ظرافت انجام دهید تا به احساسی که می‌خواهید دست یابید.
- سر مدل را به گونه‌ای بچرخانید که نوعی حس به کارتان بیافزاید.
- چشم مدل را به سمتی که به احساس کار کمک می‌کند بچرخانید.
- روش کار و ضرب قلم‌ها را مطابق حس و حالت کار تعیین کنید. ضرب قلم آرام، کمرنگ و شاعرانه برای فضایی رمانتیک؛ ضرب قلم پررنگ، پهن و سنگین برای نمایش طنز موضوع.

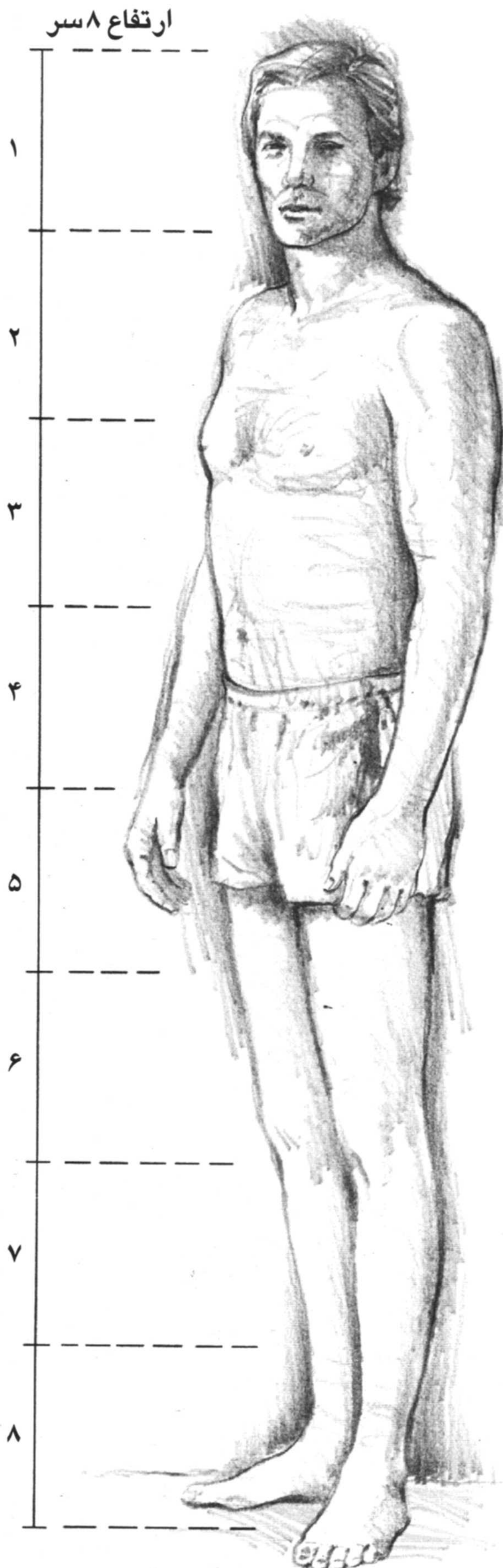
مطالعه و طراحی پرترهٔ انسان برای هر کسی که طراحی می‌آموزد لازم است، و تنها موضوعی است که همهٔ هنرمندان روی آن کار کرده‌اند.

بخش ۷

«پیش طرح»

بدن انسان ...

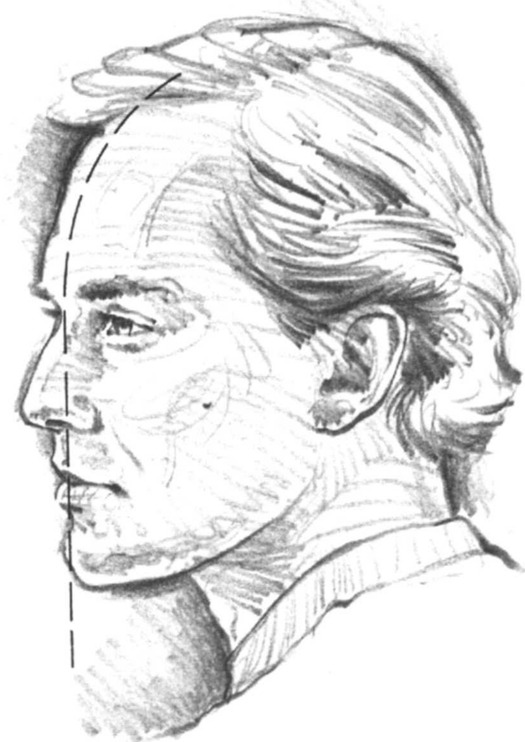
برای پیداکردن تناسبات درست بدن انسان، از «اندازهٔ یک سر» استفاده می‌کنیم. یک بدن معمولی به اندازهٔ ۸ سر ارتفاع دارد، در حالی که بعضی از هنرمندان ارتفاع پای جلویی را $\frac{1}{2}$ واحد بلندتر از پای دیگر می‌کشند. برای تمرین، از یک بدن با استفاده از ۸ سر، و بار دیگر با $8\frac{1}{2}$ سر طراحی کنید.

روش اندازه‌گیری با «یک سر» حتی وقتی که از بدن در حالت‌های دیگر طراحی می‌کنید نیز مفید خواهد بود.

چرا پیش‌طرح؟

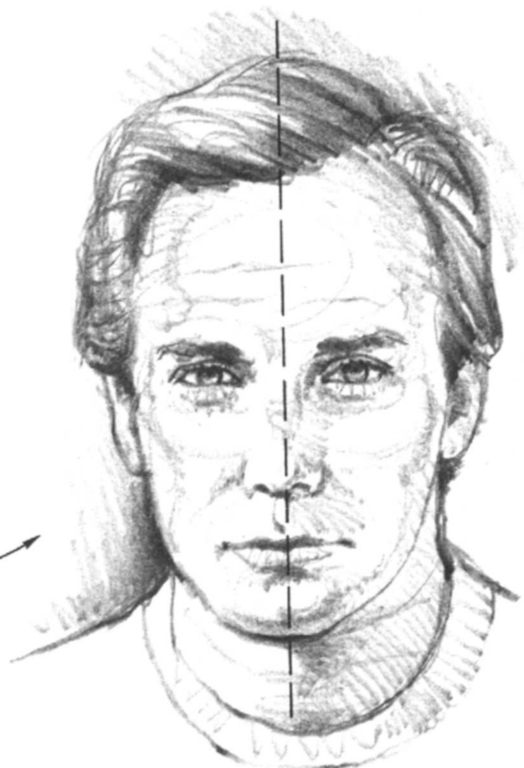
پیش‌طرح یک طراحی کوچک و سریع است. در واقع پیش‌طرح روشی است که هنرمند را به راحتی به هدفش نزدیک می‌کند.

فواید این روش ساده بسیار است. طراحی سریع در پیش‌طرح چشم و مغز را هماهنگ می‌کند. این راه مناسبی است برای مطالعهٔ دقیق‌تر اشیائی که اطرافمان هستند. این مطالعات کوچک می‌توانند در آینده برای شکل‌دادن یک اثر بزرگ‌تر کمکتان کنند. اگر به پیش‌طرح زدن عادت کنید هم از طراحی لذت می‌برید و هم در آثار جدی‌ترتان تأثیر می‌گذارد. این‌گونه است که یاد می‌گیرید چطور با یک موضوع حرفه‌ای برخورد کنید. این تجربه‌ای است تا آنچه را که واقعاً می‌بینید، طراحی کنید.

نیمرخ - یعنی تنها یک سمت از صورت دیده می‌شود.

تناسبات بین چشم‌ها، بینی و دهان در هر انسان متفاوت است.

تمام‌رخ - نمایش کامل سر به گونه‌ای که هر دو گوش مشخص باشند. خط محور صورت از میان چهره عبور می‌کند.

سه‌رخ - در این حالت چهره در زاویه‌ای بین نیمرخ و تمام‌رخ دیده می‌شود.

توجه:

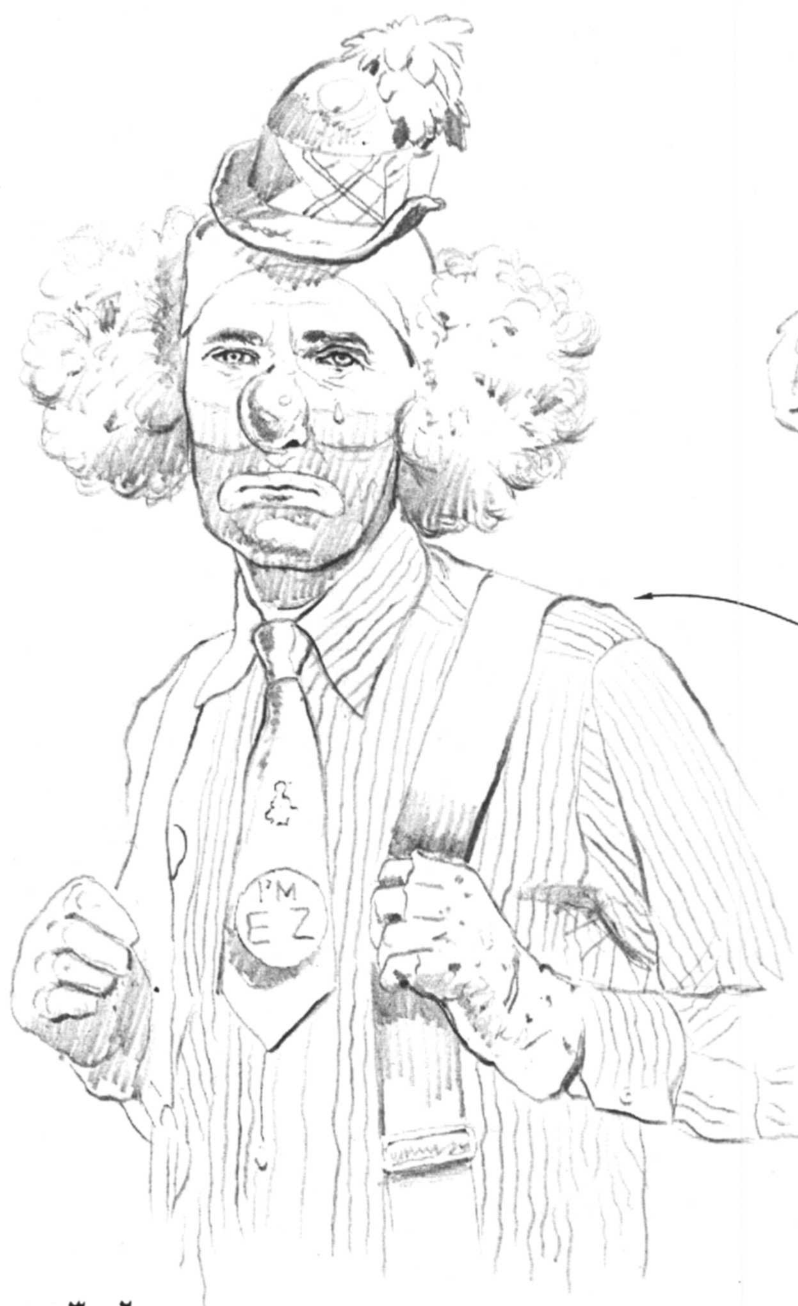
به خط محور صورت توجه کنید که چگونه در حالت‌های متفاوت سر جابجا می‌شود.

«دلقک سیرک»

خطوط اصلی کمرنگ با مداد HB

۱

با مداد B روی خطوط اصلی کار کنید. برای خطوط پهن از کنار مداد و برای خطوط نازک از نوک آن استفاده کنید.

جای سایه‌ها را با مداد 3B مشخص کنید. سپس با مداد 5B نقاط مشخص‌شده را سایه بزنید. برای بدست آوردن تیرگی و روشنی فشار مداد را کم یا زیاد کنید.

۲ و ۳

این چهرهٔ جذاب را می‌توان با حداقل سایه‌پردازی طراحی کرد.

برای طبیعی‌تر نشان دادن نور در کنار تیرگی از مدادهای 3B و 5B اســتفاده کنید.

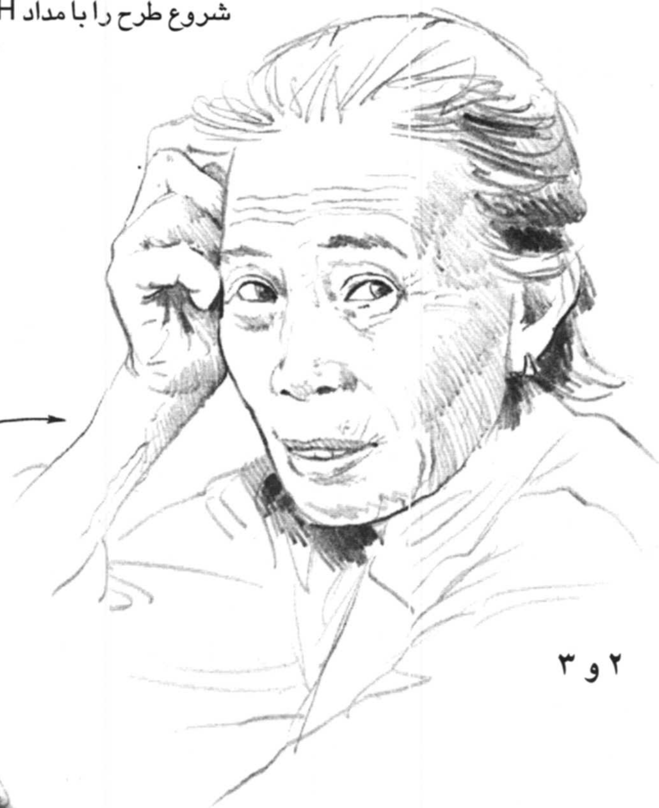

«زن چینی»

شروع طرح را با مداد H بکشید.

۱

با مداد B جای سایه‌ها و جزئیات را مشخص کنید.

۲ و ۳

با پهنای نوک مداد B سایه‌های تیره و نوک تیز آن خط بکشید و برای بدست آوردن سایه‌ها و نقاط تیره‌تر از مداد 3B برای ایجاد پرده‌های خاکستری متفاوت استفاده کنید. بهتر است گردی چشم را با مداد H بکشید. بخش‌هایی را ناتمام باقی بگذارید تا طرح در صفحه شناور باشد.

۴

«زن نیجریایی»

در ابتدا خطوط اصلی را با مداد H بکشید.

۱

جای نقاط تیره و روشن روی چهره را با مداد HB مشخص کنید. با مداد B شروع به سایه‌زدن کنید.

۲ و ۳

با مداد B روی جزئیات کار کنید و سپس با مداد 3B آنها را سایه بزنید، و با کم و زیاد کردن فشار دست تیرگی‌ها و روشنی‌ها را نمایان کنید. برای تیره‌ترین نقاط مداد را محکم‌تر فشار دهید. در آخر با چند حرکت محدود چشم‌ها را طراحی کنید.

۴

«زن کنیایی»

خطوط اصلی را با مداد H پهن طراحی کنید.

۱

با مداد HB روی این خطوط کار کنید و طرح را دقیق‌تر کنید.

با سایه زدن تیرگی‌ها توسط پهنای مداد B کار را ادامه دهید. وقتی جزئیات بیشتر نمایان شد مداد 3B را بردارید و نقاط تیره‌تر را سایه بزنید. هرجا که نیاز بود با نوک یا پهنای مداد و یا کمرنگ کار کنید.

۲ و ۳

از پهنای مداد بـــرای خطوط پهن و زبر استفاده کنید.
(به صفحهٔ ٤ نگاه کنید.)

لایه‌هـای مختلـف تیـرگی و روشـنی را روی هم و یا در کنارهم بـیاورید. بـرای این کار از حالات مختلف دست که در صفحهٔ ۵ آمده است، سود جوئید.

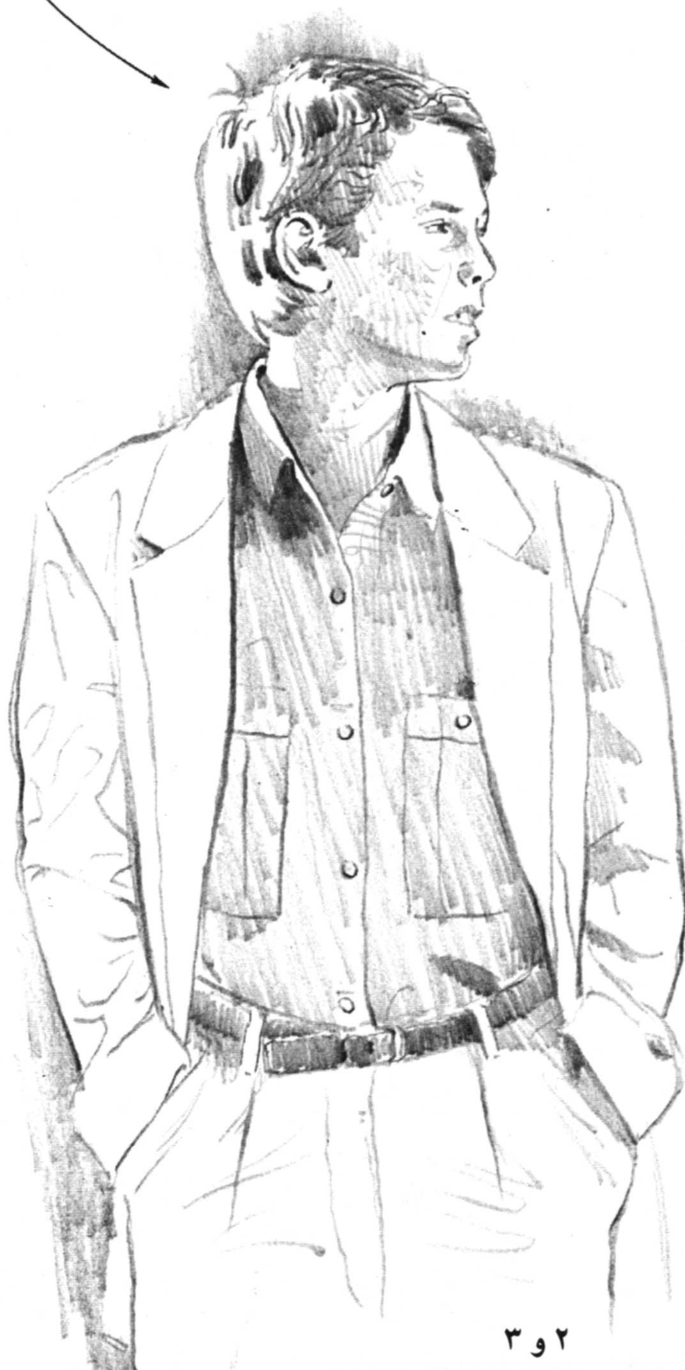
«پسر جوان»

حالت سر و بدن را با پهنای مداد H طراحی کنید.

۱

خطوط اصلی را با مداد HB تقویت کنید. و با مداد B شروع کنید به سایه زدن.

بعد از این که پرده‌های مختلف روشن را کشیدید، با مداد 3B پرده‌های میانی را سایه بزنید. و در انتها با 5B تیرگی‌های نهایی را بکشید.

۲ و ۳

برای شـروع از مدادهای نوک‌تیز، از نوک کند و پهن برای سـایه‌های نرم، و بـــرای خطوط پهن و ســـطوح از پهنای نوک مداد استفاده کنید.

۴

«دختر بالرین»

با مداد H خطوط و حالت اصلی فیگور را مشخص کنید.

۱

به دقت جزئیات را با مداد HB که به نرمی روی کاغذ می‌کشید طراحی کنید.

با کنارهٔ پهن مداد B و کشیدن سایه‌های نرم و تیرگی‌های اولیه کار را ادامه دهید. برای کشیدن تیرگی‌های نهایی از مداد 3B استفاده کنید.

۲ و ۳

پس‌زمینه در اینجا بـــا خطوط پهن و
سایه روشن اجرا شده است.

۴

«دختر اسکاتلندی»

خطوط اولیـه را پهـن، کمـرنگ و آرام با مداد H بکشید.

۱

جزئیات را بـــا کنتراســـت زیاد دقیق‌تر کنید. بـا مداد HB خطوط پهن و نازک بکشید.

۲ و ۳

نقــاط تیره‌تر را بـــا پهنای مداد B بکشید. سایه‌ها را یکنواخت و نرم‌تر کنید. همچنان که در ســـایه‌پردازی پیش می‌روید مدادتان را به مداد 3B تغییر دهید و تیره‌ترین نقاط را با آن کار کنید.

این طراحی با پرده‌های مختلف تیرگی و روشنی کشیده شده است. به چگونگی قرارگرفتن پرده‌های تیره و روشن در کنار هم بر روی چهره دقت کنید. مداد 5B برای سطوح تیره‌تر و عمیق‌تر استفاده شده است، مثل موها و سایه نقاط تیره در پس‌زمینه. پهنای مداد HB برای سایه‌های نرم پس‌زمینه به کار برده شده و در آخر با نوک تیز مداد روی جزئیات کار شده است. خطوط چشم‌ها ساده و مطابق حرکت چشم هستند.

«زن انگلیسی»

حجم کلی چهره را با پهنای مداد H بکشید.

۱

با پهنا و نوک مداد B روی خطها کار کنید. جای تمام اجزاء و سایه‌هایشان را مشخص کنید و سپس آنها را به دقت سایه بزنید.

در آخر با مداد 3B جزئیات بیشتری را سایه بزنید.

برای نقاط تیره‌تر فشار مداد را بیشتر کنید. از کنارهٔ پهن مداد برای خطوط توپر و پهن استفاده کنید.

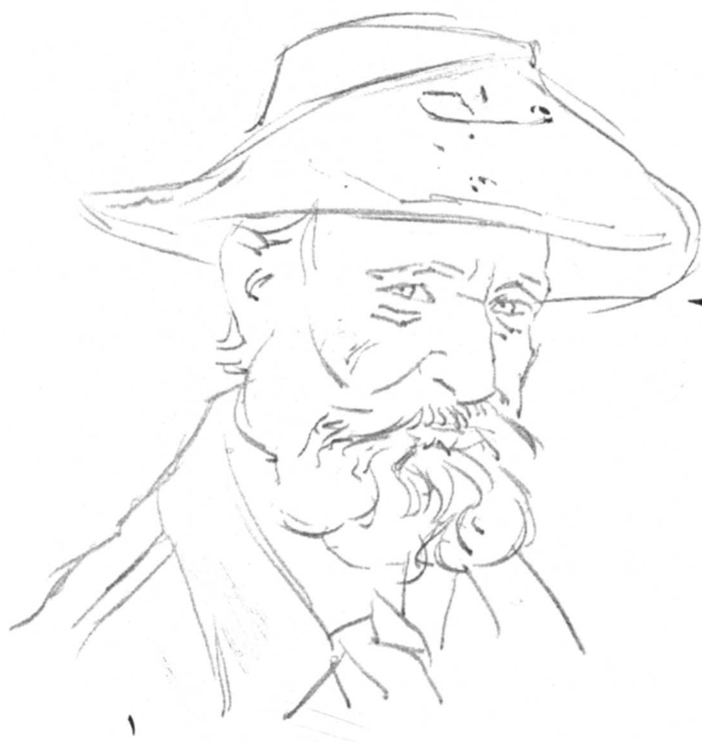
۲ و ۳

برای اینکه در آخر، طراحی موفقی داشته باشید باید انواع خطوط که در صفحهٔ ۴ و ۵ دیدید، را به خوبی به کار ببرید. دست گرفتن مداد و نوع خط کشیدن مهم هستند و با تمرین بهتر می‌شوند.

«مرد روستایی»

با پهنای مداد H خطوط اصلی و حجم کلی موضوع را مشخص کنید.

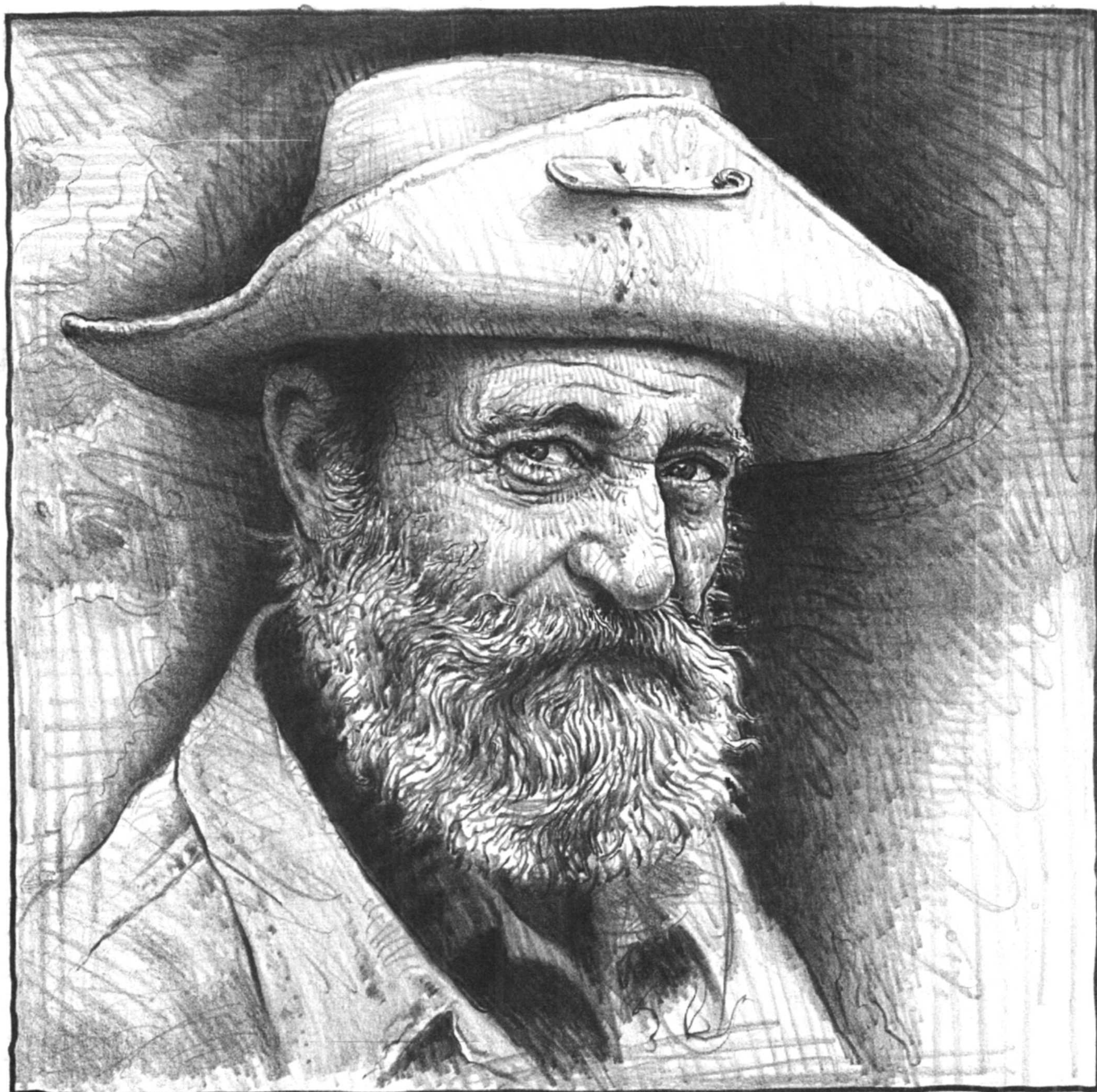
۱

جزئیات بیشتر را با مداد HB با استفاده از نوک و پهنای آن نمایان کنید.

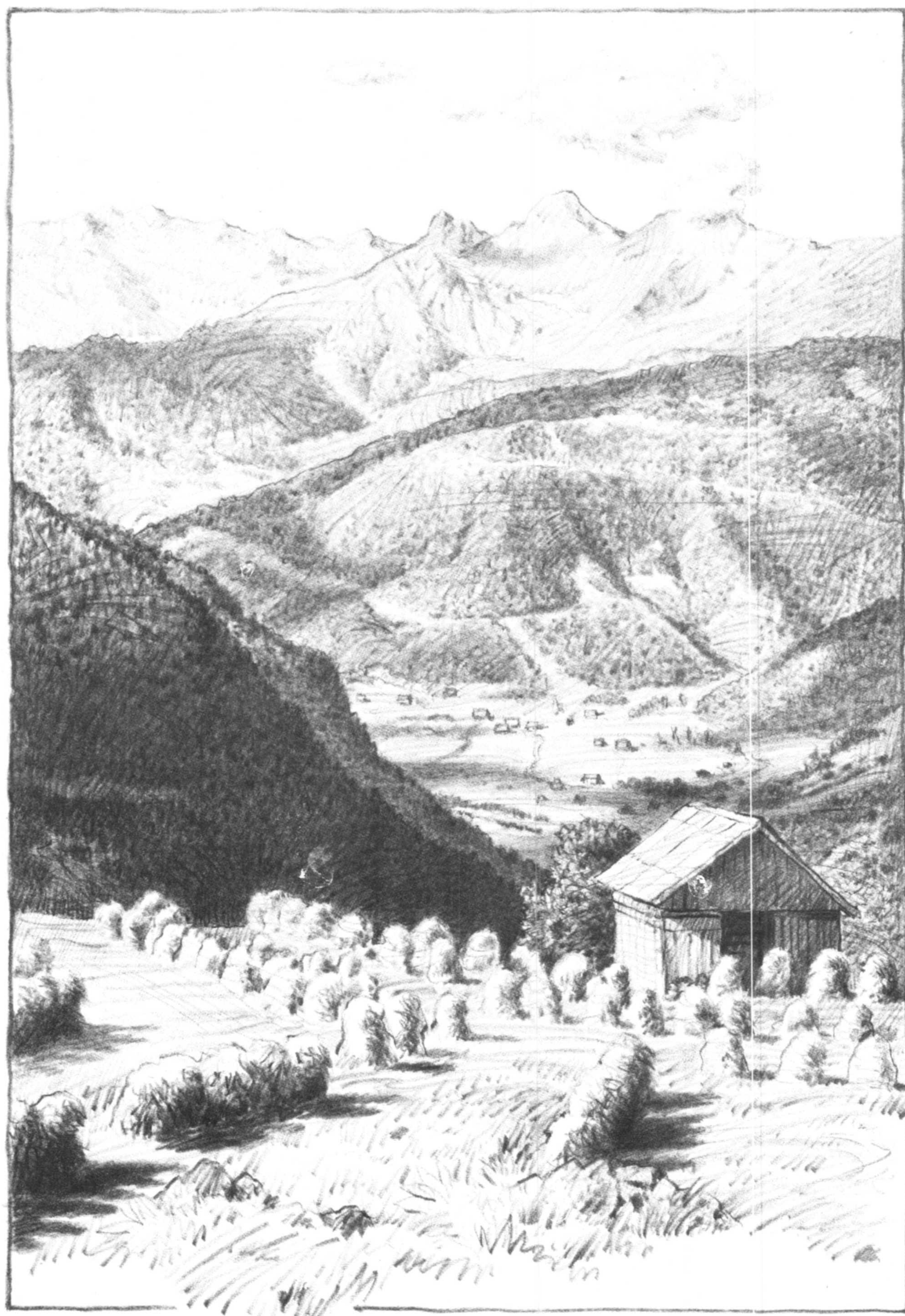
با نوک پهن شدهٔ مداد B طرح را سایه بزنید. برای ایجاد تاریکی‌ها از نوک تیز مداد B استفاده کنید. حالت به دست گرفتن مداد را مطابق نیاز تیرگی‌ها و روشنی‌ها تغییر دهید.

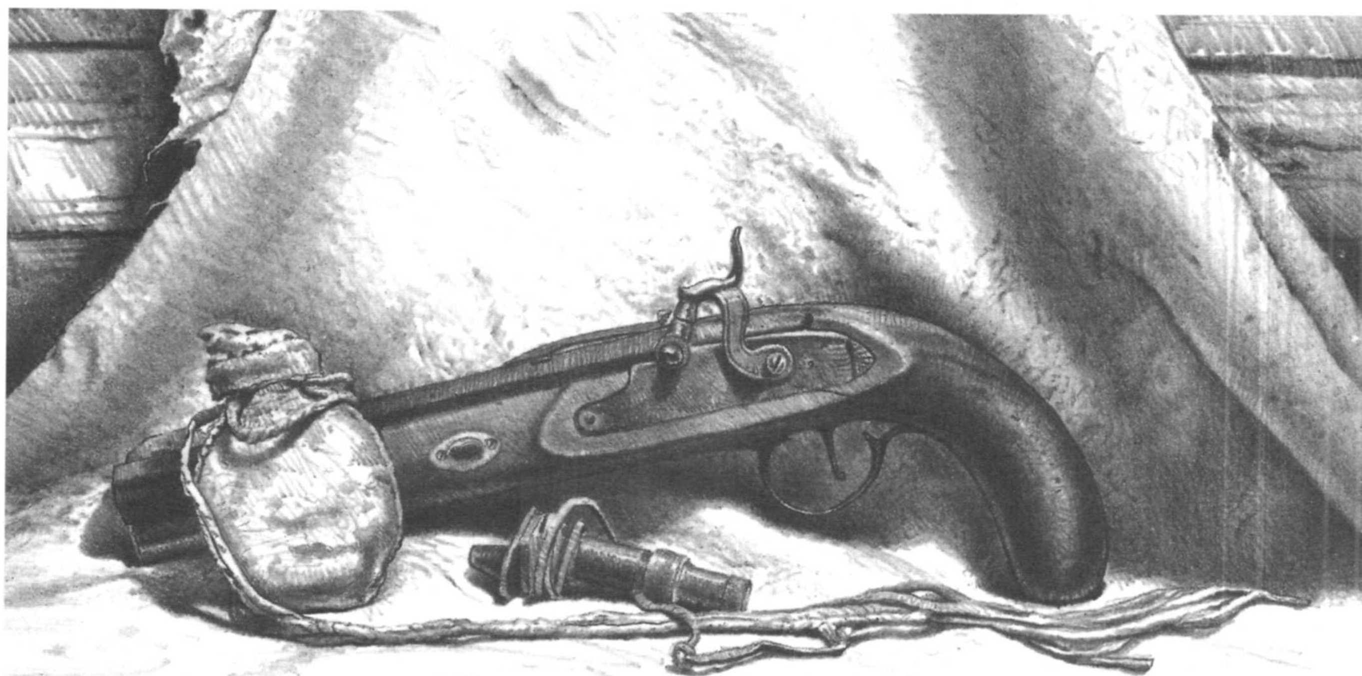

۲ و ۳

با مراحلی که تا به حال یاد گرفتید کار را شروع کنید. در طول طراحی به انتهای کار فکر کنید که چطور از آب درمی‌آید. با مداد 3B خط‌های گوناگون بکشید؛ پهنا، نوک و سر کند شدهٔ آن تأثیرات متفاوتی دارند. پرده‌های متفاوت تیرگی و روشنی را کنارهم بکار ببرید تا عمق ایجاد شود.

تپانچه کالیبر ۵۴. حدود ۱۸۴۰-۱۸۰۰

«واژه نامه»

«**خط وسیع**»: خطی که به وسیلهٔ کنارهٔ نوک بلند مداد یا اتود کشیده می‌شود.

«**سایهٔ لعابی**»: لایه شفاف تیرگی که روی خط‌های دیگر قرار می‌گیرد. با نوک تیز اتود و مداد به صورت تخت یا با نوک کند اتود کشیده می‌شود.

«**لبهٔ واضح**»: خط محیطی واضح که باعث جلوتر به نظر رسیدن شیء می‌شود. با مداد نوک‌تیز کشیده می‌شود. برای تأکید روی طرح مفید است.

«**هاشور**»: خطی که با نوک مداد کشیده می‌شود تا خط‌های کوتاه، نازک و موازی یا ضربدری ایجاد شود.

«**طراحی خطی**»: کشیدن خط محیطی اجزای یک شیء. با تغییر و تنوع در میزان فشار دست بر نوک و کنارهٔ نوک مداد کشیده می‌شود.

«**حجم سایه**»: سایه زدن بخشی با حرکت‌های رفت و برگشتی دست، که با نوک تیز اتود یا مداد به صورت تخت یا نوک کند اتود ایجاد می‌شود.

«**چوب تکیه‌گاه**»: چوب بلند و سبکی که برای استواری دست و پرهیز از کثیف شدن کار استفاده می‌شود.

«**نوک مداد**»: میزان تیزی سر مداد

«**فشار مداد**»: میزان فشار و شدتی که شخص در استفاده از مداد به کار می‌برد و شیوهٔ شخصی او را شکل می‌دهد.

«**طرح کلی**»: کشیدن پیش‌طرح شکل‌ها به ساده‌ترین صورت

«**سایه زدن**»: استفاده از لایه‌های متعدد خاکستری به وسیلهٔ خط‌های مداد و سایه‌های لعابی

«**پیش‌طرح**»: مطالعهٔ سادهٔ تیرگی روشنی‌ها که با جزئیات کم و به وسیلهٔ «طراحی خطی» کشیده می‌شود.

«**لبهٔ نرم**»: خط محیطی غیرواضح که باعث عقب‌تر به نظر رسیدن شیء می‌شود. با نوک کند مداد یا اتود کشیده می‌شود. برای نمایش گردی شیء و عمق مفید است.

«**خط‌های نرم**»: گروهی از خط‌های کوتاه که با نوک کند مداد کشیده می‌شوند.

«**خط‌های باریک و پهن‌شونده**»: پهنای متنوع طراحی خطی که با ایجاد تنوع در فشار بر نوک مداد یا چرخاندن کنارهٔ نوک مداد و اتود ایجاد می‌شود.

«**خاکستری**»: استفاده از سایه روشن

«**از تیرگی به روشنی**»: محو کردن خاکستری‌ها از تیره به روشن.

«**سایه‌روشن**»: درجه روشنی یا تیرگی. در جدول سایه روشن ۹ درجه تیرگی روشنی وجود دارد.

«**فیکساتیو**»: محلول رزین که در قوطی‌های اسپری قابل تهیه است و برای «ثابت کردن» طراحی نهایی روی کاغذ استفاده می‌شود تا از کثیف شدن آن جلوگیری کند.

آموزش طراحی با مداد

در این کتاب جین فرانکس شما را با شیوهٔ شخصی و متفاوتش در طراحی با مداد آشنا می‌سازد. با تمرین‌های گام‌به‌گام این کتاب طراحی از موضوعات متنوع با مداد را به آسانی می‌آموزید و از آن لذت می‌برید.

انتشارات کتاب آبان

ISBN 964-8913
9799648913